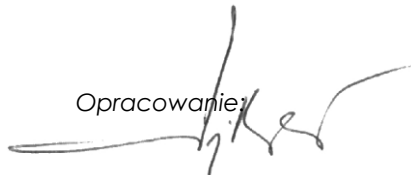

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

miasto i gmina ŚCINAWA

woj. dolnośląskie

Opracowanie:

mgr Andrzej Rybczyński
biegły nr 0064, Wojewody Wielkopolskiego,
w zakresie ocen oddziaływania na środowisko

mgr Gabriela Harke-Rybczyńska

grudzień 2016

SPIS TREŚCI

1.	WSTĘP	4
1.1	Przedmiot i cel opracowania	4
1.2	Podstawa prawna opracowania	5
1.3	Zakres opracowania oraz wykorzystane materiały	6
1.4	Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy	7
2.	ZAWARTOŚĆ I GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	7
2.1	Cel opracowania zmiany Studium i projektowane przeznaczenie terenu	7
2.2	Powiązania projektu zmiany Studium z innymi dokumentami	8
3.	OCENA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	8
3.1	Charakterystyka środowiska	8
	- Ukształtowanie powierzchni	9
	- Budowa geologiczna, warunki gruntowe	9
	- Surowce mineralne	10
	- Sieć hydrograficzna, wody podziemne i gruntowe	11
	- Warunki glebowe	14
	- Klimat, stan higieny atmosfery	16
	- Szata roślinna	18
	- Świat zwierzęcy	20
3.2	Walory przyrodniczo-krajobrazowe	21
3.3	Wpływ dotychczasowego zagospodarowania terenu na środowisko przyrodnicze – ocena stanu środowiska	24
3.4	Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego zagospodarowania	25
4.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	26
5.	ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA	30
6.	PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU NA ŚRODOWISKO I ROZWIĄZANIA MINIMALIZUJĄCE JE	31
6.1	Oddziaływanie na abiotyczne elementy środowiska	31
6.1.1	Przewidywane przekształcenia powierzchni ziemi i krajobrazu	32
6.1.2	Wpływ na zasoby naturalne gminy	35
6.1.3	Przewidywane zmiany warunków gruntowo-wodnych	36
6.1.4	Przekształcenia gleb	37
6.1.5	Klimat lokalny i stan higieny atmosfery	39
6.1.6	Wpływ ustaleń zmiany Studium na klimat akustyczny terenu	40
6.1.7	Uwarunkowania infrastrukturalne	41
6.1.8	Wpływ zmiany Studium na wytwarzanie odpadów	42
6.2	Oddziaływanie na środowisko biotyczne i kulturowe obszaru objętego zmianą Studium	43
6.2.1	Oddziaływanie na obszary i obiekty chronione, w tym cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz ich integralność	43
6.2.2	Wpływ zmiany Studium na różnorodność biologiczną	45
6.2.3	Oddziaływanie na ludzi	46
6.2.4	Oddziaływanie ustaleń zmiany Studium na zabytki i dobra materialne	47
6.3	Przewidywane oddziaływanie ustaleń zmiany Studium na całość środowiska przyrodniczego	53
7.	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ZAWARTYCH W PROJEKCIE ZMIANY STUDIUM I PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI JEGO USTALEŃ	67
8.	OCENA ROZWIĄZAŃ FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH, PODSUMOWANIE I WNIOSKI	68
	STRESZCZENIE	70
	BIBLIOGRAFIA	74

ZAŁĄCZNIKI:

1. tło przyrodnicze 1 : 200 000
2. rysunek zmiany Studium uwarunkowań(...) Gminy 1 : 25 000
3. rysunek zmiany Studium uwarunkowań(...) Miasta 1 : 5 000

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot i cel opracowania

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko zmiany *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ścinawa*, wywołanej uchwałą Rady Miejskiej w Ścinawie nr XCVII/324/14 z 30 czerwca 2014 r.

Obecna zmiana Studium jest zmianą ustaleń dotyczących: zasad zagospodarowania przestrzennego wydzielonych w obowiązującym studium obszarów funkcjonalnych oraz aktualizacji istniejących uwarunkowań rozwoju miasta i gminy. Stanowi zatem ujednoczenie części tekstowej i graficznej *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ścinawa*, zatwierdzonego uchwałą nr 120 Rady Miejskiej w Ścinawie z 30 grudnia 1999 r. i zmienionego uchwałą nr LXXI/331/2009 Rady Miejskiej w Ścinawie z 24 września 2009 r.), z późniejszymi zmianami [1]

Zmianą studium objęte są głównie:

- tereny miasta Ścinawa (przede wszystkim strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej „A” oraz potencjalne tereny inwestycyjne: dla zabudowy mieszkaniowej – głównie w północnej części miasta oraz dla terenów aktywizacji gospodarczej i terenów usług – w części zachodniej i południowej)
- tereny zabudowane i rozwojowe wsi, w tym: projektowanej zabudowy mieszkaniowo-usługowej, terenów usługowych, terenów aktywizacji gospodarczej
- wybrane elementy systemu ochrony przyrody (znaczące w skali gminy korytarze ekologiczne oraz użytki ekologiczne niekiedy występujące poza obszarem Natura 2000).

Ponadto zmiana studium ma na celu przywrócenie funkcji rolnej na części gruntów wysokich klas bonitacyjnych, przeznaczonych w obowiązującym studium pod zabudowę oraz likwidację terenów dopuszczalnej lokalizacji elektrowni wiatrowych.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest ustawowo usankcjonowanym elementem planowania strategicznego, związanym z ustaleniem ram przyszłego rozwoju i funkcjonowania gminy. Kreuje zatem politykę przestrzenną gminy. Jej określenie poprzedzone zostało m.in. opracowaniem strategii rozwoju województwa oraz gminy.

Natomiast *Prognoza oddziaływania na środowisko* jest wymaganym ustawowo dokumentem planistycznym, wprowadzonym ustawą, z 27 kwietnia 2001 r., *Prawo ochrony środowiska*. Jej zakres, tryb opiniowania oraz przyjęcia dokumentu zawiera ustawa z 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (tekst jednolity - Dz. U. z 2016 r., poz. 353) a precyzują pisma Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu (nr WSI.411.285.2014.AW z 18 sierpnia 2014

r.) oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lubinie (nr ZNS-61-617-07/AC/14 z 24 lipca 2014 r.).

Prognoza do projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest częścią strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jednego z głównych narzędzi realizacyjnych zasady zrównoważonego rozwoju. Nie powinna ona stanowić wyłącznie koreferatu do przedstawionego studium, ale dotyczyć całego procesu planistycznego. Pozwala to bowiem, we wszystkich fazach planowania, uwzględnić wzajemne relacje pomiędzy uwarunkowaniami przyrodniczymi a przyjętymi rozwiązaniami planistycznymi. Skuteczność realizacji polityki ekologicznej państwa, opartej na zasadach zrównoważonego rozwoju, w dużej mierze zależy bowiem od racjonalnego zagospodarowania przestrzennego kraju, regionów i poszczególnych gmin. Polityka proekologiczna powinna uzyskać akceptację lokalnej społeczności. Służy temu m.in. prognoza oddziaływania na środowisko – dokument wzbogacający miejscowe planowanie przestrzenne o treści ekologiczne, wykładany do publicznego wglądu.

Celem prognozy jest określenie przewidywanych skutków przyrodniczych projektowanego przeznaczenia terenu w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska i środowiska jako całości a zwłaszcza jego prawidłowego funkcjonowania.

1.2. Podstawa prawna opracowania

Podstawą prawną opracowania prognozy są:

- Ustawa z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity - Dz. U. z 2016 r., poz. 353)
- Ustawa z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity - Dz. U. z 2016 r., poz. 778 ze zm.).

Ponadto w opracowaniu wykorzystano ustalenia innych ustaw szczegółowych oraz przepisów wykonawczych:

- Ustawa z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity - Dz. U. z 2016 r., poz. 672)
- Ustawa z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity - Dz. U. z 2015 r., poz. 1651)
- Ustawa z 28 września 1991 r. o lasach (tekst jednolity - Dz. U. z 2015 r., poz. 2100)
- Ustawa z 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity - Dz. U. z 2015 r., poz. 909)
- Ustawa z 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tekst jednolity - Dz. U. z 2016 r., poz. 290)
- Ustawa z 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (tekst jednolity - Dz. U. z 2015 r., poz. 469 ze zmianami)
- Ustawa z 1 lipca 2011 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jednolity - Dz. U. z 2016 r., poz. 250)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 24 sierpnia 2012 r., w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031)

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jednolity - Dz. U. z 2014, poz. 112)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (tekst jednolity - Dz. U. z 2016, poz. 71)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2014 r., poz. 1348)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. nr 25, poz. 133)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (tekst jednolity - Dz. U. z 2014 r., poz. 1713).

1.3. Zakres opracowania oraz wykorzystane materiały

Sporządzenie prognozy poprzedzone zostało wykonaniem opracowania ekofizjograficznego gminy (PRACOWNIA GEOLOGICZNO-KARTOGRAFICZNA w Poznaniu, 2013 r.) [12]. Rozpoznaje ono aktualne użytkowanie terenu, wzajemne relacje pomiędzy elementami środowiska, jego aktualny stan oraz podatność na degradację.

Zestawienie opracowań archiwalnych i publikacji szczególnie pomocnych przy sporządzaniu niniejszego opracowania znajduje się w dołączonej do tekstu bibliografii.

Prognozę oddziaływania na środowisko projektu zmiany studium przedstawiono w zakresie, jaki umożliwia obecny stan informacji o środowisku przyrodniczym oraz przewidywanym zainwestowaniu i zagospodarowaniu terenu.

Sporządzono ją zgodnie z wymogami ustawy z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity - Dz. U. z 2016 r., poz. 353).

1.4. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

W toku sporządzania opracowania posłużono się przede wszystkim metodą indukcyjno-opisową, polegającą na łączeniu w logiczną całość zebranych informacji o środowisku i mechanizmach jego funkcjonowania. Dokonano w ten sposób zarówno oceny aktualnego stanu środowiska, jak i prognozy jego funkcjonowania pod wpły-

wem planowanych zmian w zainwestowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W toku prac planistycznych, przy stałej współpracy z autorem projektu zmiany studium, wskazano potencjalne zagrożenia oraz przedstawiono rozwiązania minimalizujące negatywny wpływ projektowanej zmiany na środowisko. Określono możliwości podniesienia kondycji i sprawności funkcjonowania systemów przyrodniczych.

O skutkach oddziaływania projektu zmiany studium na środowisko poinformowani zostaną jej wnioskodawcy, społeczność lokalna oraz organy samorządowe.

2. ZAWARTOŚĆ I GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

2.1. Cel opracowania zmiany Studium i projektowane przeznaczenie terenów

Według ustawy, z 27 marca 2003 r., o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego sporządza się w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

Celem obecnej zmiany studium jest:

- przywrócenie funkcji rolnej części gruntów wysokich klas bonitacyjnych przeznaczonych w obowiązującym studium pod zabudowę (zmiana na funkcję R) i wyznaczenie nowych terenów zabudowy na gruntach niskich klas bonitacyjnych
- usunięcie wyznaczonych w obowiązującym studium terenów dopuszczalnej lokalizacji elektrowni wiatrowych (zmiana funkcji R/E na funkcję R)
- zmiana ustaleń dotyczących zasad zagospodarowania przestrzennego wydzielonych w obowiązującym studium obszarów funkcjonalnych
- aktualizacja ustaleń dotyczących komunikacji i infrastruktury technicznej
- aktualizacja ustaleń w zakresie istniejących i planowanych obszarów chronionych prawnie
- aktualizacja ustaleń dotyczących ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków
- aktualizacja granic terenów zagrożonych powodzią
- aktualizacja ustaleń związanych z wytycznymi planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

Ustalenia objęte zmianą zostały wprowadzone do ujednoliconego tekstu *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ścinawa* oraz zaznaczone na rysunkach *Studium(..) Gminy Ścinawa 1:25 000* i *Studium(..) Miasta 1:5 000*.

2.2. Powiązania projektu zmiany Studium z innymi dokumentami

Znaczący wpływ na politykę przestrzenną i ekologiczną gminy mają, przyjęte przez Radę Miejską w Ścinawie, dokumenty o charakterze strategicznym. Projekt zmiany

Studium jest zgodny ze *Strategią rozwoju województwa dolnośląskiego do 2020 r.* [7] i *Strategią zrównoważonego rozwoju Miasta i Gminy Ścinawa na okres 2005-2015* [9].

Celem nadrzędnym *Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego do 2020 r.* [9] jest podniesienie poziomu życia mieszkańców Dolnego Śląska oraz poprawa konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju, poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi. Jej cele operacyjne to: pielęgnowanie polskości, rozwój oraz kształtowanie świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej mieszkańców a także tożsamości lokalnej, pobudzenie aktywności gospodarczej, podnoszenie poziomu konkurencyjności i innowacyjności gospodarki województwa, zachowanie wartości środowiska kulturowego i przyrodniczego przy uwzględnieniu potrzeb przyszłych pokoleń oraz kształtowanie i utrzymanie ładu przestrzennego. Strategia jest elementem systemu programowania na różnych poziomach: wspólnotowym, krajowym, regionalnym i lokalnym, w układach: ogólnym, horyzontalnym i resortowym. Uwzględnia ustalenia zawarte w tych dokumentach a jej treść jest zharmonizowana z Narodowym Planem Rozwoju, Narodową Strategią Rozwoju Regionalnego oraz projektowanymi, nowymi kierunkami polityki spójności strukturalnej Unii Europejskiej, w tym przede wszystkim Strategią Lizbońską.

3. OCENA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

3.1. Charakterystyka środowiska

Ogólna charakterystyka i ocenę stanu środowiska zawiera opracowanie ekofizjograficzne gminy a także ocena uwarunkowań środowiskowych województwa dolnośląskiego(...). [2, 5]

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej *J. Kondrackiego* teren opracowania leży na styku czterech mezoregionów: Wzgórz Dalkowskich (mikroregion Wzgórza Polkowickie) i Obniżenia Ścinawskiego, należących do makroregionu Wału Trzebnickiego i podprovincji Nizin Środkowopolskich oraz Pradoliny Wrocławskiej, będącej częścią makroregionu Niziny Śląskiej (w tej samej podprovincji) i Wysoczyzny Lubińskiej (Równiny Lubińskiej), wchodzącej w skład makroregionu i podprovincji Nizin Śląsko-Łużyckich. [23]

Ukształtowanie powierzchni jest zróżnicowane. Rzeźba okolic Ścinawy jest wynikiem intensywnego rozcięcia Wału Trzebnickiego przez Odrę, przy czym jej dolina jest tu stosunkowo szeroka (średnio około 6-7 km) a rzeka, wyznaczająca wschodnią granicę gminy płynie bliżej lewego brzegu doliny, pozostawiając po prawej stronie rozległe, często zwydmione, powierzchnie terasowe. Centralną i południową część obszaru zajmuje Wysoczyzna Lubińska, przecięta zorientowanymi na SSW-NNE dolinami

Dębniaka i Zimnicy (oraz jej dopływu – Niemstowskiego Potoku). Północno-zachodnia część gminy to podnóża Wzgórz Polkowickich, ciągu moren spiętrzonych stadiu War-ty. Deniwelacje terenu dochodzą do 90 m. Dno doliny Odry położone jest około 88-100 m n.p.m. Powierzchnia Wysoczyzny Lubińskiej składa się z szeregu ostańców wysoczyznowych wyniesionych ca 100-126 m n.p.m. Oddzielające je obniżenia (równiny sandrowe), rzędnymi terenu odpowiadają niskiej terasie rzeki Odry i w części zagrożone są zalewami wód rzecznych. Eksponowana w terenie północno-zachodnia część gminy (lokalna kulminacja Wzgórz Polkowickich) wznosi się na wysokość około 178 m n.p.m. [1,11,12,13, 42, 45]

Cechy konfiguracyjne terenu są korzystne dla niemal wszystkich form za-inwestowania i zagospodarowania.

Budowa geologiczna jest dobrze rozpoznana. Gmina Ścinawa położona jest na obszarze Monokliny Przedsudeckiej. Głębokie podłoże zbudowane jest w większości z utworów permu i triasu. Jedynie w południowo-zachodniej części obszaru pod utworami kenozoicznymi zalegają łupki zieleńcowe starszego paleozoiku. Zapadają one w kierunku NE pod skały osadowe, powstałe w warunkach sedymentacji morskiej. Są to głównie piaskowce kwarcowe czerwonego spągowca oraz cechsztyńskie łupki dolomitowe, wapienie, dolomity, anhydryty i iłowce, które w południowo-wschodniej części gminy stanowią bezpośrednie podłoże podtrzeciorzędowe. Na pozostałym obszarze występuje seria mezozoicznych (trias) piasków kwarcowych, iłowców, anhydrytów, dolomitów i wapieni. Trzeciorzędowe utwory oligocenu, miocenu i pliocenu charakteryzują się znaczną miąższością. Największą mają osady mioceńskie, zbudowane z iłów, mułków, piasków kwarcowych i warstw węgla brunatnego. Na styku osadów trzecio- i czwartorzędowych występują osady piaszczysto-żwirowe oraz gliny kaolinowe. Miejscami zalegają one od powierzchni terenu (zaburzenia glacitektoniczne). Miąższość utworów czwartorzędowych jest zmienna a ich pokrywa nieciągła. W obrębie czwartorzędu występują utwory akumulacji lodowcowej, wodnolodowcowej, rzeczno-bagiennej i eolicznej o zmiennej miąższości. Ich sedymentacja trwała od zlodowacenia południowopolskiego po holocen. [1, 11, 12,13, 41, 43, 44, 45]

Warunki gruntowe są zmienne. Na obszarach wysoczyznowych dominują grunty spoiste i mało spoiste, głównie gliny i piaski gliniaste, jedynie w obrębie rozległego obniżenia terenu pomiędzy Ręszowem i Dębciem – zastoiskowe mułki a na zboczach ostańców wysoczyznowych położonych na zachód od Ścinawy i na północ od Parszowic – piaski i żwiry lub trzeciorzędowe ropy. Niską terasę Odry oraz między-rzeczne Zimnicy i Niemstowskiego Potoku wypełniają piaski i żwiry rzeczne, niekiedy o ponad 20-metrowej miąższości oraz aluwialne mady gliniaste i pylaste. Holocenijskie

grunty organiczne (głównie namuły i torfy) występują głównie w dnie doliny Odry i jej niektórych starorzeczy, w podłożu dolin Zimnicy i jej największego dopływu – Niemstowskiego Potoku oraz lokalnie w dnie doliny Dębniaka. [12, 41, 45]

Pozadolinne obszary gminy charakteryzują się korzystnymi warunkami budowlanymi. Ewentualne ograniczenia wynikają jedynie z możliwości okresowego zalewania lub podtapiania najniższej położonych fragmentów terenu oraz pogarszania się parametrów geotechnicznych gruntów spoistych (na skutek ich uplastyczniania, występującego wraz ze wzrostem wilgotności gruntów), lokalnego występowania gruntów organicznych i miejscami dosyć wysokiego poziomu wód gruntowych.

Gmina Ścinawa jest obszarem mało zasobnym w surowce mineralne, choć udokumentowano tu występowanie zarówno kopalin podstawowych (główną jest węgiel brunatny), jak i pospolitych (kruszywo naturalne).

- Złoże węgla brunatnego „Ścinawa”, udokumentowane w kategorii C₂, ma zasoby rzędu 1 165 mln m³. Składają się na nie trzy (mioceńskie) pokłady węgla brunatnego, z których główny – środkowomioceński zalega na głębokości 145.5-293.1 m i osiąga miąższość 11.7-29.6 m. Średnia grubość nadkładu wynosi 186 m. Dlatego eksploatacji złoża w najbliższym czasie nie przewiduje się.
- Złoże węgla brunatnego „Legnica – Pole Północne”, udokumentowane w kategorii C₂, ma zasoby bilansowe rzędu 1 723 tys. m³. Na złożo składają się dwa mioceńskie pokłady węgla brunatnego o miąższości 12.9-42 m, zalegające na głębokości 158.7-245 m p.p.t.
- Teren i obszar górniczy złóż miedzi, rozciągających się na obszarze od Lubina po Bytom Odrzański i eksploatowanych przez kopalnię Lubin-Małomice, zostały na terenie gminy Ścinawa zlikwidowane (ich status zniesiono z końcem 2013 roku).

Kopaliny pospolite mają niewielkie znaczenie. Gruba pokrywa gliny zwałowej, zajmująca przeważającą część powierzchni gminy wyklucza możliwości znalezienia większych złóż kruszywa naturalnego.

Obecnie eksploatowane są dwa złoża kruszywa naturalnego:

- złożo „Dłużyce” o powierzchni 3.88 ha, miąższości 4.3-7.8 m i głębokości zalegania 3.2-9.0 m
- złożo „Dziewin” o powierzchni 1.10 ha, miąższości 3.3-5.3 i głęb. zalegania 3.5-5.6 m, którego zasoby w kat. C₁ określono na 73 tys. Mg

Pozostałością dawnej działalności eksploatacyjnej są liczne wyrobiska żwirowni i piaskowni (Chelmek Wołowski, Dąbrowa Dolna, Przychowa, SW część Ścinawy, Dziewin-Dłużyce, Zaborów, Przysań B. Chrobrego), samoistnie zarastające lub rekultywowane przy pomocy odpadów komunalnych (SE część Ścinawy, Parszowice, Wielowieś). Zagospodarowane,

w formie zabudowy letniskowej, jest natomiast otoczenie wypełnionego wodą wyrobiska dawnej cegielni Turów, położonej tuż za południowo-zachodnią granicą miasta. [43, 44]

Gmina Ścinawa położona jest w zlewni Odry. Sieć hydrograficzną badanych terenów tworzy kilka jej niedużych dopływów. Są to, płynące w kierunku NNE: Bobrek, Jastrzębia, Ślepca, Zimnica i jej dopływ Niemstowski Potok (Nowa Młynówka), Dębniak (z lewobrzeżnym dopływem Gatną) oraz płynąca na SE Przychowska Struga. Odra, która stanowi wschodnią granicą gminy jest rzeką żeglowną o uregulowanym korycie. Obwałowania, bądź wysokie brzegi ostańców wysoczyznowych chronią nisko położone tereny gminy przed bezpośrednimi zalewami wód wezbraniowych. Coroczne zalewy ograniczają się na ogół do terenów międzywala, ale tzw. wodą stuletnią (1%) zagrożone są nisko położone połacie gminy pomiędzy Przychową, Chełmkiem Wołowskim, Dębciem i Lasowicami, w dolnym biegu Zimnicy oraz na SE od Wielowsi i Zaborowa. [1, 10, 12, 13, 41, 45]

Tereny gminy Ścinawa położone są w zasięgu jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) kilku zlewni:

- *Odra od Wałów Śląskich do Kanalu Wschodniego* – kod PLRW 6000211511, będąca częścią „scalonej części wód powierzchniowych” o tej samej nazwie (SO 1108) reprezentowana przez silnie zmienioną część wód należących do typu abiotycznego nr 21 – wielka rzeka nizinna; stan ekologiczny JCWP zły, zagrożenie nieosiągnięciem celu środowiskowego, jakim jest dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny
- *Bobrek* – PLRW 600013912, reprezentowana przez silnie zmienioną część wód należących do typu abiotycznego nr 17 – potok nizinny piaszczysty; stan ekologiczny zły, JCWP zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego
- *Jastrzębia* – PLRW 600017139149, reprezentowana przez silnie zmienioną część wód należących do typu abiotycznego nr 17 – potok nizinny piaszczysty; stan ekologiczny zły, JCWP zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego
- *Strużysko* – PLRW 60001713916, reprezentowana przez naturalną część wód należących do typu abiotycznego nr 17 – potok nizinny piaszczysty; stan ekologiczny zły, JCWP zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego
- *Przychowska Struga* – PLRW 60002313949, reprezentowana przez silnie zmienioną część wód należących do typu abiotycznego nr 23 – potok lub strumień na obszarze będącym pod wpływem procesów torfotwórczych; stan ekologiczny zły, JCWP zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego
- *Zimnica* – PLRW 600017139299, będąca częścią „scalonej części wód powierzchniowych *Zimnica*” (SO 1110), reprezentowana przez silnie zmienioną część wód należących do typu abiotycznego nr 17 – potok nizinny piaszczysty; stan ekologiczny zły, JCWP zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego. [7]

W odniesieniu do większości JCWP ryzyko niespełnienia celów środowiskowych, określonych w *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry*, wynika m.in. z silnych zmian morfologicznych (budowle piętrzące, regulacja rzek), długiego procesu renaturyzacji i trudności związanych z położeniem części wód w obszarze Natura 2000 lub dużego udziału użytków rolnych i znacznej gęstości zaludnienia.

Odra, podobnie jak większość rzek polskich, charakteryzuje się śnieżno-deszczowym reżimem zasilania, z dwoma wysokimi stanami w ciągu roku. Po osiągnięciu wiosennego maksimum (w okresie pomiędzy styczniem a kwietniem), stany wody i przepływy rzeki obniżają się. Wezbrania letnie (lipiec, sierpień) są na ogół mniejsze od wiosennych. Minimum przypada generalnie pomiędzy lipcem i październikiem. Rzeka charakteryzuje się dużymi wahaniami wodostanów. [1, 7, 11, 12, 13, 41, 45]

Niepokojąco wygląda stan czystości wód powierzchniowych. Spośród rzek płynących przez obszar gminy stałym monitoringiem objęta jest Odra. Okresowo badane były w ostatnich latach Zimnica i Przychowska Struga.

W roku 2013, Odra, na odcinku od Wałów Śląskich do Kanału Wschodniego (dwa ppk – poniżej Malczyc i poniżej ujścia Baryczy) prowadziła wody kl. III w odniesieniu do elementów biologicznych, klasy PKI w odniesieniu do elementów hydromorfologicznych oraz kl. II elementów fizyczno-chemicznych. Charakteryzowały się one umiarkowanym potencjałem ekologicznym (kl. III) - przekroczenia benzeno(g,h,i)peryleny i indeno (1,2,3-cd)pirenu przy ujściu Baryczy i stanem chemicznym poniżej stanu dobrego (PSD). W roku 2014 określono tylko potencjał ekologiczny – umiarkowany i stan chemiczny rzeki – poniżej stanu dobrego (PSD) oraz ogólny stan jej wód – zły. Niekorzystnie wyglądał stan czystości Przychowskiej Strugi, badanej przy ujściu do Odry - kl. II elementów biologicznych i kl. PKI elementów hydromorfologicznych oraz stan PPD (poniżej potencjału dobrego – przekroczone wskaźniki azotu azotanowego) w zakresie elementów fizyczno-chemicznych przy umiarkowanym potencjale ekologicznym (kl. III). Zanieczyszczona jest Zimnica (przy ujściu do Odry), która prowadzi wody kl. II w odniesieniu do elementów biologicznych, klasy I elementów hydromorfologicznych i kl. II elementów fizyczno-chemicznych. Dobry (kl. II) jest potencjał ekologiczny rzeki. W roku 2014 potencjał ekologiczny Przychowskiej Strugi określono jako umiarkowany a Zimnicy jako dobry.

W porównaniu z rokiem 2011 pogorszył się nieco potencjał ekologiczny Odry i wyraźnie poprawił stan wód Zimnicy (będącej do niedawna odbiornikiem zanieczyszczeń ze zbiornika odpadów poflotacyjnych *Gilów* oraz ścieków z oczyszczalni komunalnej w Lubinie), zarówno w odniesieniu do elementów biologicznych, jak i fizyko-chemicznych. Na stan czystości Odry duży wpływ mają ładunki ścieków komunalnych i przemysłowych wprowadzanych w górnej i środkowej części jej dorzecza (m.in. z terenu m.

Wrocławia i Brzegu Dolnego). Na terenie Ścinawy do rzeki zrzucające się ścieki komunalne z miejscowej oczyszczalni. Udział gminy Ścinawa w zanieczyszczeniach wód jest nieduży. Jej teren jest zwodociągowany (niemal w całości) oraz w dużej części skanalizowany. Ścieki sanitarne odprowadzane są grawitacyjnie do nowej biologicznej oczyszczalni ścieków położonej w północnej części miasta. [1,11, 12, 25, 46]

Wody podziemne występują w kilku poziomach wodonośnych i najczęściej ujmowane są z dwóch pięter: trzeciorzędowego i czwartorzędowego. Gmina Ścinawa położona jest w większości poza zasięgiem głównych zbiorników wód podziemnych w strukturach czwarto- i trzeciorzędowych. Jedynie jej skrajnie południowa część leży w granicach GZWP nr 319 (subzbiornik Prochowice-Środa Śląska), objętego reżimem wysokiej ochrony (OWO). Wody podziemne występują tu w utworach trzeciorzędowych i zaliczają się do czystych lub bardzo czystych, nadają się zatem do użytku bez dodatkowego uzdatniania. Ponadto w środkowa część gminy leży w granicach GZWP 316 (subzbiornik Lubin). Generalnie wody piętra czwartorzędowego występują w 2-3 poziomach. Poziom gruntowy zalega płytko. Wodonoścem są głównie osady aluwialne doliny Odry reprezentowane przez piaski z przewarstwieniami mułków a na obszarach wysoczyznowych wodnolodowcowe piaski i żwiry. Zasobność tych wód, zalegających już od kilkunastu m p.p.t. jest bardzo zróżnicowana i waha się od kilku do 120 m³/h. Różna jest też ich jakość, m.in. z uwagi na ilości związków azotu, żelaza i manganu. [37, 40, 41, 45]

Eksploatowane wody trzeciorzędowe ujmowane są z górnych, niezbyt zasobnych poziomów piaszczystych, zalegających pod warstwą ilów na głębokości ca 100-150 m p.p.t. Średnia miąższość warstwy wodonośnej wynosi 44 m a wydajność eksploatacyjna ujęć od 30-50 m³/h. Wody te charakteryzują się znacznym ciśnieniem hydrostatycznym i są dobrej jakości (małe stężenie substancji rozpuszczonych i tylko nieco podwyższona zawartość żelaza i manganu). [1, 11, 12, 37, 45, 46]

Wody podziemne okolic Ścinawy należą do jednolitej części wód podziemnych JCWPd nr 75 (PLGW 6310075), w których na większości obszaru gminy występują 1-2 czwartorzędowe poziomy wodonośne nie będące w łączności hydraulicznej. Górny jest odkryty i charakteryzuje się słabą izolacją od powierzchni terenu a tym samym znaczną podatnością na degradację. Warstwa wodonośna zalega płytko, na ogół do 5 m p.p.t. (w przewodzie swobodne lub lekko napięte zwierciadło wody) i ma miąższość 10-40 m. Piętro neogeńskie ma znaczenie użytkowe w miejscach, gdzie poziomu czwartorzędowego nie stwierdzono (wyniesione obszary wzgórz morenowych). Składają się na nie 1-4 poziomy miocenijskie, występujące na głębokości od kilkunastu do około 200 m p.p.t. Miąższość warstw wodonośnych, dobrze izolowanych od powierzchni przez nadległe iły, mułki i gliny, wynosi na ogół kilkanaście m. Bazą drenażu dla obu pięter jest dolina Odry.

Ocena jakości wód podziemnych na podstawie wyników monitoringu diagnostycznego w 2014 r. (badania WIOŚ we Wrocławiu) wskazuje na dobrą jakość tych wód. Wody 6, spośród 7 badanych studni miały II kl. jakości i tylko 1 studnia kl. IV. Zatem 86% wód (w tym badana studnia nr 35 w Ścinawie – ujęcie trzeciorzędowe) odznacza się dobrym stanem chemicznym. W roku 2015 na 5 zbadanych studni, 4 miały wody o dobrym stanie chemicznym, kl. II i tylko ujęcie wód trzeciorzędowych w Wielowsi, gm. Ścinawa wody o słabym stanie chemicznym, kl. IV (przekroczenia NO_3 i Ca). Istnieje ryzyko niespełnienia celów środowiskowych określonych w *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry*, wynikające głównie z warunków naturalnych, niedostatecznej sanitacji obszarów wiejskich oraz dopływu zanieczyszczeń ze źródeł rolniczych.

Wody gruntowe swym charakterem i głębokością występowania, odzwierciedlają cechy konfiguracyjne terenu oraz jego budowę geologiczną. W omawianym podłożu zasilane są one głównie przez opady atmosferyczne oraz spływ z terenów wyżej położonych.

Warunki glebowe gminy są dobre a lokalnie nawet bardzo dobre. Ogólny wskaźnik rolniczej przestrzeni produkcyjnej, według klasyfikacji IUNG w Puławach wynosi 76.6, przy średniej krajowej rzędu 66.6 pkt.

Grunty orne zajmują ponad 60% powierzchni gminy. Użytki zielone stanowią niespełna 15% jej areалу a lasy i tereny zadrzewione nieco ponad 15%. Blisko 1/3 powierzchni gruntów ornych zajmują gleby wysokich klas bonitacyjnych, kl. II-IIIb a 3/4 uzupełnione glebami kl. IVa i IVb. Mały jest odsetek gleb bardzo słabych, kl. VI i VIz (około 5%). Najbardziej urodzajne są mady rzeczne, średnie i ciężkie, występujące w dolinie Odry (głównie w rejonie Zaborowa i Jurcza) i wkraczające na obszar obniżenia Zimnicy. Nisko położone tereny obniżenia Przychowskiej Strugi i Dębniaka, obrzeży doliny Zimnicy oraz terenów usytuowanych pomiędzy Ścinawą a Dłużycami zajmują gleby hydrogeniczne, głównie czarnoziemy. Na wyniesionych fragmentach gminy przeważają gleby brunatne właściwe i płowe wytworzone z glin i piasków gliniastych oraz piasków i żwirów bezpośredniej akumulacji lodowca. Tereny zalesione zajmują słabe gleby rdzawe i bielicowe, głównie napiaskowe.

Generalnie w całej północnej, środkowej i południowo-zachodniej części gminy (rejony wsi: Tymowa, Dzieszław, Buszkowice, Przychowa, Ręszów, Dłużyce, Krzyżowa, Sitno, Redlice) występują gleby wysokich klas bonitacyjnych, zaliczane do kompleksów pszennych: bardzo dobrego (1), dobrego (2) i pszenno-żytniego (4). Słabe gleby napiaskowe, kompleksów żytnich: słabego (6) i bardzo słabego (7) zajmują głównie: dno doliny Zimnicy, tereny położone pomiędzy Ścinawą i Sitnem, Chełmkim Wołowskim i Dzieszławiem oraz w rejonie Buszkowic i Przychowej.

Większe kompleksy użytków zielonych położone są w okolicach Ręszowa, Sitna i Paraszowic, pomiędzy Dębciem i Chelmkim Wołowskim, na NE od Działawia oraz w dnie współczesnej doliny Odry (Ścinawa, Lasowice, Przychowa). [1, 11, 12, 28, 47, 48]

Każdy rodzaj gleby odznacza się pewnym naturalnym poziomem pierwiastków w glebie. Nadmierne nagromadzenie niektórych z nich, stanowiących normalnie makro- i mikroskładniki pokarmowe roślin hamuje procesy humifikacji, zmniejsza aktywność biologiczną gleby. Według badań przeprowadzonych przez PIOŚ w 1995 roku, zanieczyszczenie gleb metalami ciężkimi, będące głównie skutkiem opadu pyłów nadmierne zanieczyszczonego powietrza atmosferycznego nie budzi zastrzeżeń – nie zostały przekroczone m.in. wartości pH oraz stężenia miedzi i kadmu. Większym zagrożeniem jest rolnictwo, zła gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami i zanieczyszczenia mobilne (ruch samochodowy). Badania PIOŚ pochodzą sprzed 20 lat a według *Raportu o stanie środowiska(...)* z 2012 r. powiat lubiński należy do obszarów województwa o wysokiej zawartości miedzi, cynku i żelaza w glebach użytkowanych rolniczo (w latach 2009-2012, według OSChR we Wrocławiu). W latach późniejszych badaniami objęte były inne powiaty [1, 22]

Klimat okolic Ścinawy związany jest z ogólną cyrkulacją mas powietrza napływającego głównie z nad północnego Atlantyku i basenu Morza Śródziemnego ale pozostający pod słabym, modyfikującym wpływem gór i przedgórze. Według regionalizacji klimatycznej W. Okołowicza gmina położona jest na skraju regionu śląsko-wielkopolskiego.

Amplitudy temperatur są tutaj mniejsze od przeciętnych w Polsce. Wiosna i lato dosyć wczesne i ciepłe, jesień wczesna a zima łagodna z nietrwałą szatą śnieżną. Średnia temperatura roczna wynosi 8.1°C. Najchłodniejszym miesiącem jest styczeń (-1.3°C), najcieplejszym lipiec (+18,5°C). Długość okresu wegetacyjnego wynosi około 220-230 dni. Opady atmosferyczne (posterunek opadowy w Ścinawie, lata 1954-1981), z roczną sumą rzędu 548 mm oraz 362 mm w roku „suchym” (1959) i 698 mm w roku „mokrym” (1967), kształtują się poniżej średniej krajowej. Podobnie jak na większości terytorium kraju, przeważają wiatry zachodnie (blisko połowę wszystkich wiatrów stanowią wiatry wiejące z kierunków NW-SW). Potwierdzają to dane podstawowych parametrów meteorologicznych dla stacji IMGW w Legnicy i Wrocławiu-Strachowicach (gdzie przeważają wiatry z kierunków NW i W). Średnia roczna prędkość wiatru na wysokości 10 m n.p.t. wynosi 3.2 m/s. Średnia prędkość wiatrów zachodnich jest wyższa - 3.8 m/s a przy tym okresy bezwietrzne (5.7%) zdarzają się tu 2-3 razy rzadziej niż np. w górskich kotlinach.

W warunkach klimatu lokalnego obserwuje się pewne różnice pomiędzy odkrytymi, użytkowanymi rolniczo obszarami wysoczyzny morenowej, terenami zabudowanymi,

powierzchniami terenów zalewowych zajętych przez użytki zielone, lasy i zadrzewienia. Obserwuje się m.in. częste występowanie wychłodzonych mas powietrza w dolinie Odry i obniżeniu Zimnicy. Zwiększona wilgotność tych terenów sprzyja powstawaniu mgieł, zaostisk chłodnego powietrza i przymrozków. Duże doliny rzeczne charakteryzują się ukierunkowanym przewietrzaniem. Są przy tym głównymi elementami systemu wentylacyjnego gminy, sprzyjającymi regeneracji powietrza na jej obszarze. [2, 5, 12, 27, 39]

Obszary wyniesione charakteryzują się korzystnymi warunkami termicznymi, dosyć równomiernym nasłonecznieniem, małą wilgotnością powietrza i dobrym przewietrzaniem.

Stan higieny atmosfery gminy Ścinawa nie jest dobry. Decydująca jest wielkość i przestrzenny rozkład emisji ze wszystkich źródeł (z uwzględnieniem przepływów transgranicznych i przemian fizykochemicznych zachodzących w atmosferze).

Według Oceny jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego w 2014 roku gmina Ścinawa, położona w strefie dolnośląskiej, pod kątem oceny dokonywanej z uwzględnieniem kryteriów dotyczących ochrony zdrowia ludzi, zaliczona została do klasy A, w odniesieniu do badanych stężeń: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, benzenu i zanieczyszczenia pyłem PM_{2,5} oraz zawartego w pyłe ołowiu, kadmu i niklu. Oznacza to, że w przypadku ww. wskaźników poziom zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w obrębie strefy nie wykazuje przekroczeń wartości dopuszczalnych, poziomów docelowych i poziomów celów długoterminowych (ewentualne odstępstwa są sporadyczne i mają niewielki zasięg). Ocena zawartości benzo(a)pirenu, pyłu zawieszonego PM₁₀, arsenu oraz ozonu, decydująca o zaliczeniu strefy do klasy C wynika z przekroczenia poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji lub poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych i poziomów celów długoterminowych gdy margines ten nie jest określony. Z danych za rok 2015 (*Ocena poziomów substancji w powietrzu oraz wyniki klasyfikacji stref województwa dolnośląskiego za 2015 rok*, WIOŚ-Wrocław 2016) wynika, że obecnie również stężenia pyłu PM_{2,5} przekroczyły poziom dopuszczalny i kwalifikują się do strefy C. [12, 25]

W rzeczywistości o ilości i jakości zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery decyduje struktura zużycia paliw a zwłaszcza stosowanie do celów grzewczych węgla kamiennego, często niskokalorycznego, zawierającego duże ilości siarki i popiołu. Źródłem zanieczyszczeń są obiekty przemysłowe (zakłady spożywcze, wytwórnia mas bitumicznych, przesypownia cementu) i kotłownie osiedlowe oraz tzw. emisja niska z palenisk indywidualnych i szklarni, szczególnie uciążliwa zimą. Produkcja rolna stanowi przyczynę rozproszonej emisji amoniaku, metanu i podtlenku azotu. Jest też często źródłem odorów.

Coraz większy udział w zanieczyszczeniu atmosfery mają źródła mobilne. Decydujące znaczenie mają: ruchliwa droga krajowa nr 36 relacji Lubin-Ostrów Wielkopolski oraz droga wojewódzka nr 292 Nowa Sól-Prochowice, charakteryzująca się znacznie mniejszym natężeniem ruchu. Głównymi składnikami spalin samochodowych są: tlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, sadze oraz pyły zawierające toksyczne związki ołowiu, cynku, manganu, arsenu, seleniu i in.

Duży wpływ na stan higieny atmosfery na obszarze gminy ma emisja zanieczyszczeń napływających z terenów sąsiednich, głównie obszaru Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego. Zmierzony w roku 2007 (wg raportu o stanie środowiska) opad pyłu, ołowiu i kadmu na terenie gminy nie przekroczył dopuszczalnych norm, natomiast chemizm opadów atmosferycznych wykazał w tym czasie bardzo wysokie ładunki siarczanów, chlorków, azotynów i azotanów, azotu ogólnego i fosforu ogólnego, sodu, potasu, wapnia magnezu i suchej pozostałości. Obecnie (2013 i 2014 r.) stan ten uległ poprawie. Wyraźnie zmniejszyły się ładunki wszystkich zanieczyszczeń wniesione przez opady atmosferyczne (najmniej w odniesieniu do miedzi i ołowiu), chociaż nadal opad siarczanów, azotynów i azotanów jest, w skali województwa, duży a miedzi i ołowiu bardzo duży. [12, 27]

Zastrzeżenia budzi klimat akustyczny gminy i miasta a zwłaszcza hałas komunikacyjny: drogowy i kolejowy.

W ostatnich latach na terenie gminy Ścinawa nie prowadzono pomiarów poziomów hałasu komunikacyjnego. W roku 2011 badaniami monitoringowymi hałasu objęto m.in., przecinającą miasto, drogę krajową nr 36. Pomiarów wykonano w trzech punktach:

- Osiek - ul. Śląska (wylotowa w kierunku Prochowic) - zmierzony poziom równoważny hałasu, w bezpośrednim sąsiedztwie jezdni 72.2 dB w ciągu dnia; średni dobowy ruch (SDR) w 2010 r. wynosił tu 7526 pojazdów, w tym 1268 pojazdów ciężkich
- Ścinawa - ul. Wołowska (wylotowa w kierunku Wińska i Wołowa) - poziom równoważny hałasu 65.3 dB; średni dobowy ruch – 2421 pojazdów, w tym 345 ciężkich
- Turów 8A (na trasie Lubin-Ścinawa) - zmierzony poziom równoważny hałasu 70.7 dB; średni dobowy ruch – 6128 pojazdów, w tym 525 ciężkich

Hałas kolejowy odczuwalny jest zwłaszcza nocą. Jego ponadnormatywnym oddziaływaniem mogą być objęte niektóre tereny istniejącej i planowanej zabudowy mieszkaniowej w zachodniej i planowanej zabudowy mieszkaniowej w południowej części miasta. W ramach *Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa dolnośląskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015*, badaniami objęto odcinki kilku linii kolejowych położonych w okolicach Wrocławia. Zaproponowano działania: monitoringowe, naprawcze i długoterminowe, których celem jest znaczące ograniczenie nadmiernego ha-

łasu a w następstwie tego poprawa jakości klimatu akustycznego województwa, zarówno w porze dnia, jak i nocy.

Szata roślinna gminy Ścinawa jest bogata i zróżnicowana, choć długotrwała działalność człowieka i intensywne eksploatacja środowiska doprowadziły do znacznego wylesienia jej obszaru a zwłaszcza fragmentów odznaczających się dobrymi warunkami glebowymi.

Obecnie lasy i zadrzewienia zajmują około 15,4% powierzchni gminy. W większości są to lasy państwowe administrowane przez Nadleśnictwa Lubin i Legnica. Nie odbiegają one wiele od potencjalnej roślinności naturalnej, którą stanowią na obszarze gminy:

- siedliska grądów (ubogich, znacznie rzadziej żyznych) – najbardziej przekształcone antropogenicznie, o dogodnych warunkach dla rozwoju rolnictwa i osadnictwa, obejmujące głównie rozległe powierzchnie sandrowe i wysoczyznowe
- niżowe dąbrowy typu środkowoeuropejskiego, charakterystyczne głównie dla rejonu wzgórz morenowych i ostańców wysoczyznowych
- kontynentalne bory mieszane, obecne głównie w okolicach Buszkowic
- niżowe lasy łąkowe, wiązowo-dębowe charakterystyczne dla dolin Odry i Bobrka
- łągi jesionowo-olchowe i olsy, typowe dla większych obniżzeń i dolin pozostałych cieków
- olsy, wypełniające dna wielu starorzeczy w dolinie Odry. [49]

Roślinność rzeczywista odznacza się różnym stopniem naturalności. Lasy skupione są w kilku kompleksach, usytuowanych w zachodniej, północnej i południowo-wschodniej części gminy. Część z nich to typowe dla obszarów nadodrzańskich wielogatunkowe lasy liściaste, których drzewostan stanowią dęby, graby i lipy z domieszką klonów i wiązów. Zróżnicowana wilgotność podłoża sprzyja rozwojowi bujnego runa. Lokalne obniżenia zajmują łągi jesionowo-wiązowe i wierzbowo-topolowe z dominacją wierzby kruchej i szarej oraz topoli czarnej i białej a nadto domieszką dębu i wiązu. Szczególnie wartościowe zespoły roślinne zajmują tereny zalewowe i starorzecza, gdzie obficie występują objęte ochroną grzybień białe, grązel żółty, paproć wodna - salwinia pływająca i kotewka orzech wodny a także wywłócznik kłosowy i okółkowy, rogatek sztywny, włośnicznik wodny, żabiściek pływający czy rzęsy wodne. Łąki o charakterze naturalnym zachowały się jedynie w postaci niewielkich płątów w dolinach cieków i na obrzeżach niektórych kompleksów leśnych. W wyniku regulacji większości cieków zanikły gatunki roślin szuwarowych a ich miejsce zajęły zespoły roślinne uboższe florystycznie.

Wyniesione powierzchnie gminy zajmują na ogół jednowiekowe bory mieszane z dużym udziałem sosny w drzewostanie. Podszyt tworzą glóg jednoszyjkowy, trzmielina, dereń i kalina a odznaczające się dużą zmiennością sezonową runo stanowią m.in.: śnieżyczka przebiśnieg, zawilec gajowy i żółty, ziarnopłon, żółć złota, kokorycz pusta, czyściec le-

śny, konwalia majowa, niecierpek itp.

Według *Studium uwarunkowań*(..) z 2009 r., na obszarze gminy stwierdzono występowanie 18 gatunków roślin objętych całkowitą ochroną (barwinek pospolity, bluszcz pospolity, grąźel żółty, grzybień biały, kotewka orzech wodny, pełnik europejski, salwinia pływająca, sromotnik bezwstydnny, listera jajowata, śniedek baldaszkowy, śnieżyca wiosenna, śnieżyczka przebiśnieg, wiciokrzew pomorski i storczyki (kukułki): aschersoniana, krwisty, plamisty, szerokolistny oraz storczyk samicy) i 10 podlegających ochronie częściowej (centuria pospolita, kalina koralowa, kocanki piaskowe, konwalia majowa, kopytnik pospolity, kruszyna pospolita, pierwiosnka lekarska, porzeczka czarna, kruszczyk szerokolistny i pierwiosnka wyniosła). [1, 11, 12, 13, 17]

Świąt zwierzęcy jest typowy dla nizinnych obszarów kraju. W lasach żyją jelenie, sarny i dziki. Przeważają jednak zwierzęta, które potrzebują do bytowania pól uprawnych, najlepiej z małymi kępami lasów i zadrzewień (sarny, lisy, zające, bażanty, kuropatwy, przepiórki). Z drapieżników występują również borsuki, kuny, tchórze i norki amerykańskie. Spośród innych ssaków najczęściej spotykane to: zając, dziki królik, wiewiórka. Owadożerne reprezentowane są przez objęte ochroną: jeże, krety, ryjówki i nietoperze (nocki, gacki, mroczyki, mopki i karliki). Największą liczebnością i różnorodnością gatunkową występujących ssaków charakteryzują się obrzeża Odry i jej starorzeczy.

W wyniku badań przeprowadzonych w 1993 r. na obszarze gminy stwierdzono występowanie 37 gatunków ssaków, 123 gatunków ptaków lęgowych lub prawdopodobnie lęgowych, 4 gatunki gadów (jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, padalec, zaskroniec), 13 gatunków płazów (traszki - zwyczajna, grzebieniasta i górską, ropuchy - szara i zielona, żaby - wodna, jeziorowa, moczarowa, trawna, śmieszka, kumak nizinny, grzebiuszka ziemna, rzekotka drzewna) i 29 gatunków ryb (z czego 29 w Odrze a 19 w starorzeczach).

Powódź z 1997 roku przyczyniła się do poprawy stanu biologicznego rzeki, odnowy szeregu starorzeczy i zwiększenia liczby atrakcyjnych siedlisk dla ich bytowania. Poprawia się jakość wód powierzchniowych. Dzięki temu fauna ryb nie ogranicza się wyłącznie do pospolitych gatunków. Mimo to, nadal gatunkami zagrożonymi są: troć, certa, świnka a rzadkimi: szczupak, jelec, kleń, różanka, brzana i piskorz.

Licznie reprezentowane są owady, min. populacje motyli i chrząszczy. [1, 6, 11, 12, 13, 17]

Najlepiej poznana jest fauna ptaków, jedyna gromada świata zwierzęcego niemal w całości podlegająca w Polsce ochronie gatunkowej. Spośród ptaków lęgowych, 43 gatunki to ptaki rzadkie, w tym umieszczone w Polskiej Czerwonej Księdze (PCK): bocian czarny, błotniak stawowy, kania ruda i kropiatka. Gatunki zagrożone to m.in.: nurogęś, kania czarna, kobuz, krwawodziób, przepiórka i srokosz a potencjalnie zagrożone: krakwa, cyranka, płaskonos, trzmiełojad, żuraw, bekas, płomykówka, ler-

ka, zimorodek, słowik szary, dzięcioł średni, świergotek polny, świergotek łąkowy, świerszczak, jarzębatka i muchołówka białoszyja.

Mniejsze zróżnicowanie ekosystemów na obszarach rolniczych wysoczyzny wpływa na zubożenie awifauny lęgowej. Ptaki występujące na terenach rolniczych należą na ogół do gatunków licznie występujących na obszarze kraju. Podobnie jest na obszarze miasta, gdzie duży udział terenów zabudowanych, ruchliwe trasy komunikacyjne i stałe zmniejszanie się arealu pól uprawnych utrudniają migrację zwierząt. W efekcie egzystują tu głównie gatunki pospolite, charakterystyczne dla krajobrazu rolniczego lub synantropijne terenów zurbanizowanych.

Dla wszystkich gatunków ssaków największym zagrożeniem jest zanieczyszczenie wód powierzchniowych, kłusownictwo, płoszenie zwierzyny (wjeżdżające do lasów samochody, quady, motocykle), tępienie niektórych z nich jako szkodników itp. W przypadku ptaków, ich liczebność gwałtownie spada, głównie na skutek zmiany reżimu wód rzek i cieków, umocnienie i obwałowanie koryta rzeki, wycinanie odnawiającej się roślinności lęgowej, procederu wiosennego wypalania traw i trzcinowisk oraz innych czynników antropogenicznych, np. postępu technicznego w rolnictwie i używania pestycydów. Prawie te same czynniki stanowią istotne zagrożenie dla gadów i płazów. [12, 15, 16, 17]

3.2. Walory przyrodniczo-krajobrazowe

Bardzo dobre i dobre warunki glebowe a przy tym duże odlesienie terenów wysoczyznowych oraz przesuszenie podłoża powodują, że wielkoprzestrzenne formy ochrony przyrody: parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, rezerваты przyrody i obszary sieci Natura 2000, występują głównie w dolinie Odry.

W granicach gminy Ścinawa mieszczą się: SOO siedlisk *Łęgi Odrzańskie* (PLH 020018) i jednocześnie OSO ptaków *Łęgi Odrzańskie* (PLB 020008) oraz położony u ujścia Bobrka rezerwat przyrody *Łęg Korea*.

Ponadto wyznaczono na jej obszarze kilka użytków ekologicznych: *Ścinawskie Bagna*, *Starorzecze koło Przychowej*, *Dąbrowa Dolna* oraz *Śnieżyca*.

Planowane wcześniej utworzenie w dolinie Odry *Lubiąsko-Głogowskiego Parku Krajobrazowego*, rezerwatów *Tymowskie Śnieżyce* i *Przychowskie Łęgi* oraz użytków ekologicznych obejmujących: starorzecze Odry położone na NE od wsi Jurcz, starorzecze w Dziewinie, starorzecze *Rydwas* oraz łąkę na W od Wielowisi straciło rację bytu z uwagi na wyznaczenie w dolinie Odry obszarów Natura 2000 lub zaliczenie terenów cennych przyrodniczo do innych form ochrony.

Istniejące, obszarowe formy ochrony przyrody to:

- obszar Natura 2000 – SOO i OSO Łęgi Odrzańskie, obejmujący stukilometrowy fragment doliny Odry od Brzegu Dolnego do Głogowa (w zasięgu dawnej terasy zalewowej rzeki) wraz z ujściowym odcinkiem Baryczy. Obejmuje mozaikę ekosystemów położonych w obrębie międzywala oraz najlepiej wykształcone lasy, łąki i torfowiska niskie poza jego obrębem. Duża część tych terenów porośnięta jest lasami, w większości należącymi do aluwialnych siedlisk łęgów jesionowych i wiązowych, wśród których występują płyty dobrze zachowanego ponad stuletniego starodrzewu. Lasy są intensywnie użytkowane, natomiast duże kompleksy wilgotnych i świeżych łąk tylko w części są łąkami kośnymi. Atrakcyjność przyrodniczo-krajobrazową doliny podnoszą liczne starorzecza (ślady dawnego przepływu rzeki), będące w różnych fazach zarastania. Pozwala to obserwować kolejne etapy sukcesji zbiorowisk roślinnych, związanych z dynamicznym układem doliny rzecznej.

Bogaty świat zwierząt obejmuje m.in. wydry oraz bobry, pozostawiające liczne ślady swej obecności w postaci ściętych i objedzonych z kory drzew. W ostoi gnieździ się około 100 gatunków ptaków, w tym 35 łęgowych z załącznika I „dyrektywy ptasiej” i 11 z Polskiej Czerwonej Księgi.

Łęgi Odrzańskie są ostoją o randze europejskiej, obszarem ważnym dla ochrony bioróżnorodności, pełniącym rolę krajowego i międzynarodowego korytarza ekologicznego, zapewniającego zasilanie i wymianę wartości ekologicznych.

Zagrożenia dla funkcjonowania tego obszaru związane są głównie z:

- obniżaniem się poziomu wód gruntowych, będącego skutkiem zabudowy hydrotechnicznej rzeki (stopień wodny w Brzegu Dolnym) oraz zmian klimatycznych
 - zmian reżimu wodnego, wynikających z potrzeb ochrony przeciwpowodziowej oraz planowanych przedsięwzięć hydrotechnicznych i melioracyjnych
 - zmian w użytkowaniu gruntów
 - urbanizacją, zagospodarowaniem i „rekultywacją” starorzeczy traktowanych jak nieużytki
 - wzmożoną presją ruchu turystycznego [1, 3, 6, 11, 12, 13, 17]
- rezerwat przyrody Łęg Korea, o powierzchni 60 ha, utworzony w 2001 r. i obejmujący obszar lasów łęgowych i grądów, położony pomiędzy Odrą, Kaczawą i Bobrkiem; utworzony dla ochrony bardzo dobrze zachowanych starych łęgów, z miejscami łęgowymi bociana czarnego, kani rudej i czarnej, trzmielojada, jastrzębia, muchołówki białoszyjej i dzięcioła średniego
 - użytek ekologiczny Starorzecze koło Przychowej (pow. 28,54 ha), obejmujący porośnięte turzycowiskami i trzcinowiskami starorzecze Odry, stanowiące ostoję, miej-

sca rozmnażania lub sezonowego przebywania krakwy, cyranki, płaskonosa, błotniaka stawowego, bekasa i krwawodzioba

- użytek ekologiczny Ścinawskie Bagna (pow. 20,87 ha), położony na NW od Ścinawy obejmuje starorzecze Odry z turzycowiskiem i pasami trzcin, w których gnieźdzą się cyranki, płaskonosy, bekasy, krwawodzioby, remizy oraz błotniaki stawowe i łąkowe
- użytek ekologiczny Dąbrowa Dolna (pow. 2.93 ha) koło Tymowej, utworzony dla ochrony bogatych florystycznie wilgotnych łąk (ponad dwieście taksonów roślin naczyniowych, m.in. storczykowatych)
- użytek ekologiczny Śnieżycą (pow. 5.55 ha), położony koło Chełmka Wołowskiego chroni śródleśne łąki, kępy drzew i krzewów oraz stanowiska rzadkich, chronionych gatunków roślin i zwierząt.

Ponadto na terenie gminy znajduje się 7 pomników przyrody:

- dwa dęby szypułkowe o obwodach 420 i 360 cm - na terenie parku podworskiego w Zaborowie
- dwa dęby szypułkowe (obw. 465 i 485 cm) w parku podworskim w Lasowicach
- buk pospolity, odmiana czerwonolistna (obw. 455 cm) – park podworski w Dzieślawiu
- dwa dęby szypułkowe (obw. 420 i 360 cm) – park miejski w Ścinawie

a tuż za południowo-wschodnią granicą gminy rozciąga się OCHK *Dolina Odry*, położony w rejonie ujścia Kaczawy i chroniący charakterystyczny krajobraz doliny z lasami łęgowymi, okresowo zalewanymi łąkami i starorzeczami oraz bogatą awifauną. [1, 11, 12]

INNE WIELKOPRZESTRZENNE FORMY OCHRONY PRZYRODY

<i>forma ochrony przyrody</i>	<i>nazwa</i>	<i>odległość (kierunek)</i>
Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk (SOO)	Dębniańskie Mokradła (PLH 020002) Irysowy Zagon k. Gromadzynia (PLH 020051) Pątnów Legnicki (PLH 020052) Źródlika k. Zimnej Wody (PLH 020092) Zagórzyckie Łąki (PLH 020053) Dolina Łachy (PLH 020003) Wzgórza Warzęgowskie (PLH 020079) Ostoja nad Baryczą (PLH 020041) Dolina Dolnej Baryczy (PLH 020084)	3.5 km (ESE-SE) 0.2 km (S) 7.5 km (SW-SSW) 15.6 km (W-SW) 7.7 km (SE-SSE) 13.3 km (E-ENE) 17.9 km (E-ENE) 19.6 km (ESE) 15.0 km (ENE-NE)
Park Krajobrazowy	Dolina Jezierzycy Dolina Baryczy	1.3 km (NE-ESE) 21.8 km (E-ENE)
Obszar Chronionego Krajobrazu	Dolina Odry Dolina Baryczy Dolina Czarnej Wody Lasy Chocianowskie	0.0 km (S-SE) 2.3 km (NNE-NE) 17.0 km (W-WNW) 19.0 km (WNW-WSW)

Rezerwat	Odrzysko	1.5 km (S-SE)
	Brekinia	2.9 km (S-SSE)
	Błyszcz	12.5 km (SW-SSW)
	Ponikwa	13.0 km (SW-SSW)
	Jezioro Koskowickie	15.0 km (SW-SSW)
	Zimna Woda	15.8 km (W-SW)
	Uroczysko Wrzosey	3.8 km (E-SE)
	Zabór	22.4 km (SE-SSE)
	Skarpa Storczyków	10.8 km (N-NNW)
	Torfowisko Kunickie	13.7 km (SW-SSW)

Poza obszarami objętymi ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody oraz odnotowanymi w Powszechnej Inwentaryzacji Lasów Państwowych, acidofilnymi dąbrowami oraz siedliskami grądu środkowoeuropejskiego i subkontynentalnego, nie ma chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych w rozumieniu rozporządzeń Ministra Środowiska z 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin, z 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną, z 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000.

3.3. Wpływ dotychczasowego zagospodarowania terenu na środowisko przyrodnicze – ocena stanu środowiska

Podstawą gospodarki gminy jest rolnictwo, naturalne predyspozycje środowiska dla użytkowania rolniczego są bowiem duże. W strukturze zasiewów dominują uprawy zbożowe i rośliny przemysłowe. Dobrze rozwinięta jest hodowla trzody chlewnej, nieco gorzej bydła. Przemysł koncentruje się głównie na obszarze miasta, ale wiele osób pracuje poza terenem gminy - w Kombinacie Miedziowym oraz Prochowicach, Wołowie i Brzegu Dolnym. Gmina Ścinawa położona jest w zasięgu Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego, będącego jednym z wielu obszarów zagrożenia ekologicznego. Słabo wykorzystane są walory turystyczno-rekreacyjne gminy, choć stopniowo zwiększa się presja turystyki.

Zakres dotychczasowych zmian w środowisku jest znaczny. Przeobrażone zostały zwłaszcza stosunki wodne. Duże połacie terenu zdrenowano lub zmeliorowano. Wyprostowano, pogłębiono i obudowano koryta niektórych cieków, włączając je do systemu melioracyjnego gminy. Działania te umożliwiły rolnicze wykorzystanie dużych fragmentów terenu, ale jednocześnie spowodowały zanik szeregu drobnych cieków, zbiorników wodnych i podmokłości, eutrofizację wód powierzchniowych oraz ogólne obniżenie

zwierciadła wód gruntowych. Problemem jest zagrożenie powodziowe. Intensywne użytkowanie rolnicze wpłynęło na pogorszenie jakości wód powierzchniowych (dopływ zanieczyszczeń obszarowych, niosących resztki nawozów i środków ochrony roślin). Mimo to, wschodnia i południowo-wschodnia część gminy, charakteryzująca się dużymi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, objęta jest ochroną przyrody.

Osią systemu obszarów chronionych jest na obszarze gminy Ścinawa dolina Odry (obszar Natura 2000 i korytarz ekologiczny o znaczeniu międzynarodowym), znaczącym korytarzem w skali gminy jest dolina jej dopływu - rz. Zimnicy a sieć lokalnych łączników ekologicznych oparta jest o jej kilka niewielkich dolin pobocznych (Przychowska Struga, Dębniak, Jastrzębia). [1, 12]

3.4. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego zagospodarowania

Przedstawiony projekt zmiany studium jest kontynuacją planów rozwojowych gminy. Wielokrotnie zmieniane, obowiązujące *Studium uwarunkowań(...)* wymaga jednak uporządkowania oraz uwzględnienia zmian wynikających ze składanych przez mieszkańców miasta i gminy Ścinawa wniosków o zmianę przeznaczenia terenów.

Odstąpienie od realizacji projektowanego zagospodarowania to zniweczenie dążeń władz Miasta i Gminy zapisanych w rozdz. 2.1 a w konsekwencji niewykorzystanie możliwości:

- sprostania rosącemu zapotrzebowaniu na tereny budowlane i inwestycyjne
- racjonalnego rozwoju funkcji mieszkaniowej
- rozwoju różnorodnej działalności gospodarczej w oddzieleniu od zabudowy mieszkaniowej, przy wykorzystaniu nowych, innowacyjnych i proekologicznych form działalności produkcyjno-usługowej
- racjonalnego wykorzystania bazy surowcowej, z wykluczeniem eksploatacji węgla brunatnego i zachowaniem priorytetu dla gospodarki rolnej na obszarach zalegania złóż surowców mineralnych
- wzmocnienia gospodarczego ośrodka miejskiego
- wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich
- usprawnienia, unowocześnienia i zintegrowania systemu transportowego
- kształtowania różnorodnego i atrakcyjnego krajobrazu rolniczego, itp.

W przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu tereny objęte studium pozostaną w ich dotychczasowym przeznaczeniu (użytkowaniu). W mieście stopniowo następować będzie wzrost emisji do powietrza, związany z dotychczasowym sposobem ogrzewania budynków oraz ruchem pojazdów, pogarszać klimat akustyczny. W obrębie zabudowy niektórych wsi mogą pojawiać się tereny działalności

gospodarczej skonfliktowane z istniejącą i projektowaną zabudową mieszkaniową. Znikną niektóre lokalne łączniki ekologiczne, małe cieki, enklawy zieleni łąkowej, nie-liczne skupiska drzew i krzewów. Ograniczona wydolność infrastruktury technicznej grozi naruszeniem równowagi przyrodniczej gminy a w konsekwencji wzrostem zanieczyszczenia wód i powietrza, zwiększonym hałasem, zmniejszoną odpornością ekosystemów (m.in. obszarów Natura 2000 *Łęgi Odrzańskie*) i ich zdolnością do regeneracji. Zapewne nie nastąpi poprawa jakości środowiska naturalnego, m.in. nie dojdzie do częściowego uniezależnienia od tradycyjnych nośników energii i zmniejszenia emisji szkodliwych substancji do powietrza. [1, 11, 12]

4. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Prace nad rozwojem idei ochrony i zrównoważonego rozwoju zapoczątkowane zostały na XXIII Sesji Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych (grudzień 1968). Dla relacji człowiek – środowisko szczególnie istotna była konferencja ONZ w Rio de Janeiro (1992 r.). Jej plonem był m.in. globalny program działań „Agenda 21”, wprowadzający zasadę zrównoważonego rozwoju oraz dwie konwencje: *Konwencja o różnorodności biologicznej* i *Konwencja w sprawie zmian klimatu*. Zapisy tych konwencji zostały uwzględnione w wielu dokumentach o zasięgu międzynarodowym i narodowym, m.in. w Traktacie o Unii Europejskiej, który wszedł w życie 1 listopada 1993 r. W Unii Europejskiej, ochrona środowiska naturalnego jest nieodłącznym elementem polityki na rzecz trwałego i zrównoważonego rozwoju. Główne cele ochrony środowiska, sformułowano podczas szczytu w Maastricht (grudzień 1992) a najważniejsze zadania w tym zakresie, na lata 2002-2012, określa VI Program Działań Wspólnoty (decyzja nr 1600/2002/WE, Parlamentu Europejskiego i Rady, z 22 lipca 2002 r.). Są to:

- zachowanie, ochrona i poprawa stanu środowiska naturalnego
- ochrona zdrowia człowieka
- racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych
- wspieranie przedsięwzięć na rzecz rozwiązywania regionalnych i światowych problemów środowiska.

Dokumentami rangi międzynarodowej formułującymi cele ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia projektowanego planu, są m.in.:

- „dyrektywa siedliskowa” Rady nr 92/43/EWG z 21 maja 1992, *w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej flory i fauny*

- „dyrektywa ptasia” Rady nr 79/409/EWG z 2 kwietnia 1979, zastąpiona dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2009/147/WE z 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa
- *Europejska Konwencja Krajobrazowa*, sporządzona we Florencji 20 października 2000 r. (Dz. U. nr 14 z 2006 r., poz. 98) i dostosowująca jej ustalenia do warunków polskich Ustawa o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu z 24 kwietnia 2015 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 774) – istotne dla zachowania i utrzymania ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu (sprzyjające ukierunkowaniu i zharmonizowaniu zmian wynikających z procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych)
- dyrektywa Rady nr 91/271/EWG, z 21 maja 1991 r. w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych, nakładająca na państwa członkowskie wymóg wyposażenia gmin w systemy zbierania ścieków komunalnych i realizowana w projekcie studium przez zapis postulujący rozbudowę sieci kanalizacyjnej i objęcie nią wszystkich miejscowości gminy
- dyrektywa nr 2002/49/WE Parlamentu Europy i Rady z 25 czerwca 2002 r. w sprawie oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku (Dz. U. nr 189 z 18 lipca 2002 r.) – istotna ze względu na niebezpieczeństwo degradacji klimatu akustycznego, w projekcie studium realizowane poprzez wyznaczenie przebiegu obwodnicy drogowej miasta i przeprawy mostowej przez Odrę, przebudowę i modernizację istniejących dróg, modernizację linii kolejowej Wrocław Gł. - Szczecin Gł., z dostosowaniem do prędkości podróźnej 160 km/h itp.
- dyrektywa nr 96/62/WE Rady z 27 września 1996 r. w sprawie oceny i zarządzania jakością otaczającego powietrza, nakładająca na państwa członkowskie obowiązek utrzymania(...) lub poprawy jakości powietrza i realizowana w studium m.in. poprzez projektowane wyprowadzenie ruchu tranzytowego z miasta oraz objęcie miejscowości gminy programem gazyfikacji, co w sposób zdecydowany wpłynie na poprawę stanu powietrza atmosferycznego.

W naszym kraju ochronę środowiska człowieka w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju gwarantuje Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej a zasady liczne strategię i programy, m.in. *Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016*, *Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych (aktualizacja z 2010 r.)* oraz *Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego do 2020 r.*, której treść zharmonizowana jest z *Narodowym Planem Rozwoju*, *Narodową Strategią Rozwoju Regionalnego* oraz projektowanymi, nowymi kierunkami polityk spójności strukturalnej Unii Europejskiej, w tym przede wszystkim *Strategią Lizbońską* (spójne z ww. dokumentami są dokumenty niższego rzędu wymienione w rozdz. 2.2). Projekt planu koresponduje z *Programami*

ochrony środowiska województwa dolnośląskiego, powiatu lubińskiego oraz miasta i gminy Ścinawa.

Podstawowym celem *Polityki ekologicznej Państwa(...)* jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju, czyli mieszkańców, infrastruktury społecznej i zasobów przyrodniczych. Wśród metod realizacji polityki ekologicznej państwa priorytet ma stosowanie tzw. dobrych praktyk gospodarowania i systemów zarządzania środowiskowego, które pozwalają powiązać efekty gospodarcze z efektami ekologicznymi (w przemyśle i energetyce, transporcie, rolnictwie, leśnictwie, budownictwie i gospodarce komunalnej, zagospodarowaniu przestrzennym, turystyce, ochronie zdrowia, handlu i działalności obronnej).

Cele szczegółowe polityki ujęte są w dwóch grupach: w sferze racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych i w sferze jakości środowiska. Wśród nich, w kontekście ustaleń projektów planistycznych, zasadnicze znaczenie ma:

- racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi
- ochrona powierzchni ziemi i ochrona gleb
- wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych
- gospodarowanie odpadami
- jakość wód
- jakość powietrza i zmiany klimatu
- hałas i promieniowanie
- różnorodność krajobrazowa i biologiczna.

Wśród działań systemowych dokument wymienia aspekt ekologiczny planowania przestrzennym i w jego ramach cel dotyczący podnoszenia roli planowania, które powinno być podstawą lokalizacji nowych inwestycji. Wskazuje na konieczność wdrażania wytycznych, dotyczących uwzględnienia w planach zagospodarowania przestrzennego wymagań ochrony środowiska i gospodarki wodnej, wdrożenie przepisów, umożliwiających przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko już na etapie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zatwierdzenie wszystkich obszarów europejskiej sieci Natura 2000, uwzględnianie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, określenie zasad ustalania progów tzw. chłonności środowiskowej oraz pojemności przestrzennej zależnie od typu środowiska, uwzględniania w planach wyników monitoringu środowiska.

Narodowy Plan Rozwoju(...) jest kompleksowym dokumentem określającym strategię społeczno-gospodarczą Polski w pierwszych latach członkostwa w Unii Europejskiej. Celem strategicznym tego dokumentu jest rozwijanie konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zdolnej do długofalowego, harmonijnego rozwoju i zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz poprawę spójności społecznej, ekonomicznej i przestrzennej z Unią Europejską na poziomie regionalnym i krajowym.

Realizując ten cel Polska (zgodnie z traktatem konstytuującym Unię Europejską i zobowiązaniami akcesyjnymi) dążyć będzie m.in. do zapewnienia wysokiego poziomu ochrony środowiska a główne działania podejmowane w ramach Wspólnoty dotyczyć będą:

- poprawy jakości wód powierzchniowych
- polepszenia dystrybucji i jakości wody do picia
- racjonalizacji gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi
- poprawy jakości powietrza.

Wojewódzki program ochrony środowiska województwa dolnośląskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015 za naczelną zasadę przyjmuje zrównoważony rozwój, umożliwiający harmonijny rozwój gospodarczy i społeczny regionu wraz z ochroną jego walorów środowiskowych. Drogą do osiągnięcia zrównoważonego i trwałego rozwoju jest poprawa stanu środowiska przyrodniczego, zachowanie jego istotnych walorów, utrzymanie ładu przestrzennego i rozwój infrastruktury środowiska.

Cele i kierunki zawarte w Programie ochrony środowiska dla powiatu lubińskiego na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 pozostają w zgodzie z treścią Programu ochrony środowiska dla Województwa Dolnośląskiego(...).w zakresie przyjętych tam priorytetów ekologicznych, proponowanej hierarchii celów oraz kierunków działań.

Program ochrony środowiska miasta i gminy Ścinawa na lata 2009-2012 z perspektywą do 2016 r. określił zadania z zakresu ochrony środowiska i zdefiniował cele średniokresowe do roku 2016, obejmujące kwestie ochrony dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody oraz zrównoważonego wykorzystania surowców, materiałów, wody i energii.

Działanie szczegółowe, znajdujące odzwierciedlenie w projekcie zmiany studium obejmują:

- ochronę przyrody i krajobrazu
- ochronę lasów
- ochronę gleb i powierzchni ziemi
- ochronę zasobów kopalin
- jakość środowiska i bezpieczeństwo ekologiczne
- ochronę jakości i zasobów wód (gospodarkę wodno-ściekową)
- gospodarkę odpadami
- ochronę jakości powietrza atmosferycznego
- ochronę przed hałasem
- promieniowanie elektromagnetyczne i radiacyjne
- kształtowanie stosunków wodnych i ochronę przed powodzią
- wykorzystanie energii odnawialnej.

W projekcie zmiany *Studium uwarunkowań* (...) zadbano m.in. o zachowanie różnorodności biologicznej terenu, przywracanie właściwego stanu siedlisk (ekosystemów), wdrożenie koncepcji korytarzy ekologicznych i zapewnienie ich drożności oraz utrzymanie charakterystycznej struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru gminy i zapewnienie rozwijającej się zabudowie mieszkaniowej właściwego klimatu akustycznego. Projektowane zainwestowanie i zagospodarowanie gminy, uwzględniające wskazania wpływające z *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego* ale również wytyczne polityki przestrzennej sformułowane w *Studium zagospodarowania przestrzennego byłego województwa legnickiego*, tzw. proekologicznego wariantu strategii równoważenia rozwoju. Główne kierunki rozwoju gminy nie zmieniły się. Dlatego proponowane zainwestowanie i zagospodarowanie, w dużej mierze adaptuje fragmenty gminy z realizowanymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

5. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA

Gmina Ścinawa, położona w dorzeczu Odry i jej dopływu – Zimnicy, zajmuje rozległe obniżenie dolinne, rozszerzające się w południowej części gminy i sąsiaduje od zachodu z wyniesionymi powierzchniami wysoczyznowymi i wzgórzami morenowymi, w większości użytkowanymi rolniczo (bardzo dobre i dobre gleby). Najbardziej atrakcyjne fragmenty terenu znalazły się w granicach obszarów Natura 2000, stanowiących m.in. ostoję ptaków i korytarz ekologiczny o znaczeniu międzynarodowym. Atutem doliny Odry są również duże kompleksy leśne oraz malownicze starorzecza i łągi nadodrzańskie.

Za istniejące problemy ochrony środowiska gminy uznać można kluczowe uwarunkowania rozwoju gminy, zapisane w obowiązującym studium uwarunkowań(...):

- potencjalne zagrożenia środowiska związane z ewentualną eksploatacją złóż kopaliny; stąd konieczność wykluczenia szczególnie inwazyjnych kierunków działalności gospodarczej, zwłaszcza odkrywkowej eksploatacji złóż węgla brunatnego
- ograniczenia rozwoju wynikające z wieloprzestrzennego zalegania złóż węgla brunatnego, zajmującego duże połacie wysoczyznowej, użytkowanej rolniczo części gminy i potrzeby ich ochrony
- niezadowalający stan czystości rzek odbiegający od wymaganych standardów i zaniedbania w zakresie ochrony zasobów wód powierzchniowych (niewłaściwa gospodarka wodno-ściekowa w zlewniach)
- mała powierzchnia przyrodniczych obszarów chronionych w stosunku do rzeczywistych walorów środowiska naturalnego i potrzeb wynikających z konieczności przeciwdziałania antropopresji

- potrzeba systemowego podniesienia odporności środowiska na presję czynników antropogenicznych poprzez objęcie skuteczną ochroną najbardziej aktywnych ekosystemów (wraz z ich otuliną) oraz powiązania ich siecią korytarzy ekologicznych w celu stworzenia ciągłego systemu obszarów chronionych o podwyższonej zdolności samoobrony i samoregulacji procesów biogeochemicznych (regionalny system przyrodniczy, ekologiczny system obszarów chronionych).

6. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU NA ŚRODOWISKO I ROZWIĄZANIA MINIMALIZUJĄCE JE

6.1. Oddziaływanie na abiotyczne elementy środowiska

Potrzeby rozwoju gminy zostały zaspokojone w pierwszym *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ścinawa* (z 1999 r.). Kolejne zmiany studium ograniczały się na ogół do niewielkich (i nie budzących zastrzeżeń) korekt przyjętej wówczas polityki rozwoju przestrzennego gminy.

Obecna zmiana jest głównie uporządkowaniem oraz aktualizacją części tekstowej studium i naniesieniem wprowadzonych zmian na ujednolicony rysunek studium. Objęto nią głównie tereny miasta Ścinawa oraz tereny zabudowane poszczególnych wsi, z dość istotną korektą, polegającą na rezygnacji ze wskazywania możliwości rozwoju jednostek osadniczych na glebach wysokich klas bonitacyjnych (kl. I-III) i ewentualnym kompensowaniu istniejących i przewidywanych potrzeb budowlanych na terenach mało lub mniej przydatnych dla produkcji rolnej.

W prognozie ustosunkowano się do bieżących zmian studium oraz (w stopniu bardziej ograniczonym) do ogólnej oceny przyjętej koncepcji zagospodarowania przestrzennego gminy.

Rodzaj i skala przyszłych zmian zależą od charakteru i zakresu projektowanego zainwestowania oraz wrażliwości środowiska przyrodniczego.

Poniżej, antykwa przedstawiono potencjalne zmiany środowiska (zidentyfikowane oddziaływania oraz zagrożenia) wynikające ze zmiany Studium, kursywą - rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko.

6.1.1. Przewidywane przekształcenia powierzchni ziemi i krajobrazu

Przekształcenia powierzchni ziemi i krajobrazu będą nieznaczne. Na etapie realizacji poszczególnych inwestycji ucierpi nieco estetyka terenu, ale nie należy się spodziewać znaczącej zmiany cech konfiguracyjnych terenu.

Na obszarze miasta, wprowadzana zabudowa, niezależnie od przypisanej funkcji, swym charakterem i kubaturą nie będzie odbiegać od zabudowy sąsiednich terenów. Tylko lokalnie (na terenach aktywizacji gospodarczej, AG lub usługowych, U) mogą powstać duże powierzchniowo obiekty budowlane. Niniejsza zmiana nie wprowadza natomiast żadnych nowych obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej, wymagających wykonania makroniwelacji lub powodujących przekształcenia w sferze wizualnej (duże inwestycje liniowe, jak projektowana obwodnica drogowa miasta, linia elektroenergetyczna WN 110 kV czy linie sieci elektroenergetycznych o napięciu 20 kV ujęte były już w mpzp z 2005 r.).

Na obszarze miasta najistotniejsze zmiany, w stosunku do obowiązującego studium, to:

- rezygnacja ze znacznych terenów zabudowy mieszkaniowej w północno-wschodniej części miasta i przywrócenie tym terenom funkcji rolnej - tereny między linią kolejową i drogą do Lasowic
- poszerzenie terenów aktywizacji gospodarczej w NW części miasta, pomiędzy jego granicą administracyjną, linią kolejową a drogą krajową nr 36 w kierunku Lubina
- poszerzenie terenów aktywizacji gospodarczej w południowej części miasta, pomiędzy terenami istniejącej zabudowy miasta, doliną Zimnicy, projektowaną obwodnicą drogową Ścinawy a drogą do Parszowic i Wielowci
- niewielkie poszerzenie terenów aktywizacji gospodarczej kosztem dotychczasowych terenów zabudowy usługowej, usytuowanej pomiędzy drogą wojewódzką nr 36 do Lubina a drogą powiatową do Parszowic i Wielowci
- zamiana niektórych istniejących terenów usługowych na tereny aktywizacji gospodarczej i odwrotnie
- wskazanie nowych terenów usługowych na północnych obrzeżach Starego Miasta, częściowo w zasięgu zagrożenia powodziowego
- inne zmiany dotyczą głównie przeznaczenia niewielkich powierzchni gruntów rolnych na potrzeby zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub zamiany dotychczasowych terenów usługowych, bądź terenów aktywizacji gospodarczej na tereny zabudowy mieszkaniowej

Zmiany wprowadzone na obszarze gminy dotyczą terenów zabudowanych i rozwojowych wsi, w tym: projektowanej zabudowy mieszkaniowej z dopuszczeniem usług (MN), terenów usługowych (U) i terenów aktywizacji gospodarczej (AG):

- **Buszkowice** – poszerzenie terenów rozwojowych zabudowy mieszkaniowej MN w południowej części wsi i przeznaczenie terenów na jej zachodnim zapleczu pod dolesienia, nieduże poszerzenie terenów usług U w części zachodniej wsi, wyznaczenie terenów aktywizacji gospodarczej AG na południe od miejscowości.

- **Chelmek Wołowski** – rezygnacja z poszerzania terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej MN w północnej i wschodniej części wsi i pozostawienie użytkowania rolniczego
- **Dąbrowa Dolna i Dąbrowa Środkowa** – pozostawienie użytkowania rolnego na terenach położonych przy drodze krajowej, pierwotnie przeznaczanych pod zabudowę mieszkaniową MN oraz wyznaczenie terenów aktywizacji gospodarczej AG – w Dąbrowie Dolnej , na gruntach rolnych usytuowanych naprzeciw wjazdu do wsi (dopuszczenie lokalizacji OZE – fotowoltaika) oraz w Dąbrowie Środkowej przy drodze powiatowej DP1221
- **Dębiec** – rezygnacja z terenów zabudowy mieszkaniowej MN na gruntach III kl. w północnej części wsi i poszerzenie terenów MN po południowej stronie drogi powiatowej DP 1208, zamiana terenu zabudowy mieszkaniowej MN na teren zieleni, wyznaczenie terenu aktywizacji gospodarczej AG w południowo-zachodniej części wsi (dopuszczenie lokalizacji OZE – fotowoltaika).
- **Dłużyce** – niewielkie poszerzenie terenów MN w części wschodniej
- **Dziesław** – rezygnacja z terenów zabudowy mieszkaniowej MN na gruntach III kl. w zachodniej części wsi wzdłuż dróg powiatowych DP 1211 i DP 1207, zamiana terenu obsługi rolnictwa RU na teren aktywizacji gospodarczej AG i wprowadzenie dolesień w północno-wschodniej części wsi
- **Dziewin** – rezygnacja ze znacznych terenów zabudowy mieszkaniowej MN w zachodniej części wsi
- **Grzybów** – rezygnacja z terenów zabudowy mieszkaniowej MN na gruntach III kl. w północnej części miejscowości i zastąpienie dotychczasowych terenów RU terenami zabudowy mieszkaniowo-usługowej MNU oraz terenami aktywizacji gospodarczej AG
- **Jurcz** – Wyznaczenie lokalizacji udokumentowanego złoża kruszyw - tereny AG w południowo-zachodniej części wsi, zamiana terenów obsługi rolnictwa RU i zabudowy mieszkaniowej MN na tereny aktywizacji gospodarczej AG w północno-wschodniej i północno-zachodniej części wsi, niewielkie poszerzenie terenów zabudowy mieszkaniowej MN oraz przeznaczenie terenu obsługi rolnictwa RU na teren zabudowy mieszkaniowej MN w południowo-zachodniej części wsi. Rezygnacja z terenów zabudowy mieszkaniowej MN w północno-zachodniej i południowo-wschodniej części miejscowości
- **Krzyżowa** – wyraźne poszerzenie terenów aktywizacji gospodarczej AG i zamiana terenów obsługi rolnictwa RU i zabudowy mieszkaniowej MN na tereny AG

we wschodniej części wsi oraz rezygnacja z lokalizacji terenów zabudowy mieszkaniowej MN na gruntach III kl. w zachodniej części miejscowości

- **Lasowice** – rezygnacja z terenów zabudowy mieszkaniowej MN i terenów doleśień w północnej części wsi
- **Parszowice** – niewielkie poszerzenie terenów usługowych U w części północnej, rezygnacja z terenów zabudowy mieszkaniowej MN północnej części wsi, przeznaczenie terenu nieczynnego wysypiska i wyrobiska pod zieleń ZL
- **Przychowa** – niewielkie poszerzenie terenów zabudowy mieszkaniowej MN w części zachodniej wsi i znacznie większe terenów usługowych (U) w części północno-wschodniej wsi.
- **Redlice** – odstąpienie od lokalizacji zabudowy mieszkaniowej na gruntach rolnych III kl. w południowo-zachodniej części miejscowości i przeznaczenie niewielkich terenów dotychczasowych gruntów rolnych (R) w północnej części wsi na potrzeby zabudowy mieszkaniowej MN. Przywrócenie istniejącej funkcji aktywizacji gospodarczej AG na terenie błędnie oznaczonym w studium jako zieleń parkowa ZP
- **Ręszów** – odstąpienie od lokalizacji zabudowy mieszkaniowej MN na gruntach rolnych III i IV kl. w zachodniej części miejscowości i przeznaczenie dotychczasowych terenów obsługi rolnictwa RU i W (w centrum wsi) na potrzeby aktywizacji gospodarczej AG.
- **Sitno** – wyznaczenie dużych terenów aktywizacji gospodarczej AG (dopuszczenie lokalizacji OZE – fotowoltaika) w zachodniej i północno-wschodniej części wsi oraz odstąpienie od lokalizacji zabudowy mieszkaniowej MN w części południowo-zachodniej wsi i wzdłuż rzeki Młynówka.
- **Turów** – rezygnacja z poszerzania terenów zabudowy mieszkaniowej MN w południowej części miejscowości
- **Tymowa** – odstąpienie od poszerzania terenów zabudowy mieszkaniowej MN na gruntach III kl. w północno-zachodniej części wsi oraz wschodniej części wsi, rezygnacja z zabudowy mieszkaniowej w rejonie torów kolejowych, wyznaczenie niedużych terenów rozwojowych zabudowy mieszkaniowej MN i usługowej U w rejonie istniejącego cmentarza, zmiana funkcji terenu usług U na teren zabudowy mieszkaniowo-usługowej w południowo-zachodniej części wsi
- **Kolonia Tymowa** – zmiana funkcji terenu usług U na tereny zabudowy mieszkaniowej MN i aktywizacji gospodarczej AG
- **Wielowieś** – wyznaczenie terenu pod dolesienia w północno-wschodniej części wsi

- **Zaborów**..– poszerzenie terenów zabudowy mieszkaniowej MN w części północno-wschodniej oraz północno-zachodniej wsi, odstąpienie od lokalizacji zabudowy mieszkaniowej MN w południowej oraz wschodniej części wsi..

W projekcie zmiany Studium nie ma szczególnych zaleceń dotyczących rzeźby terenu i krajobrazu, z wyjątkiem krajobrazu kulturowego (rozdz. 6.2.5).

Jednak ważnym elementem ochrony krajobrazu jest usunięcie w zmianie studium terenów dopuszczalnej lokalizacji elektrowni wiatrowych, co jest równoznaczne z brakiem możliwości ich realizacji na terenie gminy.

Dopuszcza się jedynie możliwość lokalizacji mikroinstalacji o maksymalnej mocy określonej przepisami (wg. obowiązujących obecnie przepisów - do 40 kW).

Obowiązujące ustalenia, dotyczące całego obszaru miasta, m.in.:

- *wszelka działalność inwestycyjna powinna polegać na realizacji wyodrębniających się przestrzennie i funkcjonalnie zespołów urbanistycznych w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego*
- *realizacja zakładanego programu budownictwa mieszkaniowego wymaga kompleksowego rozwiązania problemów zaopatrzenia w wodę, odprowadzenia i oczyszczania ścieków, zaopatrzenia w gaz oraz zaopatrzenia w ciepło*
- *należy dążyć do wyprzedzającej realizacji urządzeń infrastruktury technicznej na terenach przewidzianych pod zabudowę mieszkaniowo-usługową*
- *ustala się maksymalną wysokość budynków na 5 kondygnacji*
- *ustalenia dla obszaru starego miasta w granicach objętych ochroną konserwatorską*
- *układ urbanistyczny starego miasta ma wartość zabytkową i podlega ochronie konserwatorskiej:*
 - *obowiązuje zachowanie pierwotnej linii zabudowy a nowe budynki winny nawiązywać architekturą do otoczenia (dachy ceramiczne lub z innych materiałów równorzędnych pod względem estetycznym, wysokość 2-3 kondygnacji)*
 - *wnętrza starej zabudowy wymagają uporządkowania, prowadzonego zgodnie z wymogami przepisów odrębnych w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami*
 - *bezwzględne zachowania oraz należytego wyeksploatowania wymagają pozostałości murów obronnych oraz ślady ich dawnego przebiegu*
 - *wzdłuż ciągów handlowych partery budynków mogą być przeznaczone na usługi handlu, rzemiosła i małej gastronomii oraz inne usługi nieuciążliwe.*

Sieć osadnicza gminy jest rozwinięta prawidłowo i nie przewiduje się zasadniczych jej przeobrażeń.

W związku z malejącą liczbą ludności wiejskiej oraz potrzebą ochrony gruntów rolnych, przekształcenia struktury poszczególnych wsi będą miały głównie charakter uzupełnień w zabudowie; przewiduje się je we wszystkich wsiach, z wyjątkiem Lasowic.

Dolinę Odry – korytarz ekologiczny o znaczeniu europejskim i podstawowy element systemu obszarów chronionych w regionie, obejmujący kompleksy łąk, pastwisk i nieużytków postuluje się pozostawić w dotychczasowym użytkowaniu, wykluczając zainwestowanie mogące pogorszyć stan środowiska lub naruszyć zasady ochrony obszarów Natura 2000 oraz naruszać ustalenia planów zadań ochronnych ustanowionych dla tych obszarów.

6.1.2. Wpływ na zasoby naturalne gminy

Gmina Ścinawa jest obszarem mało zasobnym w surowce mineralne nadające się do eksploatacji. Udokumentowane pokłady węgla brunatnego zalegają na głębokości około 160-250 m p.p.t., dlatego ze względów technicznych oraz zagrożenia degradacją środowiska na wielką skalę, ich eksploatacji w najbliższym czasie nie przewiduje się. Status terenu i obszaru górniczego złóż miedzi został na terenie gminy Ścinawa zniesiony z końcem 2013 roku. Pewne znaczenie gospodarcze mają zatem obecnie jedynie złoża kruszywa naturalnego, eksploatowane w Dłużycach i Dziewinie oraz Jurczu.

W projekcie studium eksponuje się proekologiczny wariant równoważenia rozwoju gminy Ścinawa, przewidujący m.in. „wykluczenie odkrywkowej eksploatacji węgla brunatnego jako potencjalnego czynnika silnie destabilizującego przestrzeń”. Mimo, że eksploatację złóż węgla brunatnego wyklucza się jako alternatywę dla ustępującego przemysłu miedziowego, dla hipotetycznej ich eksploatacji (w bliżej nieokreślonej przyszłości), złoża te podlegają ochronie. Ochrona tych złóż, ze względu na ich położenie i wielkoprzestrzenny charakter może być skuteczna jedynie wówczas, gdy obszar objęty ochroną zostanie poważnie ograniczony, z uwzględnieniem żywotnych interesów regionu. Obszar gminy cechują bowiem ogólnie korzystne warunki dla rozwoju produkcji rolnej - jest to czynnik wymagający wykorzystania w planowaniu przyszłego rozwoju gminy. Dlatego pod zabudowę należy przeznaczyć przede wszystkim działki niezabudowane, leżące w granicach zwartej zabudowy jednostek osadniczych, względnie grunty rolne w bezpośrednim sąsiedztwie terenów już zabudowanych lub przeznaczonych pod zabudowę pod warunkiem uwzględniania ograniczeń dotyczących ochrony gruntów rolnych i leśnych.

Ustala się zakaz rozpraszania zabudowy przez realizację nowej zabudowy kolonijnej lub powiększanie istniejących już kolonii a także przez ograniczenie procesów liniowej urbanizacji przy drogach: krajowych, wojewódzkich i powiatowych.

6.1.3. Przewidywane zmiany warunków gruntowo-wodnych

Zakres ingerencji przyszłej zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej, usługowej a nawet terenów i obiektów aktywizacji gospodarczej w środowisko gruntowo-wodne będzie na ogół niewielki. Warunki budowlane górnej części podłoża są wystarczające dla prostego, zwłaszcza płytkiego posadowienia obiektów budowlanych. Stosunki wodne nie zmieniają się. Wskazane jest jednak dobre zabezpieczenie przeciwwilgociowe wznoszonych budynków oraz właściwa ochrona środowiska gruntowo-wodnego, w związku z odprowadzaniem ścieków komunalnych i przemysłowych oraz wód opadowych i roztopowych. Zagrożenia zanieczyszczeniem użytkowych poziomów wodonośnych, ujmowanych na obszarze miasta wód mioceńskich, izolowanych od powierzchni terenu, nie ma.

Fundamentowanie projektowanej zabudowy, zwłaszcza obiektów płytko posadowionych (niepodpiwniczonych) odbywać się będzie na ogół bez kontaktu z wodą gruntową, ale miejscami ze względu na położenie w obszarze o wysokim poziomie wód gruntowych, narażonym na przesiąki i podtopienia, wskazane jest wykonanie szczegółowego rozpoznania uwarunkowań hydrogeologicznych i geotechnicznych posadowienia obiektów budowlanych.

Ochronę wód, na etapie eksploatacji wprowadzonej zabudowy, zapewnić ma wprowadzany na terenie gminy program p.n. Zapewnienie prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej na terenie miasta i gminy Ścinawa. Program ten uzyskał dofinansowanie za środków unijnych w wysokości 37 mln zł., co jest gwarancją jego realizacji. W ramach ww. programu przewiduje się:

- *rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej w gminie , w zakresie określonym w „Koncepcji budowy kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy i Miasta Ścinawa” opracowanej w 2015 r., która zapewni:*
 - *pełne zwodociągowanie miejscowości na terenie gminy*
 - *skanalizowanie miejscowości na terenie gminy*

Ponadto w zmianie studium postuluje się:

- *modernizację i rozbudowę istniejącej komunalnej oczyszczalni ścieków,*
- *wszelkie zamierzenia inwestycyjne powinny być w miarę możliwości poprzedzone realizacją infrastruktury technicznej.*

Do czasu realizacji sieciowego systemu zaopatrzenia w wodę i usuwania ścieków na terenach przewidzianych pod zabudowę dopuszcza się czasowe użytkowanie indywidualnych ujęć wody pitnej i indywidualnych urządzeń do gromadzenia i oczyszczania ścieków (oczyszczalnie przydomowe) i zbiorniki bezodpływowe ścieków. Lokalizacja oraz parametry techniczne ww. obiektów spełniać muszą warunki określone w przepisach odrębnych.

6.1.4. Przekształcenia gleb

Przekształcenia gleb wysokich klas bonitacyjnych, które zostaną przeznaczone na cele inwestycyjne ograniczono do minimum, korygując m.in. wyznaczone w obowiązującym studium tereny rozwojowe wsi. Miejscami konieczne może być jednak wdrożenie procedury prowadzącej do wyłączenia gleb kl. I-III z produkcji rolnej.

Punktowe zainwestowanie omawianych obszarów i stosunkowo niewielkie powierzchni ewentualnych wyłączeń z użytkowania rolnego, nie będą mieć negatywnego wpływu na gospodarkę rolną gminy.

Projekt studium przewiduje przede wszystkim:

- ochronę gleb wysokich klas bonitacyjnych (do III kl. włącznie) przed zmianą użytkowania
- ochronę gleb przed erozją i nadmiernym przesuszaniem poprzez wprowadzanie systemu zadrzewień śródpolnych.

Ponadto, dla obszarów gruntów wysokich klas bonitacyjnych, kl. I-III:

- *Prowadzenie wysokotowarowej gospodarki rolnej z preferencją produkcji roślinnej, zbożowo-pastewnej oraz hodowli;*
- *Dopuszcza się przebudowę, modernizację i rozbudowę istniejącej zabudowy związanej z prowadzeniem prawidłowej gospodarki rolnej, a także jej obsługą i przetwórstwem;*
- *Dopuszcza się lokalizację zabudowy jedynie w granicach zwartej zabudowy jednostek osadniczych;*
- *Dopuszcza się lokalizację obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej, w tym dróg rowerowych na warunkach określonych w przepisach odrębnych;*
- *Zakazuje się lokalizacji obiektów hodowli zwierząt futerkowych;*
- *Zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych. Zakaz nie dotyczy realizacji nowych lub rozbudowy modernizacji istniejących przedsięwzięć, dla których przeprowadzona procedura oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę obszaru.*

Jednocześnie, dla obszarów gruntów średnich i niskich klas bonitacyjnych, kl. IV – VI:

- *Wymagane jest stworzenie warunków gospodarczych i ekonomicznych dla lepszego gospodarczego wykorzystania tego obszaru. Wskazane jest dążenie do scalania istniejących arealów i tworzenie podstaw gospodarki wysokotowarowej;*
- *Preferowana produkcja roślinna z dopuszczeniem hodowli bydła. Wskazane jest stopniowe przekształcenie gospodarki w kierunku rolnictwa ekologicznego (biodynamicznego).*

- *Zalesienia gruntów słaboprzydatnych i nieprzydatnych do rolniczego użytkowania; pod zalesienia przeznaczać tereny pozbawione walorów przyrodniczych na których nie występują siedliska i gatunki chronione;*
- *Dopuszcza się przebudowę i rozbudowę istniejącej zabudowy związanej z prowadzeniem prawidłowej gospodarki rolnej, a także jej obsługą i przetwórstwem;*
- *Dopuszcza się lokalizację zabudowy w granicach zwartej zabudowy jednostek osadniczych lub jeżeli odległość działki od istniejącej zabudowy nie przekracza 50m;*
- *Dopuszcza się lokalizację obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej, w tym dróg rowerowych na warunkach określonych w przepisach odrębnych;*
- *Zakazuje się lokalizacji obiektów hodowli zwierząt futerkowych;*
- *Zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu obowiązujących przepisów. Zakaz nie dotyczy realizacji nowych lub rozbudowy modernizacji istniejących przedsięwzięć, dla których przeprowadzona procedura oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę obszaru.*

Dla obszarów leśnych i zadrzewionych ZL, z wyłączeniem obszaru rezerwatu przyrody Łęg Korea, proponuje się:

- *lokalizację obiektów związanych z gospodarką leśną*
- *lokalizację obiektów nietrwale związanych z gruntem służących celom: edukacji, sportu i rekreacji oraz obsłudze turystyki, których lokalizacja nie wymaga wyłączenia gruntu z produkcji leśnej i przeznaczenia go na cele nieleśne.*

Powyższe ustalenia dotyczą gruntów rolnych i leśnych zlokalizowanych w granicach obszarów przyrodniczych chronionych prawnie – obszarów NATURA 2000, OChK i rezerwatu przyrody – wyznaczonych na terenie gminy Ścinawa, tylko w przypadku, gdy nie naruszają obowiązujących zasad zagospodarowania terenu, nakazów i zakazów ustanowionych w przepisach odrębnych oraz planach ochrony i planach zadań ochronnych.

6.1.5. Klimat lokalny i stan higieny atmosfery

Warunki klimatu lokalnego z pewnością ulegną zmianie, zwłaszcza na obszarze miasta, gdzie większa koncentracja zabudowy, nawet z udziałem otwartych terenów zieleni, usług w zieleni czy nawet wód powierzchniowych przyczyni się do pewnej modyfikacji warunków termiczno-wilgotnościowych i wietrznych. Zmieniają się warunki higieny atmosfery poszczególnych fragmentów Ścinawy, choć generalnie przyrost

źródeł zanieczyszczenia powietrza kompensowany będzie przez rozwój nowych, innowacyjnych i proekologicznych form działalności produkcyjno-usługowej oraz wyrowadzenie tranzytowego ruchu drogowego na obrzeża miasta a na obszarze pozostałej części gminy planowane objęcie wszystkich miejscowości programem gazyfikacji. Pozytywny wpływ na stan higieny atmosfery będzie mieć również dopuszczenie na na obszarach zabudowanych i planowanych do zabudowy w jednostkach osadniczych lokalizacji odnawialnych źródeł energii tzw. „mikroinstalacji” o maksymalnej dopuszczalnej mocy nie przekraczającej wielkości ustalonej w przepisach odrębnych i nie wymagających wyznaczenia stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie i zagospodarowaniu terenu.

Zróznicowane są ustalenia studium dla poszczególnych fragmentów miasta Ścinawa.

W strefie śródmiejskiej (jednostka strukturalna A):

- *głównymi funkcjami są mieszkalnictwo i usługi ogólnomiejskie*
- *dopuszcza się lokalizację obiektów produkcji i usług nieuciążliwych, w tym produkcji i usług rzemieślniczych, których oddziaływanie nie powoduje przekroczenia standardów jakości środowiska określonych w przepisach odrębnych, poza terenem do którego inwestor posiada tytuł prawny*
- *zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych, przy czym zakaz nie dotyczy realizacji nowych lub rozbudowy i modernizacji istniejących przedsięwzięć, dla których przeprowadzona procedura oddziaływania na środowisko wykaże brak niekorzystnego wpływu na środowisko oraz istniejącą i planowaną zabudowę mieszkaniową*

Jednostka B *obejmuje tereny na południe od linii kolejowej Wrocław-Szczecin oraz na wschód od nieczynnej linii kolejowej Ścinawa-Prochowice:*

- *główne funkcje: produkcja i usługi, w tym produkcja i usługi uciążliwe, których oddziaływanie przekracza granice terenu do którego inwestor posiada tytuł prawny. Jednak zachowany być musi warunek, że oddziaływanie to nie powoduje przekroczenia standardów jakości środowiska określonych w przepisach odrębnych, na granicy istniejących i planowanych terenów zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej i zagrodowej;*
- *na terenach aktywizacji gospodarczej położonych w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zabudowy podlegających ochronie w myśl przepisów odrębnych, lokalizować można jedynie obiekty których oddziaływanie nie powoduje przekroczenia standardów jakości środowiska określonych w przepisach odrębnych, poza terenem do którego inwestor posiada tytuł prawny;*
- *na terenach aktywizacji gospodarczej zakazuje się wydzielania działek pod zabudowę*

mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową i zagrodową.

a jednostka C to tereny położone na N od linii kolejowej Wrocław-Szczecin oraz na NW od linii kolejowej Ścinawa – Prochowice. Obu dotyczą te same ustalenia studium:

- *główne funkcje: produkcja i usługi, w tym produkcja i usługi uciążliwe, których oddziaływanie przekracza granice terenu do którego inwestor posiada tytuł prawny, Jednak zachowany być musi warunek, że oddziaływanie to nie powoduje przekroczenia standardów jakości środowiska określonych w przepisach odrębnych, na granicy istniejących i planowanych terenów zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej i zagrodowej;*
- *dopuszcza się realizację przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych, w tym instalacji fotowoltaicznych;*
- *na terenach aktywizacji gospodarczej zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy podlegającej ochronie w myśl przepisów odrębnych, lokalizować można jedynie obiekty których oddziaływanie nie powoduje przekroczenia standardów jakości środowiska określonych w przepisach odrębnych, poza terenem do którego inwestor posiada tytuł prawny;*
- *na terenach aktywizacji gospodarczej zakazuje się wydzielania działek pod zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową i zagrodową.*

6.1.6. Wpływ ustaleń zmiany Studium na klimat akustyczny terenu

Klimat akustyczny miasta Ścinawa kształtowany jest w dużej mierze przez hałas komunikacyjny, zwłaszcza drogowy (w ciągu przecinającej miasto na kierunku W-E drogi krajowej nr 36 i drogi wojewódzkiej nr 292 Nowa Sól-Prochowice – na kierunku N-S) oraz kolejowy (linia Wrocław-Szczecin). Doraźne środki techniczne, technologiczne i organizacyjne, ograniczające emisję hałasu nie wystarczają. Pilną potrzebą jest przewidziana w zmianie studium budowa południowej obwodnicy drogowej miasta.

Napowietrzne linie elektroenergetyczne są źródłem emisji pola elektromagnetycznego. Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku, sposoby ich dotrzymania oraz zasady lokalizacji zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie linii elektroenergetycznych określają przepisy odrębne.

Pewien dyskomfort powodować może monotonna emisja dźwięku powodowana przez linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia – tzw. hałas ulotu. Dlatego, w zależności od wysokości zawieszenia przewodów, wyznacza się pas ochronny – pas technologiczny (ograniczonego użytkowania) dla linii elektroenergetycznych.

Oddziaływanie akustyczne a także pola elektromagnetycznego napowietrznych linii WN i Sn mieści się w wyznaczonych pasach technologicznych.

Wykonany w Ścinawie w roku 2012, monitoring pól elektromagnetycznych wykazał brak przekroczeń wartości dopuszczalnych poziomów PEM. Pomimo stałego wzrostu liczby źródeł pól elektromagnetycznych nie obserwuje się znaczącego wzrostu natężenia poziomów pól w środowisku.

Dopuszczalne poziomy hałasu dla terenów objętych ochroną akustyczną zawiera rozporządzenie Ministra Środowiska z 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jednolity - Dz. U. z 2014, poz. 112)

Uciążliwość prowadzonej na terenach inwestycyjnych działalności nie powinna wykroczać poza granice obszarów, na których jest ona lokalizowana. Dlatego niezbędne są: usprawnienie, unowocześnienie i integracja systemu transportowego, m.in. zwiększenie bezpieczeństwa ruchu oraz zmniejszenie uciążliwości transportu drogowego dla środowiska (budowa obwodnicy drogowej w Ścinawie oraz budowa nowej przeprawy mostowej na Odrze).

6.1.7. Uwarunkowania infrastrukturalne

Obecnie na terenie gminy Ścinawa nie ma sieci gazowej. Natomiast na terenach nieczynnej linii kolejowej nr 362 planowany jest gazociąg podwyższonego średniego ciśnienia, który zasilac będzie w gaz teren miasta i gminy Ścinawa oraz planowana linia światłowodowa. Ponadto przez teren gminy przebiegają liczne napowietrzne linie elektroenergetyczne, w tym planowana linia WN 400 kV relacji Mikułowa-Czarna i Czarna-Pasikurowice oraz istniejące i planowane linie WN 110 kV relacji: Czarna-Brzeg Dolny, Czarna-Ścinawa, Huta Cedynia-Ścinawa, Wołów-Ścinawa i Czarna-Prochowice. Obszar gminy zasilany jest liniami średniego napięcia 20 kV wychodzącymi z głównego punktu zasilania (GPZ) w Ścinawie i łączącymi się z punktami zasilania w Lubinie, Rudnej i Legnicy. Ponadnormatywnym oddziaływaniem linii elektroenergetycznych w zakresie hałasu oraz pól elektromagnetycznych, nie są objęte tereny przeznaczone na stały lub czasowy pobyt ludzi – ww. linie elektroenergetyczne przebiegają z dala od terenów istniejącej i projektowanej zabudowy.

W projekcie studium:

- *dopuszcza się rozbudowę, odbudowę i modernizację istniejącej sieci elektroenergetycznej oraz budowę nowej sieci elektroenergetycznej w formie linii napowietrznych, kablowych lub napowietrzno-kablowych oraz rozbudowę i modernizację istniejących stacji transformatorowych oraz budowę nowych stacji transformatorowych napowietrznych lub wewnętrznych; dopuszcza się przebudowę jednotorowych elektroenergetycznych linii napowietrznych 110 kV na linie dwutorowe*

- *zaleca projektowane oraz modernizowane sieci elektroenergetyczne prowadzić wzdłuż układów komunikacyjnych, tj. terenów ogólnie dostępnych dla prowadzenia sieci infrastruktury technicznej; dopuszcza się odstępstwa od wyżej wymienionej zasady na warunkach określonych w przepisach odrębnych*
- *zaleca zasilanie projektowanego zainwestowania w energię elektryczną z istniejących lub z projektowanych sieci elektroenergetycznych i stacji transformatorowych na warunkach określonych w przepisach odrębnych*
- *ustala się obowiązek zachowania normatywnych, zgodnych z przepisami prawa odległości zabudowy od istniejących i projektowanych sieci elektroenergetycznych nadziemnych*
- *dopuszcza się rozbudowę, odbudowę i modernizację istniejącej sieci telekomunikacyjnej oraz budowę nowej sieci telekomunikacyjnej, w tym sieci szerokopasmowej; nowe sieci telekomunikacyjne realizować jako sieci kablowe*
- *dopuszcza się lokalizację stacji telefonii komórkowej i internetu bezprzewodowego, na warunkach określonych w przepisach odrębnych.*

6.1.8. Wpływ zmiany Studium na wytwarzanie odpadów

Projektowane zainwestowanie i zagospodarowanie wpłynie na wytwarzanie odpadów, choć nie zmieni się zasadniczo ich rodzaj i struktura. Nieco problemów będzie głównie na etapie inwestycyjnym. Posadowienie fundamentów przyszłej zabudowy wymaga czasowego usunięcia określonych mas ziemnych. Raczej nie będzie wśród nich odpadów, nie nadających się do ponownego wykorzystania.

Gospodarka odpadami na terenie gminy Ścinawa prowadzona jest zgodnie z Aktualizacją planu gospodarowania odpadami dla miasta i gminy Ścinawa na lata 2009-2012, z uwzględnieniem lat 2013-2016 oraz obowiązującym Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie gminy (uchwała nr LXI/221/13 Rady Miejskiej w Ścinawie z 11 marca 2013 r., z późniejszymi zmianami).

Od 2004 r. na obszarze gminy prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów komunalnych, które wywożone są (przez Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania w Lubinie) poza teren gminy - na składowisko w Lubinie. Ponadto na terenie byłego wysypiska przy ul. Wrocławskiej w Ścinawie zlokalizowano Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) z którego korzystać mogą wszyscy mieszkańcy miasta i gminy. Nie planuje się natomiast na terenie gminy żadnej regionalnej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych.

Za cel nadrzędny, w Planie gospodarki odpadami dla miasta i gminy Ścinawa, przyjęto zminimalizowanie ilości wytwarzanych odpadów w sektorze komunalnym oraz wdrożenie nowoczesnych systemów ich odzysku i unieszkodliwiania.

6.2. Oddziaływanie na środowisko biotyczne i kulturowe obszaru objętego zmianą Studium

6.2.1. Oddziaływanie na obszary i obiekty chronione, w tym cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz ich integralność

Istniejące, obszarowe formy ochrony przyrody to:

- mający znaczenie dla Wspólnoty OZW Łęgi Odrzańskie (PLH 020018)
- OSO ptaków Łęgi Odrzańskie (PLH 020008)

Ponadto, położone blisko granic gminy są:

- OZW Irykowy Zagon koło Gromadzynia (PLH 020051)
- OZW Dębnińskie Mokradła (PLH 020002), pod drugiej stronie Odry
- PK Dolina Jezierzycy (również po drugiej stronie doliny Odry)
- OCHK Dolina Odry
- OCHK Dolina Baryczy (położony po drugiej stronie Odry)
- rezerwat przyrody Łęg Korea
- użytki ekologiczne: Ścinawskie Bagna, Starorzecze koło Przychowej, Dąbrowa Dolna oraz Śnieżyca.

Znacząco negatywnego oddziaływania projektowanego zainwestowania i zagospodarowania na cele i przedmiot ochrony oraz spójność i integralność obszarów objętych ochroną przyrody, zwłaszcza obszarów Natura 2000 nie będzie. Zainwestowanie i zagospodarowanie obszarów objętych ochroną przyrody ograniczono do minimum, adaptując w studium istniejące zagospodarowanie i dopuszczając jedynie uzupełnienie istniejących luk w zabudowie mieszkaniowej. Duże kompleksy leśne, zbiorniki wodne (starorzecza) i nadodrzańskie łąki, znajdujące się z pewnością w kręgu zainteresowania wielu wypoczywających i turystów są miejscami dostępne z istniejących dróg i tras rowerowych.

Podstawowej ochronie przyrody i jej zasobów oraz likwidacji zagrożeń środowiska (ochrona wód powierzchniowych i podziemnych, ochrona ujęć wody, przechodzenie na nieagresywne technologie ogrzewania itp.) towarzyszyć musi zapisana w studium:

- *ochrona elementów i struktur wewnątrz systemu oraz skuteczność oddziaływania chronionych układów na położone na zewnątrz obszary, w szczególności na tereny osiedleńcze (zależna od zapewnienia ciągłości systemu, jego różnorodności strukturalnej, a także od właściwego powiązania z terenami otwartymi na obszarach zurbanizowanych); w celu zapewnienia właściwej ochrony walorów naturalnych w obrębie*

systemu w prowadzeniu działalności gospodarczej i użytkowaniu terenu niezbędne będzie:

- zachowanie integracji oraz ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej wewnątrz systemu obszarów chronionych
 - zachowanie różnorodności ekologicznej w obrębie systemu
 - wykluczenie destrukcyjnych form działalności gospodarczo-produkcyjnej
 - ochrona przed oddziaływaniem wewnętrznych i zewnętrznych czynników dezorganizujących
 - wzmożona ochrona zasobów środowiska (gleby, lasy i zadrzewienia, wody otwarte, torfowiska, bagna itp.) oraz naturalnej konfiguracji terenu (skarpy, krawędzie tarasów, formy wydmowe i inne)
 - przeznaczanie obszarów głównie na potrzeby rolnictwa, leśnictwa, rekreacji itp. w skali, formach i przy zastosowaniu technologii nie kolidujących z wymogami ochrony środowiska, z równoczesnym wyłączeniem wprowadzania nowych funkcji osadniczych
 - oparcie miejscowego rolnictwa na kryteriach ekologicznych
 - podporządkowanie osadnictwa wymienionym wiodącym, proekologicznym funkcjom terenu
 - preferencje w przeznaczeniu terenów na cele rekreacyjne (dla publicznych form rekreacji)
 - zwiększenie obszarów leśnych i zadrzewionych zwłaszcza w obrębie gruntów słabych i zawodnych w uprawie rolniczej
 - utrzymanie wód w najwyższych obowiązujących klasach czystości i podnoszenia retencji wodnej w każdej postaci (zbiorniki wodne, zabiegi fitomelioracyjne itp.)
 - rekultywacja terenów o obniżonych walorach przyrodniczych
 - wzbogacenie i naturyzacja oraz przestrzenna integracja małych form krajobrazowych (zadrzewienia śródpolne i przydrożne, małe oczka wodne itp. elementy wytwarzające lokalne kanały ekotonowe) na obszarach monokultur rolnych, gdzie zalesienia ze względu na jakość gleb są raczej niemożliwe;
- w zakresie polityki ochrony i kształtowania środowiska ukierunkowanej na wzmocnienie ogólnej odporności środowiska na antropopresję, proponowane wyznaczenie na obszarze regionu legnickiego i jego obrzeżu obszaru (strefy) preferencji ekologicznych - ze względu na konstrukcję ekologicznego systemu obszarów chronionych (ESOCh), obejmującego m. in. gminę Ścinawa; główne kierunki polityki państwa obowiązujące w tej strefie:
- utworzenie ciągłego systemu obszarów chronionych, wydanie odpowiednich aktów prawa miejscowego dla poszczególnych obszarów wchodzących w skład systemu

- *wprowadzenie do planów miejscowych regulacji dotyczących sposobu korzystania z zasobów środowiska w obrębie obszarów chronionych*
 - *monitorowanie przestrzegania zasad ochrony środowiska w obrębie systemu*
- Obszar ten wymagać będzie zawarcia odpowiednich porozumień międzygminnych w sprawie wspólnej polityki ochronnej na obszarach stykowych.*

6.2.2. Wpływ zmiany Studium na różnorodność biologiczną, florę i faunę

Zmienność rzeźby terenu, zróżnicowane warunki glebowe i gruntowo-wodne, duże kompleksy leśne w południowo-wschodniej części gminy oraz niewielkie ekosystemy leśne, łąkowe i wodne na pozostałym jej obszarze powodują, że nie ma tutaj licznie występujących typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków rzadkich i ginących roślin i zwierząt. Na różnorodność biologiczną rolniczych fragmentów gminy zasadniczy wpływ ma charakter zbiorowisk antropogenicznych pól uprawnych, czasem rozdzielonych zielenią przydrożną i obsadzeniami cieków. Większy udział zieleni leśnej dotyczy obrzeży gminy a zbiorowisk roślinności łąkowej dolin Odry, Zimnicy i lokalnych obniżeń terenu przecinanych przez mniejsze ciek.

Zróżnicowany i bogaty świat zwierząt na obszarach objętych ochroną przyrody, poza nimi jest z reguły dosyć ubogi, ograniczony do gatunków pospolitych najlepiej przystosowanych do życia na terenach rolniczych lub zurbanizowanych (m.in. ptaków charakterystycznych dla krajobrazu rolniczego i kulturowego).

Lasy gminy charakteryzują się dobrym stanem sanitarnym i zdrowotnym. Istotny wpływ na ich kondycję ma jednak zanieczyszczenie powietrza oraz obniżenie poziomu wód gruntowych, będące skutkiem powtarzających się w ostatnich latach susz. Powoduje to osłabienie drzewostanów i ich podatność na gradację szkodników owadzych. Stan zbiorowisk roślinnych w sposób bezpośredni oddziałuje na świat zwierząt. Zmniejszanie się powierzchni naturalnych lasów i obszarów podmokłych, zadrzewień oraz zakrzewień ma zdecydowanie negatywny wpływ na różnorodność gatunkową fauny, prowadząc do zanikania gatunków związanych z ich specyficznymi siedliskami. Osuszanie terenów podmokłych, wycinanie roślinności nadbrzeżnej, czy likwidacja zadrzewień śródpolnych przyczynia się do ograniczenia populacji gadów, płazów i drobnych ssaków, a także zmniejsza ilość siedlisk lęgowych różnych gatunków ptaków. Równie zły wpływ na faunę mają uprawy monokulturowe, stosowanie herbicydów i środków ochrony roślin oraz nadużywanie nawozów sztucznych. Bezpośrednimi i pośrednimi zagrożeniami jest też kłusownictwo, płoszenie zwierząt, tępienie drobnych drapieżników, niszczenie gniazd ptasich, wjeżdżanie do lasów samochodami, quadami itp.

Projektowane zainwestowanie koncentruje się głównie na obszarach pozadolinnych, uszczupli więc jedynie roślinność antropogeniczną pól uprawnych. Według pro-

jektu zmiany Studium, ekosystem doliny rzeki Odry - korytarz ekologiczny o znaczeniu europejskim i podstawowy element ekologicznego systemu obszarów chronionych w regionie (ESOCh) obejmujący kompleksy łąk, pastwisk i nieużytków należy pozostawić w dotychczasowym użytkowaniu, wykluczając zainwestowanie mogące pogorszyć stan środowiska lub naruszyć zasady ochrony obszarów Natura 2000.

Dlatego, określa się następujące cele i działania zmierzające do poprawy stanu funkcjonowania środowiska oraz ochrony przyrody i jej zasobów:

- modernizacja i odbudowa następujących cieków: Zimnica, Jastrzębia, Luga, Gatna, Jarynia, Dębniak, Księgińska Struga, Niemstowski Potok*
- wszelkie ingerencje w koryta cieków oraz wały przeciwpowodziowe muszą być prowadzone zgodnie z wymogami przepisów odrębnych*
- modernizacja i odbudowa wału przeciwpowodziowego L-6 rzeki Odry*
- ochrona i odtwarzanie możliwie jak najszerszych korytarzy ekologicznych i roślinnych pasów ochronnych spełniających funkcję izolacyjną wzdłuż cieków, aby zmniejszyć możliwość spływu powierzchniowego zanieczyszczeń do wód powierzchniowych*
- utworzenia przestrzennego muzeum Odry w związku z położeniem gminy w zasięgu pasma rzeki Odry*
- ochrona głównego zbiornika wód podziemnych nr 319 „Prochowice - Środa Śląska” w jego granicach*
- zapewnienie swobodnego dostępu do powierzchniowych wód publicznych dla powszechnego korzystania z nich i wykonywania robót utrzymaniowych przez ich administratora.*

6.2.3. Oddziaływanie na ludzi

Wpływ ustaleń zmiany studium na zdrowie ludzi będzie z pewnością korzystny. Poprawa standardu życia mieszkańców gminy zapisana jest w strategiach gminy i województwa. Na stan zdrowia mieszkańców wpływa nie tylko rozwój lecznictwa i zapewnienie właściwej opieki zdrowotnej. Nie mniej ważne są działania zmierzające do: rehabilitacji i rekultywacji terenów zdegradowanych, poprawy stanu środowiska i racjonalnego gospodarowania zasobami przyrodniczymi oraz wykorzystania istniejących walorów przyrodniczo-krajobrazowych do rozwoju turystyki, usprawnienia systemu komunikacji, wzrostu znaczenia i zachowania dziedzictwa kulturowego, dbałości o ład przestrzenny, właściwego wykorzystania terenów inwestycyjnych, poprawy jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej itp.

Stąd pewne przewartościowanie struktury przestrzennej i podział miasta na trzy jednostki urbanistyczne o różnym przeznaczeniu, wymienione w rozdz. 6.1.4. a jednocześnie:

- stopniowe wyprowadzenie z obszarów zabudowy mieszkaniowej uciążliwego przemysłu, baz, składów i przeniesienie ich na teren dzielnicy przemysłowo-składowej
- sukcesywną likwidację lokalnych kotłowni lub modernizację ich z przejściem na nieagresywne dla środowiska nośniki energii
- ze względu na usytuowanie dzielnicy przemysłowo-składowej niezbyt korzystnie w stosunku do zabudowy mieszkaniowej, wykluczenie lokalizacji przemysłu szkodliwego dla zdrowia lub szczególnie uciążliwego dla otoczenia
- wyeliminowanie z terenów mieszkaniowych funkcji uciążliwych
- ograniczenie rozwoju zabudowy mieszkaniowej na terenach przeznaczonych na cele przemysłu, baz i składów
- utworzenie ogólnomiejskiego ośrodka usługowego w rejonie starego miasta.

Ponadto w zmianie studium podano zalecenia ograniczające negatywne oddziaływanie istniejącej i planowanej infrastruktury na zdrowie mieszkańców, poprzez ustalenie minimalnych odległości lokalizacji zabudowy:

- dla napowietrznych linii elektroenergetycznych:
 - WN 400 kV – 35,0 m od rzutu poziomego skrajnego przewodu linii,
 - WN 110 kV – 15,0 m od rzutu poziomego skrajnego przewodu linii,
 - SN 15 kV-20kV – 10,0 m od rzutu poziomego skrajnego przewodu linii,
 - nn 0,4 kV – 3,0 m od rzutu poziomego skrajnego przewodu linii.
- dla planowanego gazociągu podwyższonego s/c – 2,0 m na każdą stronę od osi gazociągu.
- dla drogi krajowej nr 36 – 10,0 m od krawędzi jezdni na terenach zabudowanych i 25 m od krawędzi jezdni na terenach niezabudowanych,
- dla drogi wojewódzkiej nr 292 – 8,0 m od krawędzi jezdni na terenach zabudowanych i 20 m od krawędzi jezdni na terenach niezabudowanych,
- dla dróg powiatowych – 8,0 m od krawędzi jezdni na terenach zabudowanych i 20m od krawędzi jezdni na terenach niezabudowanych,
- dla dróg gminnych – 6,0 m od krawędzi jezdni na terenach zabudowanych i 15 m od krawędzi jezdni na terenach niezabudowanych,
- dla linii kolejowej nr 273 – 10,0 m od granicy obszaru kolejowego, ale nie mniej niż 20,0 m od osi skrajnego toru.

Ponadto w celu ochrony przed hałasem zaproponowano 120 m strefę uciążliwości dla drogi krajowej nr 36. Lokalizacja obiektów budowlanych przeznaczonych na pobyt ludzi w zasięgu tej strefy wymagać może zastosowania w budynkach rozwiązań technicznych zmniejszających uciążliwość do poziomu określonego w odpowiednich przepisach odrębnych lub zastosowania elementów osłonowo-ekranujących..

6.2.5. Oddziaływanie ustaleń zmiany Studium na zabytki i dobra materialne

Na terenie gminy Ścinawa występują obszary oraz obiekty wpisane do rejestru lub ewidencji zabytków. W obrębie niemal wszystkich miejscowości (z wyjątkiem Dąbrowy Dolnej i Środkowej, Krzyżowej, Sitna i Turowa) znajdują się wartościowe obszary o zachowanej, historycznej strukturze przestrzennej, objęte strefą A – pełnej ochrony konserwatorskiej. W wielu wyznaczono strefę B – ochrony konserwatorskiej dobrze zachowanych, głównych elementów historycznej struktury przestrzennej. Niektóre miejscowości lub ich fragmenty (Dziewin, Parszowice, Ścinawa, Turów, Tymowa, Wielowieś i Zaborów) objęto strefą K – ochrony krajobrazu kulturowego. Ochroną sylwety miasta z historycznymi dominantami (strefa E – ochrony ekspozycji) objęto tereny północnej części zespołu staromiejskiego Ścinawy a strefą W (ściśła ochrona stanowisk archeologicznych posiadających formę przestrzenną) teren zamku w Ścinawie. Ponadto, wszystkie miejscowości gminy (z wyjątkiem Redlic) to strefy obserwacji archeologicznej OW, wyznaczone dla miejscowości o historycznej metryce.

Obszarami i obiektami zabytkowymi są najczęściej: zespoły kościelno-cmentarne (Dłużyce, Dziesław, Dziewin, Jurcz, Parszowice, Przychowa, Ręszów, Tymowa, Wielowieś, Zaborów), zespoły dworsko-parkowe i pałacowe (Chełmek Wołowski, Dębiec, Dłużyce, Dziesław, Dziewin, Jurcz, Lasowice, Przychowa, Redlice, Tymowa, Wielowieś, Zaborów), zespoły/zabudowania folwarczne (Dłużyce, Dziewin, Parszowice, Ręszów, Turów, Tymowa), dawna pastorówka (Ręszów), wiatrak-koźlak (Buszkowice), zespoły mieszkalno-gospodarcze i domy mieszkalne. Niestety, wszystkie parki podworskie są zaniedbane, często przetrzebione a wiele zabudowań w złym stanie technicznym lub wręcz w ruinie.

Nieco inaczej wygląda to w Ścinawie, gdzie ochroną objęto m.in. zespół Starego Miasta z murami miejskimi (strefa A), dawne przedmieście odrzańskie i park miejski (B), dawne założenie klasztorno-szpitalne i port (K), wieżę ratusza, zespoły kościelno-cmentarne, budynki użyteczności publicznej, zespół dworca kolejowego, zakład mleczarski, most drogowy na Odrze i bunkry przy nim, cmentarze (żydowski, ewangelicki, przyklasztorny, parafialny).

Ponadto na obszarze gminy zlokalizowano 5 zabytków archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków (3 cmentarzyska z okresu kultury łużyckiej, grodzisko średniowieczne i osadę średniowieczną) oraz cały szereg różnowiekowych stanowisk archeologicznych. [1, 11, 12]

W strefie ścisłej ochrony konserwatorskiej „A”, obejmującej obszary wpisane do rejestru zabytków obowiązują następujące wymogi konserwatorskie:

- strefą „A” objęto obszary wpisane do rejestru zabytków; działalność w tej strefie należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.
- zakłada się bezwzględny priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich,
- działania konserwatorskie w tej strefie zmierzają do zachowania i uczynienia historycznego układu przestrzennego, konserwacji jego głównych elementów: rozplanowania i przebiegu głównych ciągów komunikacyjnych, kompozycji wnętrza urbanistycznych, historycznych linii zabudowy, kompozycji układów zieleni zabytkowej oraz historycznych podziałów własnościowych i sposobu użytkowania gruntów,
- należy zachować historyczny układ przestrzenny zespołu staromiejskiego, tzn. rozplanowanie placów, przebieg ulic, historyczne linie zabudowy oraz kompozycję układów zieleni zabytkowej; ochronie podlegają perspektywy i pierzeje ulic w obrębie strefy,
- niedopuszczalna jest zmiana historycznej zabudowy,
- współczesna zabudowa winna być dostosowana w usytuowaniu, przy zachowaniu historycznej linii zabudowy, w zakresie skali, proporcji, gabarytów oraz kompozycji elewacji do zabudowy historycznej,
- wysokość nowej zabudowy w strefie A (ośrodek starego miasta w Ścinawie) nie może być wyższa niż zabudowa zabytkowa na tym obszarze (z wyłączeniem budynku kościoła) a w przypadku zabudowy uzupełniającej, dostosowana do wysokości zabytkowej zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie,
- obowiązuje zakaz wprowadzania nowej zabudowy na dziedzińcach folwarcznych; nowa zabudowa w obrębie zespołów folwarcznych możliwa jest jako odtworzenie historycznego układu i formy budynków,
- obowiązuje nakaz zachowania kamiennych nawierzchni dróg

W strefie ochrony konserwatorskiej „B”:

- wszelka działalność inwestycyjna winna być prowadzona z uwzględnieniem istniejących związków przestrzennych i planistycznych,
- obszar objęty strefą podlega rygorom konserwatorskim w zakresie utrzymania zasadniczych elementów struktury przestrzennej i funkcjonalnej, w tym sieci ulic i dróg, formy zaprojektowanej zieleni oraz utrzymania istniejącej substancji zabytkowej,
- zakaz wprowadzania nowej zabudowy na dziedzińcach folwarcznych; nowa zabudowa w obrębie zespołów folwarcznych możliwa jest jako odtworzenie historycznego układu i formy budynków,

- *budynki zabytkowe podlegają ochronie ze względu na swoje wartości historyczne, naukowe i artystyczne; ochronie podlegają gabaryty, dyspozycja i dekoracja elewacji, rodzaj użytych historycznych materiałów, podziały historycznej stolarki.*
- *działania inwestycyjne prowadzone w obiektach wpisanych do ewidencji zabytków prowadzone być muszą zgodnie z wymaganiami określonymi przepisami odrębnymi w zakresie ochrony zabytków i ochrony nad zabytkami,*
- *obowiązuje nakaz zachowania kamiennych nawierzchni dróg,*
- *z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków winny być uzgodnione działania inwestycyjne przy obiektach ujętych w wykazie obiektów figurujących w gminnej ewidencji zabytków, prace na zewnątrz takiego obiektu (rozbudowa, nadbudowa, przebudowa, remont dachu, elewacji, wymiana stolarki okiennej), jak również prace dotyczące ciągów komunikacyjnych, wymagają uzyskania pozytywnej opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.*
- *działania inwestycyjne przy obiektach ujętych w gminnej ewidencji zabytków, prace na zewnątrz takiego obiektu (rozbudowa, nadbudowa, przebudowa, remont dachu, elewacji, wymiana stolarki okiennej), jak również prace dotyczące ciągów komunikacyjnych, podlegają rygorom określonym w przepisach odrębnych w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,*
- *wysokość nowej zabudowy w strefie B (w Ścinawie i w układach ruralistycznych) nie może być wyższa niż zabudowa zabytkowa na tym obszarze (z wyłączeniem budynków kościołów i pałaców) a w przypadku zabudowy uzupełniającej , dostosowana do wysokości zabytkowej zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie,*
- *nowa zabudowa wprowadzona w obszarze strefy winna współgrać z zabudową historyczną, zwłaszcza w zakresie skali, gabarytów, użytych materiałów, dyspozycji elewacji i linii zabudowy,*
- *wskazana jest docelowa likwidacja elementów dysharmonizujących i zakłócających historyczny układ przestrzenny,*
- *nowa zabudowa powinna być lokalizowana zgodnie z historycznym układem wsi,*
- *postuluje się wprowadzić uzupełnienia istniejącej zabudowy zagrodowej.*

W strefie ochrony krajobrazu kulturowego „K”:

- *konserwacji winny zostać poddane zabytkowe elementy historycznego krajobrazu*
- *ochronie podlega historycznie ukształtowana forma użytkowania terenu*
- *historyczne układy ruralistyczne wsi objęte strefą podlegają rygorom konserwatorskim w zakresie utrzymania zasadniczych elementów struktury przestrzennej i funkcjonalnej, w tym sieci ulic i dróg, formy zaprojektowanej zieleni oraz utrzymania istniejącej substancji zabytkowej*

- nowe inwestycje, zwłaszcza na terenach o innej dotychczasowej formie użytkowania (dotyczy to zwłaszcza użytków rolnych) spełniać muszą wymogi określone przepisami odrębnymi w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami
- nowa zabudowa w zakresie skali winna być również dostosowana do zabudowy historycznej
- obowiązuje zakaz lokalizacji nowych dominant – wież telefonii i bezprzewodowego internetu, elektrowni wiatrowych, słupów linii energetycznych, kominów i innych podobnych obiektów budowlanych
- lokalizacja nowych obiektów budowlanych spełniać musi warunki określone przepisami odrębnymi w zakresie ochrony krajobrazu.

W strefie ochrony ekspozycji „E”, obejmującej teren na północ od zespołu staromiejskiego Ścinawy::

- ochronie podlega sylweta miasta z historycznymi dominantami
- obowiązuje zakaz lokalizacji nowych dominant – wież telefonii i bezprzewodowego internetu, słupów linii energetycznych, kominów i innych podobnych obiektów budowlanych.

W strefie ścisłej ochrony archeologicznej „W” dla stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków:

- zabroniona jest wszelka działalność inwestycyjna, dopuszczalne są jedynie prace mające na celu zabezpieczenie i utrzymanie zabytku w jak najlepszym stanie
- obowiązuje nakaz zachowania istniejącego układu topograficznego (np. grodzisko)
- sposób prowadzenia prac w obrębie stanowisk archeologicznych musi być zgodny z odpowiednimi przepisami odrębnymi dotyczącymi ochrony zabytków i opieki nad zabytkami
- dla stanowisk archeologicznych o zachowanej formie krajobrazowej (np. grodziska) wraz z terenami przyległymi, stanowiącymi otoczenie zabytku, wprowadza się zakaz zabudowy, gwarantując właściwe wyeksponowanie obiektu.

Dla stanowisk archeologicznych wpisanych do wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków obowiązują następujące wymogi:

- w obrębie stanowisk archeologicznych oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie wprowadza się wymóg przeprowadzenia badań archeologicznych, zgodnie z przepisami odrębnymi dotyczącymi ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

W strefie obserwacji archeologicznej „OW”, wyznaczonej dla miejscowości o historycznej metryce oraz obszarów o zachowanych reliktach intensywnego pradziejowego i historycznego osadnictwa:

- ochronie podlegają nawarstwienia archeologiczne związane z historycznym osadnictwem
- działania inwestycyjne w obrębie strefy prowadzić we współpracy z wojewódzkim konserwatorem zabytków, zgodnie z odpowiednimi przepisami odrębnymi dotyczącymi ochrony zabytków.

Dla obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz posiadających walory kulturowe, figurujących w ewidencji zabytków:

- obiekty znajdujące się w rejestrze zabytków oraz wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków objęte są wszelkimi rygorami prawnymi wynikającymi z treści odpowiednich przepisów odrębnych, w tym przede wszystkim z „ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami”
- obiekty znajdujące się w rejestrze zabytków, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz w wykazie zabytków wskazanych do objęcia wojewódzką ewidencją zabytków, objęte są wszelkimi rygorami prawnymi wynikającymi z treści odpowiednich przepisów odrębnych, w tym przede wszystkim z „ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami”,
- zachować bryłę i gabaryty obiektów, kształt i geometrię dachu oraz zastosowane tradycyjne materiały budowlane,
- zachować, a w przypadku zniszczenia odtworzyć historyczny detal architektoniczny, w technice i materiale jak pierwotnie,
- zachować kształt, rozmiary i rozmieszczenie otworów zgodne z historycznym wizerunkiem budynku, należy utrzymać lub odtworzyć oryginalną stolarkę okien i drzwi,
- w przypadku konieczności przebicia nowych otworów, należy je zharmonizować z zabytkową elewacją budynku,
- stosować kolorystykę i materiały nawiązujące do tradycyjnych lokalnych rozwiązań, w tym ceramiczne lub tynkowe pokrycie ścian zewnętrznych, zakazuje się stosowania okładzin ściennych typu „siding”,
- należy stosować historyczny rodzaj pokrycia dachowego,
- elementy elewacyjne instalacji technicznych należy montować z uwzględnieniem wartości zabytkowych obiektów; zakazuje się montażu tych elementów na elewacjach frontowych,
- należy zachować dekoracje elewacji: gzymsy, opaski okienne i drzwiowe, portale, pilastry, pod- i nadokienniki oraz inne elementy, w tym ornamenty roślinne, wszelkiego rodzaju symbole, sceny, dekoracyjne elementy slusarsko-kowalskie (kraty, balkony) i inne elementy ceramiczne i kamienne,

- dla obiektów ujętych w ewidencji zabytków, a znajdujących się w strefach ochrony konserwatorskiej dodatkowo obowiązują ustalenia sformułowane dla poszczególnych stref.

W zakresie ochrony zieleni zabytkowej:

- na terenach zabytkowych założeniach zieleni wpisanych do rejestru zabytków należy dążyć do odtworzenia i zachowania historycznej kompozycji przestrzennej
- aleje oraz inne liniowe kompozycje zieleni należy uzupełnić i odtwarzać.

6.3. Przewidywane oddziaływanie ustaleń zmiany Studium na całokształt środowiska przyrodniczego

Przewidywane skutki oddziaływania projektu studium na całokształt środowiska przyrodniczego oraz jego prawidłowe funkcjonowanie są zróżnicowane co do charakteru, trwałości, odwracalności, natężenia zachodzących zmian i ich zasięgu przestrzennego. Na ogół są jednak niewielkie i nie wymagają podejmowania specjalnych działań na rzecz kompensacji strat, jakie poniesie przyroda.

Największych zmian dokonano na obszarze miasta, gdzie przewartościowaniu podlega cała struktura przestrzenna Ścinawy oraz w obrębie terenów zabudowanych i rozwojowych poszczególnych wsi (w dużej mierze objętych mpzp z 2005 r.).

Wielkość terenów inwestycyjnych, zarówno dla zabudowy mieszkaniowej, działalności gospodarczej i usługowej niewiele odbiega od zasięgu tych terenów w obowiązującym *studium uwarunkowań(...)*. Najbardziej widoczne zmiany dotyczą terenów mieszkaniowych w północnej części Ścinawy (w obrębie jednostki A) oraz terenów działalności gospodarczej na zachodnich i południowo-zachodnich obrzeżach miasta (jednostki B i C)

Terenami rozwojowymi wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej będą głównie największe wsie: Tymowa, Parszowice, Dziesław, Zaborów, Wielowieś, Ręszów i miejscowości położone na obrzeżach Ścinawy: Krzyżowa i Turów.

Na formułowanie zasad polityki przestrzennej na obszarze miasta i gminy znaczący wpływ miały istniejące uwarunkowania rozwoju, przede wszystkim w sferach gospodarczej i przyrodniczej. Przez ponad dwadzieścia lat gmina Ścinawa znajdowała się w granicach województwa legnickiego. Supremacja przemysłu wydobywczo-przetwórczego w tym regionie, przebiegająca w warunkach przewagi motywacji gospodarczych nad ekologicznymi spowodowała szereg niekorzystnych skutków w środowisku przyrodniczym. Gminę Ścinawa objęły one jednak w niewielkim stopniu.

Tym niemniej, obecny projekt studium przyjmuje ogólne założenia, zawartego w studium zagospodarowania przestrzennego województwa legnickiego, tzw. proekologicznego wariantu równoważenia rozwoju, którego ogólne założenia są następujące:

- strukturalna przebudowa gospodarki polegająca na równoległej z rozwojem przemysłu miedziowego dynamizacji rozwoju innych, niezagrażających środowisku, rodzajów działalności gospodarczej w celu zwiększenia różnorodności gałęziowej gospodarki regionu, łagodzenia różnic rozwojowych na jego obszarze oraz na podniesieniu odporności gospodarki na wahania koniunktury
- ogólna poprawa stanu środowiska we wszystkich jego komponentach; podniesienie odporności środowiska przyrodniczego na niekorzystne oddziaływanie czynników produkcji w drodze utworzenia w obrębie regionu wielkoobszarowego systemu ekologicznego o charakterze ciągłym, powiązanego z przyrodniczymi strukturami ponadregionalnymi.
- wykluczenie odkrywkowej eksploatacji złóż węgla brunatnego jako potencjalnego czynnika silnie destabilizującego przestrzeń województwa.

Po uwzględnieniu celów strategicznych i operacyjnych wynikających z obowiązującego *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego* sformułowano kierunki polityki przestrzennej, odniesione do trzech podstawowych sfer problemowych:

- sfera gospodarczo-produkcyjna
 - rozwój nowych, innowacyjnych i proekologicznych form działalności produkcyjno-usługowej
 - racjonalne wykorzystanie bazy surowcowej, z wykluczeniem eksploatacji złóż węgla brunatnego oraz z zachowaniem priorytetu dla gospodarki rolnej na obszarach zalegania złóż surowców mineralnych
 - restrukturyzacja sfery produkcyjno-usługowej w kierunku rozszerzenia profilu produkcji i usług oraz zwiększenia konkurencyjności na rynkach zewnętrznych
 - wdrażanie zaawansowanej techniki
 - wzmocnienie gospodarcze ośrodka miejskiego
 - wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich, szczególnie w przetwórstwie rolnym i dziedzinach pozarolniczych w jego otoczeniu
 - zmiana struktury agrarnej rolnictwa, zwiększenie areалу gospodarstw rolnych
 - trwałe zagospodarowanie gruntów i obiektów znajdujących się we władaniu Agencji Nieruchomości Rolnych, likwidacja stref ubóstwa na terenach należących w przeszłości do państwowych gospodarstw rolnych
 - usprawnienie, unowocześnienie i integracja systemu transportowego

- rozbudowa krajowego systemu elektroenergetycznych sieci przesyłowych wysokiego napięcia
- sfera przyrodniczo-ekologiczna
 - podstawowa ochrona przyrody i jej zasobów
 - likwidacja zagrożeń środowiska
 - wzmocnienie odporności środowiska na antropopresję: utworzenie ekologicznego systemu obszarów chronionych (ESOCh)
 - utrzymanie wysokich standardów jakości środowiska
 - powszechna edukacja
- sfera społeczno-ekonomiczna
 - uzyskanie wysokiego poziomu wykształcenia ludności dostosowanego do potrzeb rynku pracy
 - popieranie rozwoju struktur społeczeństwa obywatelskiego
 - dążenie do wyposażenia osadnictwa w pełną infrastrukturę społeczną oraz techniczną
 - dążenie do rozwoju budownictwa mieszkaniowego
 - utrzymanie tożsamości kulturowej regionu
 - zapewnienie ładu przestrzennego
 - podnoszenie zdolności obronnych, dążenie do uzyskania wysokiej odporności systemów funkcjonalno-przestrzennych na awarie i klęski żywiołowe
 - tworzenie warunków do poprawy stanu bezpieczeństwa publicznego

W projekcie zmiany studium określono podstawowe zasady zagospodarowania przestrzennego obszaru miasta i gminy:

- *pod zabudowę należy przeznaczyć przede wszystkim działki niezabudowane, leżące w granicach zwartej zabudowy jednostek osadniczych.*
- *pod zabudowę mogą być również przeznaczane grunty rolne w bezpośrednim sąsiedztwie terenów już zabudowanych lub przeznaczonych pod zabudowę pod warunkiem uwzględniania ograniczeń dotyczących ochrony gruntów rolnych i leśnych*
- *ustala się zakaz rozpraszania zabudowy przez realizację nowej zabudowy kolonijnej lub powiększanie istniejących już kolonii, a także przez ograniczenie procesów liniowej urbanizacji przy drogach: krajowych, wojewódzkich i powiatowych*
- *dla wszystkich obszarów zabudowanych lub przewidzianych do zabudowy obowiązuje warunek kształtowania wyraźnej granicy pomiędzy terenami zabudowanymi i otwartymi w oparciu o naturalną rzeźbę terenu, a także zachowania lub kształtowania sylwety zespołu zabudowy z utrzymaniem charakterystycznych dla kompozycji danego miejsca rytmów i podziałów*

- realizacja zabudowy mieszkaniowej, zwłaszcza jednorodzinnej, powinna odbywać się w skupiskach (zespołach zabudowy); dopuszcza się budowę pojedynczych obiektów na wydzielonych działkach pod warunkiem, że całość niezbędnego uzbrojenia terenu oraz dojazd zostanie zrealizowany wyłącznie kosztem i staraniem inwestora
- w obrębie zespołu zabudowy należy wydzielić tereny publiczne obejmujące system urządzeń komunikacyjnych wraz z placami, przejściami pieszymi i ciągami spacerowymi oraz zielen osiedlową z otwartymi terenami zabaw, sportu i rekreacji; ukształtowanie terenów publicznych stanowi podstawę jednorodności układu kompozycyjnego zespołu
- do czasu realizacji sieciowego systemu zaopatrzenia w wodę i usuwania ścieków na terenach przewidzianych pod zabudowę dopuszcza się czasowe użytkowanie indywidualnych ujęć wody pitnej i indywidualnych urządzeń do gromadzenia i oczyszczania ścieków (oczyszczalnie przydomowe) i zbiorniki bezodpływowe ścieków; lokalizacja oraz parametry techniczne ww. obiektów spełniać muszą warunki określone w przepisach odrębnych
- dopuszcza się w obrębie terenów niskiej zabudowy mieszkaniowej realizację dodatkowych funkcji usługowo-produkcyjnych związanych z prowadzoną na miejscu działalnością gospodarczą; uciążliwość lub szkodliwość dodatkowych funkcji usługowo-produkcyjnych nie może wykluczać funkcji mieszkaniowej w obrębie poszczególnych działek ani wykraczać poza ich granice (obowiązuje całkowity zakaz lokalizacji obiektów i urządzeń mogących powodować stałą lub okresową uciążliwość dla podstawowych funkcji terenu)
- urządzenie terenów zieleni powinno zapewniać warunki powszechnej dostępności i przestrzennej integracji systemu zieleni osiedlowej z otoczeniem; obowiązuje ochrona starodrzewu, który należy traktować jako podstawowy komponent układu zieleni
- obowiązuje zakaz lokalizacji obiektów tymczasowych (barakowozy, wagony kolejowe i inne podobne objekty), garaży boksowych, z wyjątkiem obszarów przemysłowo-składowych, przykolejowych, a także położonych w strefie zabudowy peryferyjnej.
- dla zachowania ciągłości układu kompozycyjnego terenów: w przypadku pojedynczych obiektów (plomb architektonicznych) uzupełniających lukę w istniejącej zabudowie obowiązuje zachowanie zgodności linii zabudowy a dla zamierzeń dotyczących zagospodarowania tymczasowego oraz o drobnej skali - uzasadnienie przyjętych rozwiązań koncepcją zagospodarowania terenu obejmującego przynajmniej najbliższe sąsiedztwo (otoczenie)

- określono kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy, zalecając stosowanie następujących wytycznych dla lokalizacji nowych funkcji:
 - wszelkie zamierzenia inwestycyjne powinny być w miarę możliwości poprzedzone realizacją urządzeń infrastruktury technicznej
 - uciążliwość prowadzonej na terenach inwestycyjnych działalności nie powinna wykraczać poza granice obszarów, na których jest lokalizowana,
 - nadrzędnym elementem dla realizacji nowych inwestycji jest dbałość o zachowanie walorów kulturowych i wymagań konserwatorskich
 - dla obszaru usług turystyki, w ramach których dopuszcza się lokalizację przystani rzecznej na Odrze w Ścinawie, postuluje się opracowanie koncepcji programowej określającej szczegółowe wymagania, po uprzednim uwzględnieniu tego zamierzenia
- określono szczegółowe warunki zabudowy i zagospodarowania terenów (w zabudowie mieszkaniowej – MW, MN, w zabudowie letniskowej – ML, zabudowie usługowej – U, na terenach aktywizacji gospodarczej – AG, na terenach obsługi komunikacji – K, na terenach urządzeń infrastruktury technicznej IT(W,K,E,O), na terenach zieleni parkowej, urządzonej i izolacyjnej – Z), w tym parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy oraz szczególne warunki zagospodarowania terenów i ograniczenia ich użytkowania, w tym zakaz zabudowy
- ustalono zasady ochrony i gruntów rolnych (R) i leśnych (ZL).

Jednocześnie Studium nie wyznacza obszarów, dla których istnieje obowiązek sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów szczególnych i nie przewiduje się wyodrębnienia obszarów wymagających scaleń i podziału nieruchomości.

Studium nie przewiduje też przeznaczenia i rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedażowej powyżej 2000m² na terenie miasta i gminy, co służyć ma ochronie lokalnego rynku handlu i usług. Ponadto obecna oferta handlu i usług doskonale zaspokaja potrzeby mieszkańców, nie zaburza charakteru miasta jako ośrodka lokalnego. Dla obszaru gminy Ścinawa brak jest audytu krajobrazowego sporządzanego na podstawie art. 38 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U.2016.778 ze zm.). Nie określono rekomendacji oraz wniosków dotyczących kształtowania i ochrony krajobrazów oraz granic krajobrazów priorytetowych.

Na obszarze objętym zmianą Studium nie występują:

- obszary naturalnych zagrożeń geologicznych, w tym obszary osuwania się mas ziemnych,
- tereny górnicze wyznaczone na podstawie przepisów odrębnych,
- obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych,

- obszary zdegradowane,
- obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym.

Ponadto, dla rozwoju gminy niezwykle ważne są inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym:

- modernizacja wału przeciwpowodziowego Odry w km 316+800–323+500 m. Ścinawa
- postulowane południowe obejście drogowe miasta Ścinawa – rezerwa terenu pod przyszły przebieg drogi z zachowaniem dotychczasowej funkcji i zakazem zabudowy;
- budowa obwodnicy drogowej miasta Ścinawa
- modernizacja istniejącej linii kolejowej nr 273 relacji Wrocław Główny-Szczecin Główny
- budowa międzygminnej drogi rowerowej łączącej miasta Ścinawa i miasto Prochowice w pasie nieczynnego torowiska linii kolejowej nr 362 Kobylin-Legnica
- budowa gazociągu średniego ciśnienia podwyższonego (ze stacją redukcyjno-pomiarową) w pasie nieczynnego torowiska linii kolejowej nr 362 Kobylin-Legnica
- budowa linii światłowodowej w pasie nieczynnego torowiska ww. linii kolejowej

oraz lokalnym:

- budowa gminnej drogi rowerowej z miasta do Centrum Edukacji Ekologicznej w Dziewinie
- budowa lokalnych dróg rowerowych na terenie gminy
- budowa przystani turystycznych na Odrze w Ścinawie, Jurczu, Dziewinie i Buszkowicach
- budowa lądowiska helikopterów Lotniczego Pogotowia Ratunkowego w Ścinawie.

Jak już wcześniej wspomniano, sieć osadnicza gminy jest rozwinięta prawidłowo i nie przewiduje się zasadniczych jej przeobrażeń. W związku z malejącą liczbą ludności wiejskiej oraz potrzebą ochrony gruntów rolnych, przekształcenia struktury poszczególnych wsi będą miały głównie charakter uzupełnień w zabudowie (przewiduje się je we wszystkich wsiach). Dolinę Odry – korytarz ekologiczny o znaczeniu europejskim i podstawowy element systemu obszarów chronionych w regionie – SOO i OSO *Łęgi Odrzańskie* oraz kompleksy leśne postuluje się pozostawić w dotychczasowym użytkowaniu wykluczając zainwestowanie mogące pogorszyć stan środowiska lub naruszyć zasady ochrony obszarów Natura 2000.

Na obszarze miasta przyjęto zasadę, iż:

- wszelka działalność inwestycyjna powinna polegać na realizacji wyodrębniających się przestrzennie i funkcjonalnie zespołów urbanistycznych
- należy dążyć do wyprzedzającej realizacji urządzeń infrastruktury technicznej na terenach przewidzianych pod zabudowę
- układ urbanistyczny starego miasta ma wartość zabytkową i podlega ochronie konserwatorskiej

- ochrona elementów i struktury wewnętrznej systemu przyrodniczego miasta oraz jego korzystnego oddziaływania na tereny osiedleńcze.

Dlatego:

- Tereny mieszkalnictwa i usług ogólnomiejskich m. Ścinawa dotyczą obszaru skupionej zabudowy miasta, charakteryzującego się największą intensywnością i różnorodnością zabudowy, ale też zwiększonym zanieczyszczeniem powietrza, wzmożonym hałasem itp. Stąd dopuszczenie na tym obszarze jedynie *obiektów produkcji i usług nieuciążliwych, w tym rzemieślniczych, których oddziaływanie nie powoduje przekroczenia standardów jakości środowiska(...) i zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych(...) a jednocześnie liczne działania na rzecz poprawy standardu życia mieszkańców: planowana budowa obwodnicy drogowej wyprowadzającej ruch tranzytowy z centrum miasta, nasycenie terenu zielenią i nadanie jej charakteru sprawnie funkcjonującego systemu przyrodniczego a tym samym poprawa cyrkulacji i regeneracji powietrza.*
- Przy lokalizacji pozostałych terenów zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej (wszystkich typów, w tym zabudowy zagrodowej) głównie wiejskich zasadnicze znaczenie miało dążenie do stabilizacji przestrzennej jednostek osadniczych, uwzględnienie istniejących uwarunkowań i ograniczeń środowiska oraz nie dopuszczanie do rozpraszania się zabudowy i unikanie sytuacji konfliktowych pomiędzy funkcją osiedleńczą a innymi funkcjami.
- Tereny zabudowy lotniskowej, położone w skrajnie NE części Ręszowa, nad wypełnionym wodą wyrobiskiem poeksploatacyjnym dawnej żwirowni, atrakcyjne krajobrazowo, przyrodniczo i lokalizacyjnie. Powyższe przeznaczenie ma na celu uporządkowanie istniejącego zagospodarowania i stanu prawnego wskazanych terenów. Mankamentem jest brak kanalizacji sanitarnej i gromadzenie ścieków w szczelnych zbiornikach bezodpływowych oraz zwiększona antropopresja, atutem proponowane znacznie zwiększenie powierzchni leśnej w najbliższym otoczeniu ww. terenów.
- Tereny skoncentrowanej działalności gospodarczej, głównie aktywizacji gospodarczej (AG) i usług (U), mogące generować uciążliwości w postaci zanieczyszczenia powietrza i wody oraz zwiększony ruch pojazdów lokalizuje się w pewnym oddaleniu od skupisk zabudowy mieszkaniowej, lub oddzielając potencjalnie konfliktowe funkcje strefą krajobrazowej zieleni urządzonej, izolacyjnej itp. Pełne wyposażenie w niezbędną infrastrukturę techniczną i preferencje dla nowych technologii minimalizują negatywne oddziaływania na środowisko.

- Tereny komunikacji (linia kolejowa Wrocław-Szczecin, droga krajowa nr 36 Lubin-Rawicz, w tym obwodnica drogowa miasta i droga wojewódzka nr 292 Nowa Sól-Prochowice) generujące odczuwalne uciążliwości komunikacyjne. W przypadku modernizowanej linii kolejowej, oddzielone od terenów zabudowy mieszkaniowej możliwie szerokim pasem terenów zieleni a miejscach, gdzie takiej możliwości nie ma, pozostawiająca strefę terenów wolną od zabudowy, umożliwiającą np. realizację ekranów dźwiękochłonnych redukujących hałas do poziomów dopuszczalnych. Droga o dużym natężeniu ruchu, który bywa źródłem nadmiernego hałasu jest zwłaszcza droga krajowa, prowadząca przez miasto. Stąd przewidziana w projekcie studium obwodnica drogowa Ścinawy oraz przebudowa i modernizacja obu ww. dróg pod kątem podniesienia ich standardu, wyposażenie w urządzenia obsługi odpowiednie do funkcji drogi i kategorii połączenia, działania organizacyjne zmierzające do zmniejszenia uciążliwości akustycznej ruchu samochodowego, stworzenie warunków do uruchomienia nowych pól inwestycyjnych oraz wykorzystanie infrastruktury transportowej dla rozwoju funkcji turystycznych poprzez rozwój systemu pieszo-rowerowego.

Pozostałe drogi charakteryzują się niedużym natężeniem ruchu i nie są źródłem nadmiernego hałasu. Niewielkie natężenie ruchu kołowego, na większości dróg lokalnych sprzyja m.in. wyznaczeniu gminnej drogi rowerowej z miasta do Centrum Edukacji Ekologicznej w Dziewinie a nieczynna linia kolejowa budowie międzygminnej drogi rowerowej łączącej Ścinawę z Prochowicami, bez większej ingerencji w środowisko i konieczności dużych nakładów na infrastrukturę, tj. wydzielenie czy budowę samych ścieżek rowerowych.

- Tereny infrastruktury technicznej, wyłączone z zabudowy to głównie tereny: ujęć wody w Ścinawie, Dzieśławiu, Przybychowej i Wielowsi, oczyszczalni ścieków w Ścinawie oraz nieczynnych (zamkniętych) składowisk odpadów w Parszowicach i Wielowsi.

Przewidziana rozbudowa oraz modernizacja ujęć i stacji uzdatniania wody jest mało obciążająca środowisko i nie wpływa negatywnie na zasoby wód podziemnych (nie spowoduje ich nadmiernego rozdysponowania), poprawiając jakość i ciągłość dostaw wody pitnej.

Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków uwzględni m.in.:

- kompleksowe rozwiązanie kwestii oczyszczania ścieków i przeróbki osadów ściekowych
- zapewnienie zgodnego z obowiązującymi przepisami składu ścieków oczyszczonych
- maksymalną automatyzację pracy oczyszczalni i prostotę obsługi
- minimalizację kosztów inwestycyjnych i eksploatacyjnych (w tym zużycia energii)
- ograniczenie do minimum uciążliwości oczyszczalni ścieków dla środowiska.

Wielkość szkodliwego oddziaływania na środowisko sprowadza się do określenia czynnika oddziałującego na powietrze, wody i glebę. Może to być:

- skażenie sanitarne wynikające z emisji mikroorganizmów bakteryjnych ze ścieków i osadu czynnego (w postaci aerozoli bakteryjnych)
- emisja hałasu wywołana pracą urządzeń mechanicznych i elektrycznych (dmuchawy, areatory, wentylatory, pompy)
- emisje odorów powstających w wyniku biochemicznego rozkładu materii organicznej.

Zastosowane, standardowe i sprawdzone rozwiązania chroniące środowisko, optymalne z punktu widzenia minimalizacji nakładów inwestycyjnych i niezawodności funkcjonowania ograniczają m.in. możliwości wpływu awarii poszczególnych urządzeń na jakość oczyszczanych ścieków. W tej sytuacji, oddziaływanie obiektu na ludzi, faunę, florę, gleby, klimat lokalny, wody powierzchniowe i podziemne, powietrze, dobra materialne oraz krajobraz nie będzie miało negatywnego charakteru. Jego zasięg będzie ograniczony do terenu zakładu i ewentualnie sąsiednich gruntów rolnych.

Nieczynne składowiska odpadów komunalnych zajmują tereny wyrobisk poźwirowych, urządzone były zgodnie z wymogami ochrony środowiska (m.in. dodatkowe zabezpieczenie środowiska gruntowo-wodnego przed dopływem zanieczyszczeń ze składowanych odpadów, zabezpieczenie zboczy i korony składowiska przez erozją, system drenażu wód odciekowych itp. Problemem było oddziaływanie, zwłaszcza składowiska w Parszowicach, na stan higieny atmosfery w obrębie blisko położonych terenów zabudowanych wsi.

Obecnie prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów komunalnych, które wywożone są poza teren gminy - na składowisko w Lubinie. Na terenie byłego wysypiska przy ul. Wrocławskiej w Ścinawie zlokalizowano Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). Ewentualne zagrożenia dla jakości wód wyeliminować ma m.in. uszczelnienie podłoża oraz precyzyjnie ustalony sposób gromadzenia, oczyszczania i odprowadzania wód odciekowych. Ustalona została procedura przyjęcia odpadów, zgodna z wymaganiami sanitarnymi, bezpieczeństwa i higieny pracy, przeciwpożarowymi i ochrony środowiska, procedura sposobu postępowania z odpadami, sposobu i częstotliwości monitorowania obiektu oraz wysokości i formy zabezpieczenia ewentualnych rozszczeń.

- Zagrożeniem dla środowiska jest prowadzona i planowana eksploatacja złóż kruszywa naturalnego (zmiana cech konfiguracyjnych terenu, zapylenie, hałas, zniszczenie szaty roślinnej oraz siedlisk i żerowisk fauny).

Eksploatacja kruszywa jest, w zakresie przemieszczania mas ziemnych, procesem całkowicie bezodpadowym (w trakcie wydobywania kopaliny powstają pewne odpady, w tym także niebezpieczne dla środowiska, np. ropopochodne). Nadkład zagospoda-

rowywany jest podczas rekultywacji złoża a wydobywany surowiec sprzedawany. Urobek ze ścian eksploatacyjnych zbywany będzie na miejscu i transportowany w stanie naturalnym. W toku normalnej pracy zwirowni udział biorą pojedyncze koparki i spycharki oraz samochody ciężarowe. Pojazdy te stanowią potencjalne źródło zagrożeń dla środowiska (wyciek substancji ropopochodnych do gruntu, dlatego należy zwrócić szczególną uwagę na szczelność układu paliwowego i hydraulicznego pracującego sprzętu), tymczasem przepuszczalne podłoże terenów eksploatowanych złóż jest szczególnie podatne na degradację a występujące w nim wody gruntowe pozostają w bezpośrednim kontakcie hydraulicznym z wodami powierzchniowymi i podziemnymi. Eksploatacja prowadzona będzie zarówno bez kontaktu z wodą gruntową, jak i spod wody. Przy odpowiedniej dbałości o środowisko, zagrożeń dla jakości wód powierzchniowych i podziemnych nie będzie. Niebezpieczne mogą być jedynie wszelkie sytuacje awaryjne. Skala takich zdarzeń będzie jednak mała.

Uciążliwe dla otoczenia prace wydobywcze, załadunek surowca oraz jego transport skoncentrują się głównie w obrębie terenów niezamieszkałych, w dużej części otoczonych lasami. Wydobywanie kruszywa naturalnego, prowadzone zgodnie z udzieloną koncesją i według zatwierdzonego *Projektu zagospodarowania złoża* oraz *Planu ruchu zakładu górniczego*, nie spowoduje niepożądanych zmian w środowisku.

- Tereny i obiekty objęte formami ochrony przyrody, z całym szeregiem ograniczeń wynikających wprost z ustawy o *ochronie przyrody* oraz innych przepisów odrębnych, scharakteryzowane w rozdz. 3.1 i 3.2, 6.2.1 i 6.2.2
- Tereny leśne, całkowicie wyłączone z zabudowy w granicach obszarów przyrodniczych chronionych prawnie – obszarów NATURA 2000, OCHK i rezerwatów przyrody wyznaczonych na terenie gminy Ścinawa. Na pozostałych terenach leśnych i zadrzewionych ZL dopuszcza się lokalizację obiektów związanych z gospodarką leśną, głównie tzw. małej architektury - nietrwale związanych z gruntem, służących celom: edukacji, sportu i rekreacji oraz obsłudze turystyki oraz dróg rowerowych (w uzasadnionych przypadkach, poprzedzonych wykonaniem pogłębionej analizy przyrodniczo-środowiskowej, jak np. w prognozie dla projektowanej trasy rowerowej po śladzie nieczynnej linii kolejowej do Prochowic).
- Tereny parków podworskich i miejskich oraz cmentarzy (w większości zabytkowych), pełnią ważne funkcje ekologiczne, biotyczne historyczne i in. wzbogacają i urozmaicają środowisko przyrodnicze, mimo że wiele jest zaniedbanych lub zdewastowanych.
- Tereny ogrodów działkowych, usytuowane na obszarze miasta, uzupełniające powierzchnie biotyczne, korzystne dla cyrkulacji i regeneracji powietrza.

- Inne ograniczenia zagospodarowania terenów, to m.in. wyznaczone w projekcie zmiany studium obszary szczególnego zagrożenia powodzią, ustalone przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej (według zasad zdefiniowanych w ustawie *Prawo wodne*), obejmujące:
 - *granice obszarów szczególnego zagrożenia powodziowego, o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi – raz na 10 lat (Q 10%)*
 - *o średnim prawdopodobieństwie wystąpienia tzw. wody stuletniej – raz na 100 lat (Q 1%) oraz obszary o niskim o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi – raz na 500 lat (Q 0,2%) i -tereny narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wałów przeciwpowodziowych*

Ponadto w projekcie studium wspomina się o kilku innych planowanych inwestycjach czy tylko możliwościach zagospodarowania terenu:

- Planowane napowietrzne linie elektroenergetyczne WN 400 kV relacji Mikułowa-Czarna i Czarna-Pasikowice. Na podstawie dotychczasowych, wieloletnich badań nie stwierdza się niekorzystnego wpływu linii wysokiego napięcia na florę i faunę. Projektowana linia 400 kV nie będzie stanowiła zatem zagrożenia dla roślinności i zwierząt, w tym ptaków i owadów.¹ Linia przechodzi głównie przez tereny rolne i w południowej części gminy przez tereny leśne. Jej wpływ na uprawy będzie praktycznie niezauważalny a realizacja nie wymaga na ogół uszczuplenia istniejącej zieleni. Poszczególne słupy lokalizowane są bowiem na obszarach pozadolinnych, użytkowanych rolniczo. Na kręgowce, takie jak ryby, płazy, gady, żyjące w otoczeniu linii, nie będzie oddziaływania pola elektrycznego ze względu na ekranujące działanie roślinności i wody. Nie będzie również wpływu inwestycji na obszary sieci Natura 2000, na ogół znajdujące się w znacznej odległości od projektowanej linii i jedynie na południowym skraju gminy położonych blisko niej.
- Inną inwestycją mogącą negatywnie oddziaływać na środowisko jest planowana budowa gazociągu podwyższonego średniego ciśnienia. Gazociągi układane są w ziemi, poniżej poziomu przemarzania podłoża. Głębokość wykopu zależy od średnicy rur, deniwelacji terenu i ewentualnych skrzyżowań z innymi elementami infrastruktury technicznej. Wykonywanie wykopu odbywa się mechanicznie. Woda odpompowana z wykopu zrzucana jest do cieków. Do cieków trafia też woda z prób ciśnieniowych zespawanych odcinków rurociągu. Na czas budowy, wzdłuż trasy rurociągu, zostaje wydzielony pas roboczy, w którym wykonywane są prace budowlane, prowadzony jest transport i montaż. Zасыpywanie wykopu i niwelacja terenu wykony-

¹ A. Cywińska, Z. Rusinowski, A. Kucharska. Oddziaływanie linii elektroenergetycznych 400 kV na zwierzęta i rośliny. SGGW, Warszawa 2007 (materiały do mpzp dla linii WN 400 kV Kromolice-Pątnów)

wana jest spychaczem. Czas realizacji inwestycji powinien być możliwie najkrótszy. Na etapie budowy gazociągu występuje bowiem szereg negatywnych oddziaływań na środowisko:

- okresowe zajęcie i wyłączenie z użytkowania gospodarczego terenu przeznaczanego pod wykop, pas roboczy, drogi dojazdowe, zaplecze budowy itp.
- naruszenie struktury gleby i jej cech
- przekształcenia rzeźby i zmiana fizjonomii terenu
- zagrożenie zanieczyszczeniem wód i gruntu substancjami ropopochodnymi (wycieki z maszyn i taboru samochodowego)
- zniszczenie szaty roślinnej, siedlisk i żerowisk fauny w obrębie pasa budowlano-montażowego
- naruszenie brzegów rzek i cieków, zakłócenia w przepływie wód
- zniszczenie układów drenarskich i melioracyjnych
- okresowa zmiana lub zakłócenie stosunków wodnych, w terenach podmokłych grożące m.in. murszeniem torfów
- zanieczyszczenie powietrza oraz hałas od maszyn budowlanych i taboru samochodowego
- zmiany krajobrazu, na ogół o charakterze odwracalnym.

Za względu na lokalizację planowanego gazociągu w całości w obszarze nieczynnego torowiska kolejowego większość z ww. negatywnych oddziaływań w ogóle nie wystąpi.. Oddziaływania będą neutralizowane przez przewidywaną kompensację przyrodniczą. Przekroczenia dróg powiatowych oraz gminnych o nawierzchniach asfaltowych wykonane będzie przeciskiem, bez naruszania konstrukcji jezdni. Przejście pod ciekkiem podstawowym oraz przekroczenia licznych rowów melioracyjnych wykonane zostaną zgodnie z warunkami wydanymi przez ich właściciela..

Podczas bezawaryjnej eksploatacji gazociągu jego negatywnego oddziaływanie na środowisko nie ma. W przypadkach awaryjnych mogą wystąpić nieszczelności na trasie gazociągu, jednak ze względu na charakter inwestycji (lokalizacja pod ziemią) nie będą one powodować większych zmian w środowisku. Warunkiem bezawaryjnej eksploatacji gazociągu są działania zmierzające do zminimalizowania możliwości wydobywania się gazu (rozszczelnienia instalacji) oraz pożaru, stałe monitorowanie szczelności gazociągu i zachowanie bezpiecznych odległości od wszelkich obiektów zabudowy, komunikacji i infrastruktury.

Rodzaj i skala zagrożeń w środowisku zależy głównie od charakteru inwestycji i wrażliwości środowiska. Generalnie, największych negatywnych oddziaływań należy się spodziewać w bezpośrednim sąsiedztwie trasy, zwłaszcza na obszarach chronionych. Tymczasem, szczególnie podatne na wszelkie zakłócenia oraz zmiany

obszary Natura 2000 gazociąg omija. Nieczynne torowisko stanowiące miejsce lokalizacji gazociągu przebiega głównie przez pola uprawne i tylko lokalnie przecina łąki kośne oraz nieużytki.

Mimo to, warunkiem realizacji inwestycji powinno być:

- na fragmentach trasy prowadzących przez obszary cenne przyrodniczo, poprzedzenie prac budowlanych przeglądem siedlisk występujących w sąsiedztwie nieczynnego torowiska stanowiącego pas roboczy gazociągu
 - powierzenie prac budowlanych firmie dysponującej nowoczesnym sprzętem, spełniającym zaostrome wymagania w zakresie ochrony środowiska
 - etapowanie prac tak, aby nie prowadzić ich jednocześnie np. na całej szerokości dna doliny a tym samym nie tworzyć długiej, nieprzerwanej bariery ekologicznej uniemożliwiającej m.in. migrację zwierząt
 - zaplanowanie robót budowlanych tak, aby nie przypadły one w okresie lęgowym ptaków
 - maksymalne skanalizowanie ruchu taboru samochodowego i sprzętu budowlanego w obrysie docelowym projektowanej trasy, zlokalizowanie zaplecza budowy poza obszarami łąkowymi i zadrzewieniowymi.
- Dopuszczalne tereny lokalizacji systemów fotowoltaicznych we wsiach Dąbrowa Dolna, Dębiec i Sitno położone są z dala od obszarów objętych ochroną przyrody, poza zasięgiem obszarów ważnych dla ptaków, najważniejszych regularnych przelotów i żerowania gęsi. W przypadku elektrowni fotowoltaicznych, dojdzie zapewne do fragmentacji siedlisk roślinnych, pozbawienia części występujących zwierząt ich dotychczasowych siedlisk i żerowisk, utrudnienia w migracji zwierząt lądowych, w mniejszym stopniu zagrożeń dla ptaków związanych z efektem „tafli wody”, chwilowym oślepieniem (odbicie promieni słonecznych od paneli słonecznych) itp. Kolektory najczęściej montowane są na dachach, ścianach lub na specjalnym stelażu, bezpośrednio na ziemi. Kolektory słoneczne wykorzystuje się do ogrzewania pomieszczeń, podgrzewania wody w domach, gospodarstwach rolnych, obiektach sportowych i rekreacyjnych, zakładach przemysłowych, suszarniach produktów rolnych itp. Stosowanie ogniw fotowoltaicznych oraz kolektorów jest bardzo korzystne dla środowiska, nie powoduje bowiem emisji żadnych zanieczyszczeń. Zaletą jest wszechstronność zastosowań oraz długotrwałe użytkowanie instalacji. Wykorzystania energii słonecznej wymaga jednak dużo miejsca i odpowiednich warunki helioenergetycznych. I to oraz wysoki koszt kolektorów słonecznych to główne wady instalacji.

Oddziaływanie projektowanego zainwestowania i zagospodarowania na przestrzeń i obiekty z nią związane podzielić można na: bezpośrednie, pośrednie (w sensie:

nie bezpośrednio, dalsze), wtórne (pochodne, występujące jako skutek w późniejszym okresie) i skumulowane (nakładające się oddziaływanie pochodzące z różnych źródeł). W przypadku, gdy kryterium oceny będzie czas mówić należy o oddziaływaniu długoterminowym (kilkudziesięcioletnim, np. powyżej 50 lat), średnioterminowym (obliczonym na 1-10 lat), krótkoterminowym (do 1 roku). Wreszcie, może to być oddziaływanie stałe lub chwilowe (ograniczone do 1 doby). Brak definicji tych pojęć w ustawie o *udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie (...)* oraz *Prawie ochrony środowiska* i bardzo ogólnie nakreślona w Studium polityka przestrzenna powodują, że ocena taka jest subiektywna.

Przewidywane oddziaływanie głównych kierunków zagospodarowania przestrzennego przewidzianych projektem zmiany Studium na całokształt środowiska przyrodniczego ilustruje poniższa tabela:

przeznaczenie	oddziaływanie							
	bezpośrednie	pośrednie	wtórne	skumulowane	długoterminowe	średnioterminowe	krótkoterminowe	chwilowe
zabudowa mieszkaniowo-usługowa (MU)	x	x			x	x		x
zabudowa usługowa (U)	x	x				x	x	x
działalność gospodarcza (AG)	x	x	x	x		x	x	x
złoża węgla brunatnego (obecnie wykluczone z eksploatacji)	xx	x	x	x	xx	xx	x	x
złoża kruszywa naturalnego (eksploatowane)	xx	x				xx	xx	x
korytarze ekologiczne (ponadlokalny Odry i lokalny Zimnicy)	x	x	x	x	x	x	x	x
użytki ekologiczne	x	x	x	x	x	x	x	x

x - oddziaływania niekorzystne; xx - oddziaływania korzystne

Biorąc pod uwagę charakter oddziaływania na środowisko:

- bezpośrednie oddziaływania dotyczyć będą usunięcia gleby i kulturowych nasypów spod projektowanej zabudowy oraz związanej z realizacją obiektów budowlanych niewielkiej zmiany warunków gruntowo-wodnych terenu, zmniejszenia powierzchni biologicznie czynnej, zmiany walorów wizualnych obszaru oraz generowania hałasu; ich zakres będzie niewielki - bez negatywnego wpływu na stan środowiska, często nawet z korzyścią dla jego biologicznej zasobności i różnorodności

- oddziaływania pośrednie obejmować mogą zmiany spowodowane obecnością ludzi i ich działalnością oraz ruchem pojazdów np. na warunki klimatu lokalnego i stan higieny atmosfery oraz stan czystości wód i kondycję zieleni; duże, ewentualne negatywne oddziaływania na środowisko w przypadku analizowanych funkcji są niewielkie
- oddziaływania wstępne związane będą z wpływem na warunki klimatu lokalnego (zarówno w sensie negatywnym, jak i pozytywnym) oraz stan czystości wód i powietrza; wpływ terenów działalności gospodarczej będzie nieduży a pozostałych funkcji znikomy (pomijalny)
- oddziaływania długo- i średnioterminowe dotyczą głównie lokalnie utrudnionej cyrkulacji powietrza, zmienionych warunków termiczno-wilgotnościowych oraz klimatu akustycznego, „zanieczyszczenia” wizualnego środowiska świadomie kształtowanego krajobrazu kulturowego (m.in. napowietrzne linie elektroenergetyczne)
- oddziaływania krótkoterminowe przypisać można zmieniającym się walorom wizualnym terenu związanym z okresem realizacji inwestycji, generowanym hałasem i emisją substancji do powietrza na etapie ich budowy, corocznym zmianom w szacie roślinnej itp.
- chwilowy będzie hałas od przejeżdżającego samochodu, prowadzonych prac wydobywczych, budowlanych, montażowych i konserwacyjnych
- skumulowane oddziaływanie, rozumiane jako sumaryczne obciążenie wszystkich elementów środowiska zbieżne będzie, w dużej mierze z ww. oddziaływaniem pośrednim odbieranym poprzez walory wizualne, atrakcyjność terenu oraz jego klimat lokalny i akustyczny; wynikiem skumulowanego oddziaływania na środowisko będzie zmniejszenie hałasu i poprawa stanu higieny atmosfery w centrum miasta kosztem jego południowych obrzeży
- duża część przytoczonych wyżej oddziaływań mieć będzie charakter stały
- odwracalny charakter mają zmiany spowodowane przez powierzchnię eksploatację kruszywa (wobec niewielkiego zakresu prac wydobywczych, proces powracania środowiska do stanu względnej równowagi nie będzie długotrwały).

7. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ZAWARTYCH W PROJEKCIE ZMIANY STUDIUM I PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI JEGO USTALEŃ

Studium uwarunkowań(...) miasta i gminy Ścinawa, na skutek wielokrotnych zmian jest niespójne i nieczytelne. Obecny projekt jego zmiany koncentrował się zatem w dużej mierze na adaptacji obowiązujących ustaleń, wprowadzeniu ewentualnych korekt

i uzupełnień, głównie w obrębie miasta i wiejskich jednostek osadniczych oraz poprawie jakości jego części graficznej.

Analizowany projekt studium jest rozwiązaniem optymalnym, będącym wynikiem analiz przeprowadzonych na etapie tworzenia jego koncepcji (przy stałej współpracy autorów projektu studium i prognozy). Zawiera więc wszystkie niezbędne zapisy dotyczące ochrony środowiska. Rozwiązań alternatywnych w tej sytuacji nie ma.

W zakresie oddziaływania projektowanego zagospodarowania przestrzennego terenu, w odniesieniu do przedsięwzięć, dla których wydano decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, obowiązuje monitoring przewidziany w wydanej decyzji. Dla pozostałych terenów wykorzystać można monitoring państwowy lub regionalny środowiska, prowadzony przez odpowiednie organy administracji państwowej, powołane do badania stanu środowiska (o ile odnosi się on do obszaru objętego studium).

Skutki realizacji ustaleń studium będą monitorowane i weryfikowane przez organ opracowujący jego projekt. Analiza skutków realizacji jego ustaleń a zwłaszcza ocena stanu poszczególnych komponentów środowiska może być wykonywana równolegle z oceną aktualności planów zagospodarowania przestrzennego i z tą samą częstotliwością. Część analiz i ocen (stanu czystości wód, skażenia gleb i powietrza, hałasu) można będzie wykonać w oparciu o wyniki pomiarów własnych lub innych, np. wykonanych w ramach państwowego monitoringu środowiska. W kontekście omawianego projektu studium szczególnie istotne jest monitorowanie hałasu komunikacyjnego. Dlatego proponuje się raz na 5 lat wykonać pomiary hałasu, zwłaszcza drogowego, sprawdzenie funkcjonowania systemu odprowadzania ścieków i poprawnego zagospodarowania otoczenia strefy brzegowej rz. Odry, Zimnicy i pozostałych większych cieków, rezerwatu przyrody oraz wyznaczonych użytków ekologicznych.

8. OCENA ROZWIĄZAŃ FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH, PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Przyjęte w projekcie zmiany studium rozwiązania uwzględniają uwarunkowania przyrodnicze zawarte w opracowaniu ekofizjograficznym terenu. Ustalenia studium są precyzyjne, ograniczające możliwości nazbyt swobodnego działania a ich zgodność z obowiązującymi przepisami nie budzi zastrzeżeń.

Projektem zmiany *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ścinawa* objęto cały jej obszar, dokonując niezbędnych

korekt i uzupełnień zainwestowania i zagospodarowania przewidzianego w *Studium uwarunkowań(...)* z 1999 r. i jego kolejnych zmian.

Efektom analizy uwarunkowań i ograniczeń są w szczególności następujące ustalenia:

- przewartościowanie i uporządkowanie struktury przestrzennej miasta
- zachowanie istniejącej hierarchii wiejskich jednostek osadniczych
- stworzenie rezerw dla rozwoju wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej
- zdefiniowanie granic zwartych jednostek osadniczych, w których następować ma ewentualny rozwój ilościowy i jakościowy, dla zapobieżenia rozpraszania się zabudowy wiejskiej
- uwzględnienie form ochrony zabytków również poprzez ustalenie przeznaczenia i szczególnych zasad zagospodarowania
- przyjęcia wiodącej idei ekologicznego systemu obszarów chronionych (ESOCh), terenów formułowania obowiązujących w jego obrębie zasad korzystania z zasobów przyrody oraz konsekwentnego wprowadzania tych zasad w życie.

W przedstawionym kształcie projektowane zainwestowanie zagospodarowanie nie przyczyni się do degradacji środowiska przyrodniczego gminy i jego różnorodności biologicznej ani nie naruszy spójności i integralności systemu obszarów chronionych Natura 2000 oraz korytarza ekologicznego doliny Odry. Nie będzie też źródłem transgranicznego oddziaływania na środowisko, w rozumieniu ustawy z 3 października 2008 r., *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie(...)* – do najbliższej granicy państwowej jest co najmniej 90 km.

STRESZCZENIE

Przedmiot i cel opracowania

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ścinawa, wywołanej uchwałą Rady Miejskiej w Ścinawie, nr XCVII/324/14 z 30 czerwca 2014 r.

Stanowi ona niezbędny dokument do przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków projektowanej zmiany Studium, wprowadzonej ustawą, z 3 października 2008 r., o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie(...). Zakres prognozy, tryb jej opiniowania oraz przyjęcia określa ww. ustawa a precyzują pisma Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu (nr WSI.411.285.2014.AW z 18 sierpnia 2014 r.) oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lubinie (nr ZNS-61-617-07/AC/14 z 24 lipca 2014 r.).

Celem prognozy jest określenie przewidywanych skutków przyrodniczych projektowanego przeznaczenia terenu, w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska oraz środowiska jako całości, a zwłaszcza jego prawidłowego funkcjonowania.

Położenie terenów objętych zmianą Studium i jej cel

Obecna zmiana Studium jest zmianą ustaleń dotyczących: zasad zagospodarowania przestrzennego wydzielonych w obowiązującym studium obszarów funkcjonalnych oraz aktualizacji istniejących uwarunkowań rozwoju miasta i gminy.

Zmianą studium objęte są głównie:

- tereny miasta Ścinawa (przede wszystkim strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej „A” oraz potencjalne tereny inwestycyjne: dla zabudowy mieszkaniowej – głównie w północnej części miasta oraz dla terenów aktywizacji gospodarczej i terenów usług – w części zachodniej i południowej)
- tereny zabudowane i rozwojowe wsi, w tym: projektowanej zabudowy mieszkaniowo-usługowej, terenów usługowych, terenów aktywizacji gospodarczej
- wybrane elementy systemu ochrony przyrody (znaczące w skali gminy korytarze ekologiczne oraz użytki ekologiczne niekiedy występujące poza obszarem Natura 2000).

Celem obecnej zmiany studium jest:

- przywrócenie funkcji rolnej części gruntów wysokich klas bonitacyjnych przeznaczonych w obowiązującym studium pod zabudowę mieszkaniową (zmiana funkcji MN na funkcję R) i wyznaczenie nowych terenów zabudowy na gruntach niskich klas bonitacyjnych
- usunięcie wyznaczonych w obowiązującym studium terenów dopuszczalnej lokalizacji elektrowni wiatrowych (zmiana funkcji R/E na funkcję R)
- zmiana ustaleń dotyczących zasad zagospodarowania przestrzennego wydzielonych w obowiązującym studium obszarów funkcjonalnych
- aktualizacja ustaleń dotyczących komunikacji
- aktualizacja ustaleń w zakresie istniejących i planowanych obszarów chronionych prawnie
- aktualizacja ustaleń dotyczących ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków
- aktualizacja granic terenów zagrożonych powodzią
- aktualizacja ustaleń związanych z wytycznymi planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

Powiązanie projektu zmiany Studium z innymi dokumentami

Projekt zmiany Studium jest zgodny ze Strategią rozwoju województwa dolnośląskiego do 2020 r. i Strategią zrównoważonego rozwoju Miasta i Gminy Ścinawa na okres 2005-2015.

Celem nadrzędnym Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego do 2020 r. jest podniesienie poziomu życia mieszkańców Dolnego Śląska oraz poprawa konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju, poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi. Jej cele operacyjne to: pielęgnowanie polskości, rozwój oraz kształtowanie świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej mieszkańców a także tożsamości lokalnej, pobudzenie aktywności gospodarczej, podnoszenie poziomu konkurencyjności i innowacyjności gospodarki województwa, zachowanie wartości środowiska kulturowego i przyrodniczego przy uwzględnieniu potrzeb przyszłych pokoleń oraz kształtowanie i utrzymanie ładu przestrzennego. Strategia jest elementem systemu programowania na różnych poziomach: wspólnotowym, krajowym, regionalnym i lokalnym, w układach: ogólnym, horyzontalnym i resortowym.

Ocena stanu i funkcjonowania środowiska

Ogólną charakterystykę i ocenę stanu środowiska zawiera opracowanie ekofizjograficzne gminy. Według regionalizacji fizyczno-geograficznej J. Kondrackiego teren opracowania leży na styku czterech mezoregionów: Wzgórz Dalkowskich (mikroregion Wzgórz Polkowickie) i Obniżenia Ścinawskiego, należących do makroregionu Wału Trzebnickiego i podprovincji Nizin Środkowopolskich oraz Pradoliny Wrocławskiej, będącej częścią makroregionu Niziny Śląskiej (w tej samej podprovincji) i Wysoczyzny Lubińskiej (Równiny Lubińskiej), wchodzącej w skład makroregionu i podprovincji Nizin Śląsko-Łużyckich.

Ukształtowanie powierzchni jest zróżnicowane. Rzeźba okolic Ścinawy jest wynikiem intensywnego rozcięcia Wału Trzebnickiego przez Odrę, przy czym jej dolina jest tu stosunkowo szeroka (średnio około 6-7 km) a rzeka, wyznaczająca wschodnią granicę gminy płynie bliżej lewego brzegu doliny. Centralną i południową część obszaru zajmuje Wysoczyzna Lubińska, przecięta zorientowanymi na SSW-NNE dolinami Dębniaka i Zimnicy. Północno-zachodnia część gminy to podnóża Wzgórz Polkowickich, ciągu moren spiętrzonych stadiału Warty. Deniwelacje terenu dochodzą do 90 m.

Warunki gruntowe są zmienne. Na obszarach wysoczyznowych dominują grunty spoiste i mało spoiste, głównie gliny i piaski gliniaste. Niską terasę Odry oraz międzyrzecze Zimnicy i Niemstowskiego Potoku wypełniają piaski i żwiry rzeczne, niekiedy o znacznej miąższości oraz aluwialne mady. Holocenijskie grunty organiczne (głównie namuły i torfy) występują głównie w dnach doliny Odry i jej niektórych starorzeczy oraz podłożu dolin pobocznych.

Sieć hydrograficzną tworzy Odra i jej krótkie, lewobrzeżne dopływy, odwadniające teren gminy.

Wody podziemne występują w kilku poziomach wodonośnych i najczęściej ujmowane są z dwóch pięt: trzeciorzędowego i czwartorzędowego.

Wody gruntowe swym charakterem i głębokością występowania, odzwierciedlają cechy konfiguracji terenu i jego budowę geologiczną. Pierwszy poziom wód podziemnych występuje na ogół w sposób ciągły, na obszarach pozadolinnych około 2-5 i więcej m p.p.t.. Wodonoścem są wówczas utwory piaszczysto-żwirowe, przeważnie przykryte warstwą gruntów trudno przepuszczalnych (gliniastych lub pyłowych).

Warunki glebowe są zróżnicowane, ale w większości dobre a miejscami nawet bardzo dobre.

Klimat okolic Ścinawy związany jest z ogólną cyrkulacją mas powietrza napływającego głównie z południowego Atlantyku i basenu Morza Śródziemnego, ale pozostający pod słabym, modyfikującym wpływem gór i przedgórz.

Szata roślinna gminy jest bogata i zróżnicowana, ale terenów rolniczych uboga, zdominowana przez zbiorowiska antropogeniczne pól uprawnych. Jedynie lokalnie występują niewielkie kompleksy leśne a wzdłuż niektórych dróg i cieków pojedyncze drzewa i krzewy, rzadziej ich skupiska.

Świat zwierzęcy reprezentowany jest przez 37 gatunków ssaków, 123 gatunki ptaków lęgowych lub prawdopodobnie lęgowych, 4 gatunki gadów, 13 gatunków płazów i 29 gatunków ryb. Strefą koncentracji większości z nich jest dolina Odry.

Wschodnia część gminy położone jest w zasięgu obszarów Natura 2000, chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody. Są to:

- SOO i OSO Łęgi Odrzańskie (PLH 020018 i PLB 020008)
- rezerwat Łęg Korea
- użytki ekologiczne: Starorzecze koło Przychowej, Ścinawskie Bagna, Dąbrowa Dolna oraz Śnieżyca.

Zmiany w środowisku spowodowane odstępianiem od projektowanej zmiany Studium

Odstąpienie od realizacji projektowanego zagospodarowania to zniweczenie dążeń władz Gminy zapisanych w rozdz. 2.1 a w konsekwencji niewykorzystanie możliwości:

- sprostania rosnącemu zapotrzebowaniu na tereny budowlane i inwestycyjne
- racjonalnego rozwoju funkcji mieszkaniowej
- rozwoju różnorodnej działalności gospodarczej w oddzieleniu od zabudowy mieszkaniowej, przy wykorzystaniu nowych, innowacyjnych i proekologicznych form działalności produkcyjno-usługowej
- racjonalnego wykorzystania bazy surowcowej, z wykluczeniem eksploatacji węgla brunatnego i zachowaniem priorytetu dla gospodarki rolnej na obszarach zalegania złóż surowców mineralnych
- wzmocnienia gospodarczego ośrodka miejskiego
- wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich

- usprawnienia, unowocześnienia i zintegrowania systemu transportowego
- kształtowania różnorodnego i atrakcyjnego krajobrazu rolniczego, itp.

Cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektu zmiany Studium

W projekcie Studium uwarunkowań (...) zadbano m.in. o zachowanie różnorodności biologicznej terenu, przywracanie właściwego stanu siedlisk (ekosystemów), wdrożenie koncepcji korytarzy ekologicznych i zapewnienie ich drożności oraz utrzymanie charakterystycznej struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru gminy i zapewnienie rozwijającej się zabudowie mieszkaniowej właściwego klimatu akustycznego.

Projektowane zainwestowanie i zagospodarowanie gminy, uwzględniające wskazania wpływające z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego, ale również wytyczne polityki przestrzennej sformułowane w Studium zagospodarowania przestrzennego byłego województwa legnickiego, tzw. proekologicznego wariantu strategii równoważenia rozwoju. Główne kierunki rozwoju gminy nie zmieniły się. Dlatego proponowane zainwestowanie i zagospodarowanie, w dużej mierze adaptuje fragmenty gminy z wydanymi już decyzjami o warunkach zabudowy i zagospodarowania, decyzjami lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz realizowanymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Istniejące problemy ochrony środowiska

Za istniejące problemy ochrony środowiska gminy uznać można kluczowe uwarunkowania rozwoju gminy, zapisane w obowiązującym studium uwarunkowań(...):

- potencjalne zagrożenia środowiska związane z ewentualną eksploatacją złóż kopalin; stąd konieczność wykluczenia szczególnie inwazyjnych kierunków działalności gospodarczej, zwłaszcza odkrywkowej eksploatacji złóż węgla brunatnego
- ograniczenia rozwoju wynikające z wielkoprzestrzennego zalegania złóż węgla brunatnego, zajmującego duże połacie wysoczyznowej, użytkowanej rolniczo części gminy i potrzeby ich ochrony
- niezadowolający stan czystości rzek odbiegający od wymaganych standardów i zaniedbania w zakresie ochrony zasobów wód powierzchniowych (niewłaściwa gospodarka wodno-ściekowa w zlewniach)
- mała powierzchnia przyrodniczych obszarów chronionych w stosunku do rzeczywistych walorów środowiska naturalnego i potrzeb wynikających z konieczności przeciwdziałania antropopresji
- potrzeba systemowego podniesienia odporności środowiska na presję czynników antropogenicznych poprzez objęcie skuteczną ochroną najbardziej aktywnych ekosystemów (wraz z ich otuliną) oraz powiązania ich siecią korytarzy ekologicznych w celu stworzenia ciągłego systemu obszarów chronionych o podwyższonej zdolności samoobrony i samoregulacji procesów biogeochemicznych (regionalny system przyrodniczy, ekologiczny system obszarów chronionych).

Przewidywane oddziaływania projektu zmiany Studium na środowisko

Potrzeby rozwoju gminy zostały zaspokojone w pierwszym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ścinawa (z 1999 r.). Kolejne zmiany studium ograniczały się na ogół do niewielkich (i nie budzących zastrzeżeń) korekt przyjętej wówczas polityki rozwoju przestrzennego gminy.

Obecna zmiana jest głównie uporządkowaniem oraz aktualizacją części tekstowej studium i naniesieniem wprowadzonych zmian na ujednoczony rysunek studium. Objęto nią głównie tereny miasta Ścinawa oraz tereny zabudowane wsi, z dość istotną korektą, polegającą na rezygnacji ze wskazywania możliwości rozwoju jednostek osadniczych na glebach wysokich klas bonitacyjnych (kl. I-III) i ewentualnym kompensowaniu istniejących i przewidywanych potrzeb budowlanych na terenach mało lub mniej przydatnych dla produkcji rolnej.

Przekształcenia powierzchni ziemi i krajobrazu będą nieznaczne.

Na obszarze miasta najistotniejsze zmiany, w stosunku do obowiązującego studium, to:

- poszerzenie terenów aktywizacji gospodarczej w NW części miasta, pomiędzy jego granicą administracyjną, linią kolejową a drogą krajową nr 36 w kierunku Lubina
- poszerzenie terenów aktywizacji gospodarczej w południowej części miasta, pomiędzy terenami istniejącej zabudowy miasta, doliną Zimnicy, projektowaną obwodnicą drogową Ścinawy a drogą do Parszowic i Wielowci
- niewielkie poszerzenie terenów aktywizacji gospodarczej kosztem dotychczasowych terenów rozwojowych zabudowy usługowej, usytuowanej pomiędzy drogą wojewódzką nr 36 do Lubina

a drogą powiatową do Parszowic i Wielowśi

- zamiana niektórych istniejących terenów usługowych na tereny aktywizacji gospodarczej i odwrotnie
- wskazanie nowych terenów usługowych na północnych obrzeżach Starego Miasta, częściowo w zasięgu zagrożenia powodziowego
- poprowadzenie międzygminnej ścieżki rowerowej po trasie nieczynnej linii kolejowej do Prochowic.

Nastąpią niewielkie zmiany w środowisku gruntowo-wodnym. Lokalne zainwestowanie (ustala się zakaz rozpraszania zabudowy) i nieduże powierzchnie przewidywanych wyłączeń z użytkowania rolnego, nie będą miały negatywnego wpływu na gospodarkę rolną gminy.

Projekt studium przewiduje ochronę gleb wysokich klas bonitacyjnych (do III kl. włącznie) przed zmianą użytkowania oraz ochronę gleb przed erozją i nadmiernym przesuszaniem poprzez wprowadzenie systemu zadrzewień śródpolnych.

Zróżnicowane są ustalenia studium dla poszczególnych fragmentów miasta, przewidziany rozwój nowych, innowacyjnych i proekologicznych form działalności produkcyjno-usługowej, wyrowadzenie tranzytowego ruchu drogowego na obrzeża miasta oraz objęcie wszystkich miejscowości gminy programem gazyfikacji.

Gospodarka odpadami dostosowana zostanie do ustaleń regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy oraz przepisów odrębnych.

Podstawowej ochronie przyrody i jej zasobów oraz likwidacji zagrożeń środowiska (ochrona wód powierzchniowych i podziemnych, ochrona ujęć wody, przechodzenie na nieagresywne technologie ogrzewania itp.) towarzyszyć musi zapisane w studium:

- zachowanie integracji oraz ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej wewnątrz systemu obszarów chronionych
- zachowanie różnorodności ekologicznej w obrębie systemu
- wykluczenie destrukcyjnych form działalności gospodarczo-produkcyjnej
- ochrona przed oddziaływaniem wewnętrznych i zewnętrznych czynników dezorganizujących
- wzmożona ochrona zasobów środowiska (gleby, lasy i zadrzewienia, wody otwarte, torfowiska, bagna itp.) oraz naturalnej konfiguracji terenu (skarpy, krawędzie tarasów, formy wydmowe i inne)
- przeznaczanie obszarów głównie na potrzeby rolnictwa, leśnictwa, rekreacji itp. w skali, formach i przy zastosowaniu technologii nie kolidujących z wymogami ochrony środowiska, z równoczesnym wyłączeniem wprowadzania nowych funkcji osadniczych
- oparcie miejscowego rolnictwa na kryteriach ekologicznych
- podporządkowanie osadnictwa wymienionym wiodącym, proekologicznym funkcjom terenu
- preferencje w przeznaczeniu terenów na cele rekreacyjne (dla publicznych form rekreacji)
- zwiększenie obszarów leśnych i zadrzewionych zwłaszcza w obrębie gruntów słabych i zawodnych w uprawie rolniczej
- utrzymanie wód w najwyższych obowiązujących klasach czystości i podnoszenia retencji wodnej w każdej postaci (zbiorniki wodne, zabiegi fitomelioracyjne itp.)
- rekultywacja terenów o obniżonych walorach przyrodniczych
- wzbogacenie i naturyzacja oraz przestrzenna integracja małych form krajobrazowych (zadrzewienia śródpolne i przydrożne, małe oczka wodne itp. elementy wytwarzające lokalne kanały ekotonowe) na obszarach monokultur rolnych, gdzie zalesienia ze względu na jakość gleb są raczej niemożliwe.

Rozwiązania alternatywne

Analizowany projekt studium jest rozwiązaniem optymalnym, będącym wynikiem analiz przeprowadzonych na etapie tworzenia jego koncepcji (przy stałej współpracy autorów projektu studium i prognozy). Zawiera więc wszystkie niezbędne zapisy dotyczące ochrony środowiska. Rozwiązań alternatywnych w tej sytuacji nie ma.

Podsumowanie

Projektowane zainwestowanie i zagospodarowanie przyczyni się do poprawy stanu środowiska przyrodniczego gminy i standardu życia jej mieszkańców, nie będzie źródłem transgranicznego oddziaływania na środowisko i nie naruszy spójności i integralności systemu obszarów chronionych Natura 2000 oraz korytarza ekologicznego doliny Odry.

Nie będzie też źródłem transgranicznego oddziaływania na środowisko, w rozumieniu ustawy z 3 października 2008 r., o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie(...) – do najbliższej granicy państwowej jest co najmniej 90 km.

BIBLIOGRAFIA

1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ścinawa. PPU GAMA, Oborniki Śl., 2009 (uchwała nr LXXI/331/2009 Rady Miejskiej w Ścinawie z 24 września 2009 r., z późniejszymi zmianami)
2. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ścinawa (uchwała nr XLIII/273/2005 z 30 czerwca 2005 r., z późniejszymi zmianami)
3. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Ścinawa (uchwała nr XLIII/274/2005 z 30 czerwca 2005 r. (z późniejszymi zmianami)
4. Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego do 2020 r., Wrocław 2005
5. Strategia zrównoważonego rozwoju Miasta i gminy Ścinawa, Urząd Miasta i Gminy Ścinawa, Ścinawa, czerwiec 2000 r. – zaktualizowana w 2005 roku na okres planowania 2005-2015
6. Krajowa strategia ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz program działań na lata 2007-2013 (uchwała Rady Ministrów z 26 października 2007)
7. Studium zagospodarowania przestrzennego pasma Odry. WBU, Wrocław 2001
8. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (przyjęty na posiedzeniu Rady Ministrów 22 lutego 2011 r. – MP nr 40, poz. 451). KZGW, Warszawa 2011
9. Plan zagospodarowania przestrzennego woj. dolnośląskiego. Wojewódzkie Biuro Urbanistyczne, Wrocław (uchwała nr XLVIII/1622/2014 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z 27 marca 2014 r.)
10. Program ochrony środowiska miasta i gminy Ścinawa na lata 2009-2012 z perspektywą do 2016 r. ProGEO, Wrocław 2009
11. Plan Gospodarki Odpadami dla miasta i gminy Ścinawa na lata 2009-2012 z uwzględnieniem lat 2013-2016, proGeo sp. z o.o Wrocław, 2009
12. Opracowanie ekofizjograficzne m. i gm. Ścinawa. Pracownia Geologiczno-Kartograficzna, Poznań 2013
13. Opracowanie ekofizjograficzne dla woj. dolnośląskiego. WBU, Wrocław 2005
14. Ekologiczna sieć *Natura 2000* – problem czy szansa; pr. zb. pod red. *M. Makomaskiej-Juchiewicz i St. Tworka*. IOP PAN, Kraków 2003
15. Koncepcja krajowej sieci ECONET-Polska. pr. zb. pod red. *A. Liro*; Fundacja IUCN, Warszawa 1998
16. Korytarz ekologiczny doliny Odry. *Stan – funkcjonowanie – zagrożenia*; pr. zb. pod red. *W. Jankowskiego i K. Świerkosza*. Fundacja IUCN, Warszawa 1995
17. *J. Kondracki*, Geografia regionalna Polski. PWN, Warszawa 2009
18. *J. M. Matuszkiewicz*, Potencjalna roślinność naturalna Polski. IGiPZ PAN, Warszawa 2008
19. *J. M. Matuszkiewicz*, Regionalizacja geobotaniczna Polski. IGiPZ PAN, Warszawa 2008
20. Problematyka przyrodnicza w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. pr. zb. pod red. *M. Teisseyre-Sierpińskiej*. IGPIK-Warszawa 1997
21. Raport o stanie środowiska w woj. dolnośląskim w roku 2010, 2011, 2012, 2013 i 2014. WIOŚ, Wrocław
22. Ocena jakości wód podziemnych na podstawie wyników monitoringu diagnostycznego w 2014 r. WIOŚ, Wrocław 2015
23. Regiony klimatyczne Polski (wg *W. Okołowicza*); mat. szkol. GEOPROJEKT-Warszawa, 1982
24. Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej Polski wg gmin; IUNiG, Puławy 1981
25. Ekologia ptaków krajobrazu *rolniczego*. *P. Tryjanowski* i in. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań 2009
26. Ptaki łąk i mokradeł Polski (stan populacji, zagrożenia i perspektywy ochrony); pr. zb. pod red. *J. Krogulca*, Fundacja IUCN, Warszawa 1998

27. Metodyka wyznaczania obszarów ochronnych głównych zbiorników wód podziemnych dla potrzeb planowania i gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. Ministerstwo Środowiska, KZGW – Warszawa 2009
28. Podział hydrograficzny Polski 1: 200 000. IMGW, Warszawa 1980-83
29. Atlas klimatu Polski. IMGW, 2005
30. Podział hydrograficzny Polski 1: 20 0 000. IMGW, Warszawa 1980-83
31. Mapa geomorfologiczna Polski, 1: 500 000. IGiPZ, Warszawa
32. Szczegółowa mapa geologiczna Polski 1: 50 000. PIG, Warszawa
33. Mapa geologiczno-gospodarcza Polski 1: 50 000. PIG, Warszawa
34. Mapa hydrograficzna Polski 1: 50 000. GUGiK, Warszawa
35. Mapa sozologiczna Polski 1: 50 000. GUGiK, Warszawa
36. Plan urządzeniowo-rolny gminy Ścinawa 1: :25 000. DBGiTR we Wrocławiu
37. Mapa glebowo-bonitacyjna 1: 5 000. WBGiUR, Wrocław